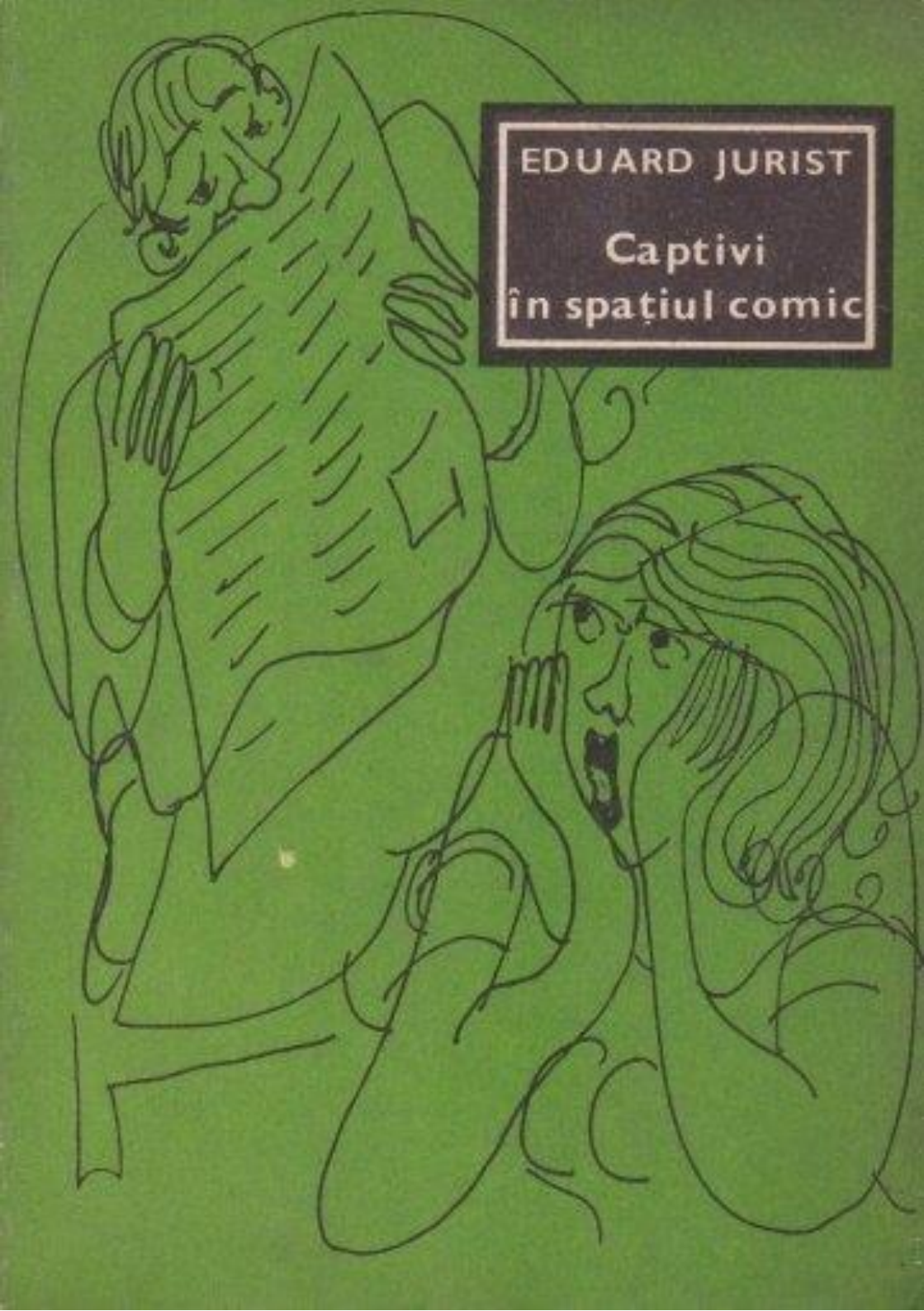
EDUARD JURIST
Captivi
în spațiul comic

Eduard Jurist
Captivi în spațiul comic

În loc de prefață

Când publici o carte de umor, e bine să te recomande cineva. Un scriitor cu platformă. Un om de inimă. Să scrie că te cunoaște de când erai mic și te jucai cu pietricele dar încă de pe atunci vădeai un acut simț al observației și un haz precoce. După ce ar cita câteva schițe pe care le-a citit cu mare ușurință la tabla de materii și care i-au plăcut mult pentru spiritul titlului și caracterul literei, ar face și câteva recomandări de referință pentru critica literară. În final s-ar așterne partea esențială: semnătura. De aici am început și eu. Trebuia să găsesc o semnătură de rezonanță. Întâi și-ntâi l-am sunat pe maestrul G. Cu care mă întâlnesc adesea la același medic stomatolog. Mi-a răspuns soția scriitorului care, cu multă bunăvoință, mi-a explicat că maestrul scrie prefețe numai pentru romane. Schițele nu-l reprezintă. Atunci am încercat la dramaturgul S. Am avut noroc că mi-a răspuns chiar el. Mi-a relatat că are el însuși în curs de apariție o culegere de schițe și n-ar vrea să se creadă că monopolizează genul.

De altfel nici nu știa că sunt trecut în planul editurii. Oricum, a fost amabil și spera să ne mai vedem la o cafea. După o oarecare ezitare, am apelat la criticul F. Personaj

intransigent, dar măcar sincer. Așa a fost și cu mine. „Umorul e un gen minor – mi-a spus el. Ce, te-ai apucat de treburi d-astea? Până mai deunăzi erai om serios, scriai pentru copii…" I-am explicat, cu destule reticențe, că și un scriitor pentru copii cu timpul se maturizează.

Era să renunț. Nu vroiam să fiu povară nimănui.

Povestind cele întâmplate unui vecin de bloc, mi-a auzit necazul administratorul, om de treabă și gospodar.

— De ce vă frământați atâta pentru un fleac de recomandare? V-o dau eu! Cine vă cunoaște mai bine ca mine? Doar stați aici de peste douăzeci de ani!

Și mi-a dat-o. Iat-o mai jos, în liniile ei generale și particulare:

Prin prezenta adeverim că cetățeanul (numele) are domiciliul stabil la (adresa). Este un locatar corect care-și plătește cu regularitate întreținerea. Are relații bune cu vecinii de la toate etajele și este foarte activ în păstrarea curățeniei. În plus, deși nu face parte din comitetul de bloc, s-a deplasat de mai multe ori la întreprinderea Ascensorul, fiindu-ne de un mare ajutor.

Urma semnătura.

Și ștampila.

Ce recomandare mai bună își poate dori un umorist?!

Autorul

Autobiografie autocritică
(sau cum am devenit umorist)

Când îmi amintesc de anii aceia nu pot să nu mă înduioșez. *Où sont les neiges*…? Eram tânăr și căutam slujbă. Terminasem studiile și toate drumurile îmi erau deschise. Și la capătul fiecărui drum era o ușă pe care scria: „Intrarea persoanelor străine – strict interzisă". De intrat, nu intram. Așteptam să se deschidă de la sine. Când se deschidea sau mai exact se întredeschidea, apărea o gură cu ochelari care spunea perfect inteligibil:

— Nu-avem-posturi.

Acasă, familia mă bombănea.

— Eu, la vârsta ta… începea tata, după care, de fiecare dată urma o altă variantă.

— Când i-am găsit prima oară poeziile alea știam că nu-i a bună, spunea și mama cu amărăciune. Dacă erai electrician, aduceai și tu un ban în casă că, slavă domnului, scurt-circuite au fost în toate timpurile.

Într-o zi însă norocul mi-a surâs. Un unchi care-mi cunoștea păsul, mi-a spus:

— La noi la redacție s-a eliberat un post. Adu fuguța o autobiografie…

M-am apucat imediat de treabă. Am caligrafiat-o cu îngrijire ca să se vadă că scriu frumos și am dus-o. Protectorul meu m-a luat de mână și m-a condus în fața

unei uși cu inscripția cunoscută, dar cum de data aceasta nu mai eram *persoană străină*, am intrat.

— Noroc, tovarășe Păsărică, spuse unchiul, el e persoana de care v-am vorbit. Ar fi bun, că e tânăr. Mătăsoiu bine că s-a pensionat. În ultima vreme nici nu mai aveam cu cine trimite șpalturile în tipografie. Și arătând spre mine, încheie: Îl las aici pe mâini bune…

Râse, îmi făcu un semn încurajator cu ochiul și mă lăsă singur. Tovarășul Păsărică, om cumsecade, ca să mă simt mai în voie, un timp își văzu de lucru scriind ceva într-un dosar.

— Am adus și autobiografia, am zis eu deodată cu glas voios cu gândul că nu e cuviincios să stau prea mult înțepenit în fotoliu stânjenindu-l pe om de la treabă.

Nea Păsărică, cum îi și spuneam în gând, ridică mirat privirea:

— Autobiografia? A, da… Bine, s-o vedem.

O făcusem sul ca să nu se păteze și acum regretam văzând cum se chinuie omul s-o apuce. Autobiografia îi aluneca printre degete, și se înfășură la loc cu încăpățânare. Semn rău! În sfârșit, izbuti s-o țină de colțuri și o citi destul de repede. De altfel nici nu era prea lungă. Într-o viață de vreo două decenii dintre care primii cincisprezece ani nici nu contează, nu apucasem să fac mare lucru. Școala primară, liceul și facultatea. Cu ce mă ocupasem în vacanță, n-am scris pentru că nu

făcusem nimic de seamă. Nea Păsărică dădu drumul hârtiei, care se încolăci din nou cu pudoare, reluându-și forma tubulară.

— Nu-i bună, tinere, clătină el din cap.

— Dacă mai trebuie ceva, completez pe loc…

— Nu-i nimic de completat. Trebuie alta.

Eram nedumerit. Cum alta? Doar nu aveam decât o singură biografie. A mea.

— Ai înșirat aici când te-ai născut și unde ai învățat. Asta e clar oricum. Pentru asta ai acte. Ne interesează poziția dumitale, înțelegi?

M-am foit pe scaun. Nu prea înțelegeam. Ce poziție? Nea Păsărică îmi lămuri însă totul cu răbdare și amănunțime, ce și cum se cuvine analizat, în așa fel încât să fie vorba de o autobiografie *autocritică.* Am fost student bun, așa că l-am înțeles și am dat fuga acasă și m-am și așternut pe scris. După o muncă sârguincioasă de câteva ceasuri, lucrarea era gata. Mă născusem în anul marii crize economice ce zguduise din temelii sistemul capitalist. Prea târziu pentru a mai beneficia de influențele secolului luminilor și prea devreme pentru a lua cunoștință de opera principală a lui Charles Darwin *Originea speciilor* care încă nu fusese tradusă integral. Anii de criză avuseseră o anumită în fluență și asupra mea, tatăl meu de profesiune tâmplar rămânând șomer. Deși primisem în familie o educație corectă, în spiritul

unei morale sănătoase, din acea perioadă mi-au rămas în vocabular unele expresii pe care tata le folosea la adresa patronilor. Am putut să urmez clasele primare – arătam în continuare – datorită micului câștig realizat de mama care spăla rufe pe la casele oamenilor. Unul dintre acești oameni – încă nu știam că-l voi scrie cândva cu *O* mare – era și directorul liceului din orășel – care din când în când stătea de vorbă cu mine atunci când aduceam sacul cu rufe. Fiind foarte mulțumit de modul în care mama îi călca gulerele la cămăși, își făcu despre mine părerea că sunt un „băiat isteț și cu dragoste de carte" și mă ajută să obțin o bursă pentru studiile secundare. Acum – făceam mențiunea în autobiografie – începea o primă perioadă, scurtă, caracterizată prin *izolaționism,* datorită faptului că băieții mă socoteau protejatul directorului și mă tratau cu neîncredere, suspiciune și cu „marș de-aici, coadă de topor". Din clasa a IV-a însă sunt mutat la B și începe o perioadă mai semnificativă de avânt. Pasiunea pentru citit mă absoarbe cu totul. Lecturile fundamentale din literatura clasică mă ajută să-mi lărgesc orizontul asupra lumii și societății, deși, evident, cu limitele de clasă care nu erau ale mele ci ale lui Balzac, Stendhal, Tolstoi și Rebreanu. Am rezultate bune la învățătură dar ca să arăt totul până la capăt, recunosc că nu am participat nici la corul liceului, nici la sădirea pomilor.

(De altfel aceste activități au fost ulterior mult controversate și încă nu s-a emis un punct de vedere definitiv.) Faptul că nu aveam ureche muzicală și eram și scutit medical de eforturi fizice îmi apar azi ca explicații pur conjuncturale. Încercând să pun în lumină cele mai specifice aspecte de natură să caracterizeze exhaustiv perioadele la care mă referem, am arătat în continuare că în răstimpul în care mă pregăteam pentru bacalaureat, am subestimat seriozitatea acestui examen și m-am îndrăgostit – datorită unor rămășițe de superficialitate – de mai multe colege de la liceul de fete pe care le-am considerat, pe rând, „marea mea dragoste", dedicându-le numeroase versuri proaste. Este perioada *manieristă* a creației mele literare cu unele alunecări metafizice exteriorizate în dulcegărie neoromantică cu accente de pesimism, ermetism și evazionism. Această perioadă s-a încheiat însă brusc, când mama mi-a pus pe foc caietul de versuri și am fost lăsat corijent la matematică, ambele evenimente readucându-mă brutal dar eficace pe terenul realismului.

Apoi m-am referit la anii de facultate, arătând că unele note slabe se datorau nopților pierdute în gară la descărcatul cartofilor, iar cele bune se datorau faptului că moțăiam la cursuri, dar eram foarte combativ în pauze. Ce e drept, m-am achitat destul de conștiincios

de sarcinile ce mi-au revenit la gazeta de perete, articolele pe care le scriam fiind apreciate (din păcate azi iremediabil pierdute, unele fiind rupte de elemente cunoscute pentru pozițiile lor filosofice obscurantiste).

Am încheiat arătând că avere n-am avut nici înainte, nici după. În dumnezeu n-am crezut pentru că nu există și că tata era și acum tâmplar, deși la facultate am fost trecut cu origine mijlocie, pentru că tata făcea mobilă de lux.

Am dus noua autobiografie la redacție și am vrut s-o înmânez personal lui „nea Păsărică". Era însă – mi s-a spus – ocupat. Așa că am lăsat-o unui subaltern îndatoritor care m-a asigurat că va fi predată „acolo unde trebuie".

Două zile mai târziu s-a produs catastrofa. *Autobiografia* a fost publicată în paginile revistei. Eram buimăcit. La asta s-a adăugat și invitarea mea urgentă la redactorul-șef care m-a primit imediat. E greu de explicat ce sentimente și gânduri mă încercau și de ce aveam un trac de neînțeles. De aceea nici n-am înțeles de la început ce-mi spunea tovarășul acela corpolent și jovial care gesticula în spatele unui birou plin cu șpalturi și perii tipografice:

— Procedeul pe care l-ai folosit este admirabil, tinere! Iată doar în două coloane, o mică bijuterie satirică. În fond, ai surprins perfect schematismul didacticist și

sociologismul vulgar al unor studii de istorie literară care mai abundă în revistele noastre. Ai talent de scriitor, băiete. Și ce e mai grav, ai umor! Doar numele eroului dumitale este destul de tern, de lipsit de expresivitate. Mai ai de învățat de la marele geniu onomastic a lui Caragiale. Oricum, te angajez!

Așa am devenit umorist. Angajat. Angajat pe post de curier și a început lunga mea biografie între redacție și tipografie.

Blocul umoriștilor

În sfârșit m-am mutat! A fost o împrejurare fericită. Cineva avea nevoie de un apartament de patru camere, hol și dependințe și a făcut schimb. Evident, nu cu mine. Eu aveam doar o cameră cu acces la o terasă splendidă. Am dat anunț la ziar și am găsit pe cineva de la Ploiești care se muta cu serviciul în Capitală. Dorea un apartament cu trei camere. Restul a fost simplu. Persoana cu trei camere divorța și dorea două locuințe separate. N-a găsit și a acceptat camera mea. Au mai intervenit câteva persoane interesate în schimb și până la urmă eu am obținut o garsonieră dublă cu condiția s-o iau cu un dulăpior cam șchiop dar care avea o valoare inestimabilă. Ne-am înțeles și m-am mutat…

Abia îmi adusesem lucrurile și încercam să le așez

când cineva ciocăni la ușa de la intrare. M-am dus să deschid. Mă întâmpină un omuleț cu o coamă de păr roșietic care rosti declamator:

— Bine te-ai mutat, vecine, și să-ți fie de bine!

— Mulțumesc, dar de ce n-ați sunat? i-am indicat eu butonul soneriei.

Omulețul parcă anticipase replica mea pentru că răspunse prompt:

— M-am gândit că e defect… și adăugă șugubăț: adică numai *de-efect*!

Începeam să bănuiesc ceva. Am întrebat:

— Ăăă… dumneavoastră sunteți umorist?

— Îmi dați voie, Chiricuță. Apoi solemn: Epigramist. Președintele cenaclului de palier al epigramiștilor de la etajul doi.

Și drept cea mai elocventă legitimație recită spontan:

— *Pot să-ți fac așa pe loc cât ai da o telegramă fără bloc și fără toc un catren, o epigramă*!

Râse cu un aer complice. Eu însă rămăsesem pe gânduri:

— Ați spus „cenaclu de palier”?

— Păi da cum?! replică omulețul. Aici fiecare etaj are cenaclul lui. Cei de la patru, de exemplu, sunt conduși de Ilarie Macarie. Îl știți, nu-i așa? Este-o-adevărată dramă, ăsta ca s’te facă praf, nu-ți trântește-o epigramă, ci-ți trântește-un epitaf!

Și iar izbucni în râs cu un aer uimit de parcă se minuna el însuși cum îi curg de lesne versurile. Mă întrebă:

— Dumneavoastră, tot la epigrame?

Am răspuns cu toată seriozitatea indicând cu capul spre sferele înalte:

— Nu, eu… la epicentru.

— Buuuună! explodă Chiricuță. Vă plac calambururile. Nu prea se cer, dar eu le apreciez. De aceea vă invit să veniți neapărat la mine la o cafea…

— Cu plăcere…

— A propos, faceți balet? mă întrebă luând un aer serios, dar în ochi îi luci o luminiță suspectă.

— Eu?!

— Da, și izbucni iar în râs, pentru că la mine în casă se umblă numai în poante! Ei, la rebonjour, colega! făcu Chiricuță și se îndreptă spre apartamentul de alături rămas cu ușa deschisă.

Am ridicat din umeri și am reintrat în noua mea locuință. Îmi venea să zâmbesc. În fond, mă gândeam, există și vecini mai răi.

Încercam să găsesc un loc cât mai ferit de priviri pentru neprețuitul dulăpior când iar se anunță cineva la intrare. De data aceasta, folosind cum se cuvine soneria.

— Fiți binevenit în blocul nostru! Îmi dați voie, Antimon, se prezentă cel de al doilea vecin. Și preciză:

Dar de semnat, semnez Antiton. Am o rubrică permanentă, poate ați întâlnit-o, cu siguranță ați întâlnit-o, *Glume adunate și-napoi la lume date.* Și, fără tranziție: Auzi, vecine, n-ai ceva reviste vechi?

— Nu… să vedeți, acum cu ocazia mutatului le-am aruncat, m-am scuzat eu. Pentru ce vă trebuie? La spălatul ferestrelor?

Antimon, un ins înalt și slab, începu să gesticuleze agitat:

— La spălatul… fereastră sfântu'! se poticni el de emoție. Vă dați seama ce-ați aruncat?! O comoară! Păi în reviste vechi se găsesc glume nou-nouțe, nu știați? Unde le-ați aruncat? mă întrebă cu un amestec de reproș și disperare în glas.

Din fericire știam:

— Într-un container al I.C.A.B.-ului, pe strada Toamnei colț cu Sapienței.

— Am fugit! se răsuci pe călcâie Antimon. Repede până nu află alții și se face coadă.

Am rămas privind în urma lui. Tocmai vroiam să închid ușa când din ascensor năvăli spre mine un nou personaj. Venea spre mine cu brațele deschise. Purta un *robdeșambru* albastru lucios și avea la gât un fular alb de mătase.

— Confrate dragă, vino să te sărut! mă luă el în brațe și-mi făcu vânt în locuință. Nici nu știi ce bucurie mi-ai

făcut! În sfârșit avem un vecin nou! Ceilalți sunt plicticoși de moarte. Depășiți! Nu știu anecdote decât fișate până la 325. Ei de gluma 742 n-au auzit! De bancul 873 habar n-au! Pentru că nu citesc! Se mulțumesc cu ce-au prins prin liceu, pe sub bancă. Așa nu mai merge! Trebuie în permanență să te ții la curent cu ce se mai râde în lume. Ei, ce să mai vorbim!

Făcu un gest larg cu mâna încercând să cuprindă orizontul care abia începea în mica mea locuință. Apoi se așeză brusc într-un fotoliu rămas în mijlocul casei.

— Știai că eu sunt la parter? mă întrebă cu un oftat adânc.

— Nu, nu știam, am răspuns încercând să ghicesc dacă se așezase pe servieta în care aveam ochelarii sau colțul acela negru care se zărea era pur și simplu pălăria mea.

— Daa, rău de tot…

— Dar ce are, igrasie? am spus ca să spun ceva.

— Cine?

— Apartamentul…

Musafirul clătină din cap:

— A, nu! Apartamentul e bun că e sus la șapte. *Eu* sunt la parter. La pământ, dragă! Daaa. Mi-au respins comedia. Mi-au spus că n-are haz. Ei, spune și tu! Am citit-o la toată lumea: Și nevastă-mea și cumnatu-meu și soră-sa și soacră-mea au râs pe leșinate. Și doar știi că

familia e familie. Și *ei* cică e facilă! Că n-are mesaj. Când tocmai despre un mesaj și este vorba că așa se și cheamă: „O scrisoare găsită”.

Am dat din cap plin de înțelegere. Acum începeam să pricep de ce vechiul locatar căutase o locuință cu lemne și baie comună. Musafirul meu însă se simțea bine și-mi făcea confidențe:

— Îți dai seama, eu și vedeam cronicile relevând – scrise cu degetul în aer – „noua viziune prin care reputatul comediograf Valențiu Papadache-Botoșani repune în drepturi serviciile poștale care nu și-au pierdut funcționalitatea în secolul nostru, secolul televiziunii”. Și ridicând colțul gurii a dispreț: S-a găsit chiar acolo unu’ să insinueze că „mai bine să jucăm *Scrisoarea pierdută* și s-o pierdem pe asta”… Spune și tu. Și încă mai cer să scriem pe teme de actualitate!

Papadache se ridică din fotoliu. Am oftat ușurat. Șezuse pe pălărie.

— Ei, mai vorbim, că acu stăm aproape. Te las. Dar – și ridică un deget invocând autorități implacabile – duminică nu te las! Vin să-ți citesc comedia.

A plecat. Ușa s-a închis. Stăteam în mijlocul locuinței nehotărât, așteptând într-o stare de spirit fatalistă să sune din nou soneria. Să bată la ușă un alt vecin. Blocul avea multe apartamente și înțelegeam că intrarea mea în acest spațiu era privită cu un viu și justificat interes.

Dar nimic din toate acestea nu s-a întâmplat. Mi-am făcut o cafea, am fumat o țigară și în cele din urmă m-am apucat să-mi aranjez casa.

După mai multe ceasuri de efort, am căzut pe canapea și am adormit buștean. Nu-mi dau seama cât am dormit. Poate chiar zece minute, când în locuință răsună violent soneria. Am sărit speriat. Buimac am deschis ușa și mi s-a înfățișat un tablou neașteptat. Un băiețel de vreo șapte-opt ani urcat pe un scaun apăsa cu nădejde pe butonul soneriei:

— Ce faci, băiețel, de ce suni la ușa mea?

— Ca să mă dați jos de pe scaun, nene…

— Dar de ce te-ai urcat?

— Pentru că nu ajung la sonerie.

Nu puteam să mă supăr.

— Hm, și ce dorești, băiețel?

— Mi-a spus tata că matale ești noul nostru vecin…

— Da, și?

— Mi-a spus ca să mă duc la matale să-mi faci compunerea pentru mâine, că să-ți fie de bine dacă ai făcut schimb cu nenea care a stat aici. Că el îmi făcea compunerile.

Puștiul era simpatic. L-am dat jos de pe scaun și l-am poftit în casă.

— Uite, treci acolo la masă, ia un creion și scrie. Eu îți dictez, bine?

— Nu e bine. Facem altfel – spuse piciul. Matale stai și scrii și trec eu mai târziu când e gata. Că eu mai am să mă joc. Dar te rog să fii atent să nu faci greșeli de gramatică să creadă tovarășa că mi-a făcut-o tata.

Argumentul era convingător. I-am făgăduit că în cel mult o oră va avea o compunere de nota 9.

Băiatul m-a privit ironic: vasăzică recunoșteam că nu-s în stare să iau un zece. Dar fiind prima oară înțelegea să nu insiste… L-am condus la ușă și ne-am dat mâna.

— Ia spune-mi, puișor, l-am întrebat într-un efort de fantezie, ce vrei să te faci când ai să fii mare?

Băiatul mă privi compătimitor:

— Eu?! Ce întrebare! Mă fac umorist ca tata!

Motivație pentru negație

— Dacă vrei, îți dai numele, dacă nu, nu…

— Mi-l dau, de ce să nu mi-l dau? Pentru televiziune?

— Da.

— Și operatorul unde e?

— Este. Trage niște exterioare. Pe urmă montăm cu sunet…

— E-n regulă. Când vine mă prezint în „prim plan”. Sunt și fotogenic…

— Să continuăm. Deci ai hotărât să te însori…

— Daaa… Vine operatorul?

— Vine.

— Ce spuneam?

— Că ești fotogenic…

— Da, da! Deunăzi când am greșit numărul, mi-a spus o persoană că semăn la voce cu Alain Delon. Așa că mi-a venit și mie timpul. Au dreptate babacii. Unde au, au! Cât o să mai stau pe spatele lor?! Că nu e comod nici pentru mine. Să am și eu un ban al meu, să nu dau socoteală la nimeni. Bătrânii cu ale lor… mereu te întreabă: ba ce-am făcut cu televizorul, ba că de ce am împrumutat frigiderul, ba că m-au păcălit vis-à-vis de Consignația că tabloul din sufragerie pe care l-am dat cu 200 de lei, era un Grigorescu veritabil… Cine să le mai știe? Tablou Grigorescu, televizor Grigorescu… Concepții de-ale părinților. Altă generație. Așa, dacă mă însor, plec de-acasă. Mă mut la ea. La nevastă-mea. Doar e și normal să stau cu ea.

— Dar dumneavoastră ce studii aveți?

— Îmi pare rău, filologia. Așa cred… Ca să fiu sincer – asta, vă rog să nu imprimați – nu prea m-am omorât. A fost damblaua babacilor. Să am diplomă. Au cheltuit o mulțime de parale pentru cartonul ăsta…

— De ce nu vă prezentați la post?

— Păi știți unde mi-au dat?

— Cred că la o catedră, nu?

— Ei, da, dar ca să ajung la ea, trebuie să schimb două

troleibuze și un tren. Vă dați seama la ce oră ar însemna să mă scol? Eu care mă culc când se scoală găinile. La cursuri mai dormeam, că mă așezam în fundul sălii. Dar să dormi la catedră? Te lasă copiii? Și n-ar fi numai asta… Nu filmați?

— Filmăm, filmăm… Ce-ar mai fi?

— Păi, vă dați seama ce viață culturală poate fi acolo? Nu tu bar de zi, nu tu bar de noapte… Unde să schimbi o vorbă despre un film, despre o carte, despre mai știu eu ce…

— Și atunci?

— Am cerut negație. Am văzut și elevii, nu se poate, dom'le, au un nivel! Rămași în urmă rău de tot! N-au auzit nici de Beatles nici de Rolling Stones… Păi ce, s-o iau de la început cu ei? Directorul când m-a văzut, s-a bucurat. A zis c-o să-l ajut să facă grădina școlii. Pentru asta am făcut o facultate? Pentru asta s-au spetit părinții mei?

— E frumos că v-ați gândit și la părinți… Și atunci, ce faceți?

— Nu v-am spus? Mă însor. Trebuie să-mi dea negație că soția mea e cosmeticiană în București. Doar n-o să-și practice profesiunea la țară. Așa că n-o să fiu o povară exclusiv pentru părinți. Ei, și poate că dacă mă dați la televiziune…

— Vă dăm, vă dăm…

— Așa mă gândeam și eu, poate mă vede un regizor și mă cheamă la Buftea.

— Ehe, ca să ajungeți la Buftea, v-ar mai trebui ceva!

— Știu, am și vorbit cu nevastă-mea. 20 de mii îmi dă ea, restul – bătrânii, și-mi iau mașină.

Timpul florilor

Ce bine e când vine primăvara! întreaga fire se înnoiește și parcă firea omului se înnoiește și ea. E mai vesel, nici nu știe de unde-i vine optimismul și toate în jur le vrea mai frumoase, mai înflorite. Cât despre flori, ce să mai vorbim, e timpul lor! Le vezi peste tot. În glastre, la țigănci, ba chiar uneori și la florării.

I.C.P.T.H. (nu știu ce înseamnă) are o clădire frumoasă, nouă și în față câțiva metri pătrați de pământ negru, între locul de parcare a mașinilor și aleea asfaltată de intrare în incintă. În această dimineață cu soare vesel și miresme reavăne, nea Pandele, portarul de noapte, ieșit din schimb, își face de lucru cu o sapă, o greblă și câteva lădițe risipite în jur. E ora la care funcționarii se grăbesc să nu piardă condica.

— Sal’tare, nea Pandele!

E Chifiriuc de la registratură.

— Bună să-ți fie inima…

— Ești harnic, bravo! Portar, portar, da-n timpul

liber…

— Păi cum altfel?! A venit primăvara, răspunde Pandele care e harnic și iarna când iese primul la zăpadă.

— Și ce faci acolo, astupi gropile?

— Care gropi? Nu vezi că pun flori?

— Și din care pui? mai întreabă Chifiriuc din mers.

— Din astea de sezon. Pansele, răspunde Pandele peste umăr.

Chifiriuc se oprește.

— Pansele? Să nu pui pansele, nea Pandele.

— De ce să nu pun? Floarea îl bucură pe om.

— Floarea da, dar nu panseaua!

Nea Pandele se îndreaptă din șale și rămâne rezemat în greblă.

— Adică, de ce?

— O să ai necazuri cu tovarășul Sofronie, contabilul-șef. Nu știi ce-a pățit? De la pansele i s-a tras că râde toată instituția de el. A trimis la centrală o adresă pe care a semnat-o neatent și în care scria în loc de „vă vom livra un milion de saltele”… „vă vom livra un milion de pansele”. L-a luat peste picior directorul și de atunci face alergie la pansele.

— Să facă sănătos, mormăie Pandele nepăsător. Ce-am eu cu el?

— Păi ai! Că la contabilitate se contrasemnează

certificatele medicale. Mai știi, poate să ai odată nevoie… Nu e bine. Pune altceva. Ei, sal'tare și spor!

Chifiriuc grăbește pasul să nu întârzie.

Nea Pandele ridică din umeri, „la urma urmei, nu face nimic, mai am aici și alte flori. Poate e bine să nu-l supărăm pe tovarășul Sofronie… Cine știe!" Mda, o să pună altceva.

— Ce mai faci, nea Pandele? aude în spate un glas prietenos. Sănătos, voios?

E Marinică Timofte de la dispecerat.

— Sădești flori? Bine faci, să avem și noi aici în față o bucățică de grădină. Și ce pui? Ceva ce miroase frumos?

— Ceva frumos, da. Dar nu miroase, spune Pandele alegând bulbii dintr-o lădiță. Pun lalele…

— Bravo! Și mie îmi plac lalelele. Sunt… dar Marinică își curmă vorba țintuit de un gând. Știi – spune el – n-ar fi bine să pui tocmai lalele.

— Păi n-ai zis că-ți plac?

— Mie, da, dar nu-i plac… – coboară vocea – tovarășului Ambrozie, îl știi, șeful sectorului autodotare.

— Și de ce, mă rog, nu-i plac?

— E o poveste încurcată… sau cine știe, poate numai gura lumii. Cică nevesti-sii îi plăcea de unu' care tot cânta „lalele, lalele".

Pandele se uită cu tristețe la bulbii de lalea. Și cât

umblase să facă rost de ei!

— Treaba lui. Nu-i plac, să-i fie de bine…

— Lui poate să-i fie de bine, dar matale ar putea să-ți fie și de rău. Nu știi că tocmai tovarășul Ambrozie împarte biletele la odihnă? Dacă vrei să te duci în concediu la băi, depinzi de el. Dacă vrea, îți dă, dacă nu, nu.

Portarul oftează. Chiar se și gândise să ceară anul acesta să meargă la băi. După atâtea nopți nedormite în interes de servici, acum avea insomnii și ziua. În definitiv, o să schimbe laleaua și gata! De ce să-și complice singur existența? O să pună viorele. Cui nu-i plac viorelele cu albastrul lor inocent și odihnitor!?!

— Noroc, nea Pandele! Ce flori frumoase!

E Pătrașcu de la serviciul tehnic. Băiat bun care-l tratează întotdeauna cu un *Carpați* cu filtru de care nu găsește. Pandele se întoarce spre el cu un zâmbet larg.

— Nu-i așa că-s frumoase? Viorele.

Dar ce se întâmplă? Pe fața lui Pătrașcu apăruse o expresie de spaimă.

— O să pun un parter de viorele să se oglindească cerul în ele…

Zâmbetul mai stăruie pe fața lui Pandele.

— Să nu pui, nea Pandele! Nici parter, nici etaj. Să nu pui, că-i foc!

— Da’ ce au frate și astea?! își dă Pandele șapca pe

ceafă.

— Ce, nu știi?

— Ce să știu?

Pătrașcu se dă mai aproape și privește cu coada ochiului în jur, apoi spune cu glas scăzut:

— N-o știi pe Viorica?

— Care Viorica?

— Secretara…

— A, da! O fată ca o floare, spune blajin Pandele.

— Tocmai asta e! Ca o floare. Ce, nu știi cine se tot uită după ea?

— Nu știu, frate!

— Ei, cum așa? Toată lumea vorbește! Cine-o cheamă mereu să stenografieze, ba una, ba alta, ba la ședință deschisă, ba la ședință închisă? Cine-i dă lucrări suplimentare să scrie rapoarte la minister până noaptea târziu? Ei?

Pandele rămâne cu gura deschisă:

— Zău?

Pătrașcu clatină din cap.

— Și dacă vede *omul* aici numai viorele, ei? O să creadă că noi i-am făcut-o. Înadins. Că te-am pus să-i faci aluzii. Nu-ți dai seama ce pățim? Nea Pandele, dacă ne iubești, pune altceva. Te rog în numele colectivului. Altceva, pricepi?

A priceput Pandele. A oftat. Pătrașcu îi întinde

pachetul cu țigări, nea Pandele aprinde una și trage un fum cu sete…

E opt și cinci. Funcționarii au intrat. În fața instituției e numai Pandele care pune acum flori.

Alte flori. A trecut și directorul care i-a răspuns cu bunăvoință la salutul lui de „să trăiți”. I-au plăcut și lui răsadurile. În sfârșit, rezolvase problema.

Primăvara reintrase în drepturile ei depline. Pandele zâmbea: e înțelept cine știe să nu jignească pe nimeni nici c-o floare…

…S-a întâmplat ca peste puțină vreme, nea Pandele să facă o cerere de împrumut la reciproc. Și n-a priceput deloc de ce tovarășul Ștefănache nici n-a vrut să se uite la hârtie. L-a fulgerat peste ochelari și a zbierat:

— Nu se aprobă! Și i-a închis ghișeul în nas.

Pandele a împăturit cererea, a pus-o în buzunar și a ieșit din clădire. Până să intre în tură, mai avea. Porni agale, privind distrat și fără interes la brazdele cu flori albe vesele. Un parter întreg de părăluțe. Nu știa bietul om că la recentul control făcut în gestiunea lui Ștefănache s-ar fi descoperit – așa vorbea lumea – lipsa unor părăluțe…

De astăzi!

Marile hotărâri se iau întotdeauna la începutul

anului. Sau al săptămânii. Sau în ziua lefii. Așa cel puțin mi se întâmplă mie. Uite, chiar astăzi împlinesc 30 de ani. Frumoasă vârstă. Rotundă. Vârsta marilor hotărâri. M-am pregătit îndelung pentru ea. Și astăzi… gata, de astăzi sunt altul! Alt om! În definitiv, ce-i atât de greu? Îmi fac un inventar al lipsurilor, al defectelor și cu puțină voință, fermitate și consecvență le depășesc, le înlătur, le îndrept, le fac să devină de domeniul trecutului. Așadar, cu ce să încep? Adică, cu ce să termin. Fumatul. De astăzi nu mai fumez! De pe urma lui ai numai neplăceri. Chiar deunăzi am citit că în Elveția fumatul e interzis. Bine au făcut! Cine vrea să fumeze, n-are decât să plece în altă parte. Ia să vedem câte țigări mai am. Două *Cișmigiu* cu filtru. La coș cu ele! Și bricheta? O fac cadou. Cui? *Ronson*-ul ăsta mi l-am luat când am fost în delegație la Paris… Ce amintiri! O fac cadou șefului că tot nu m-a scos din aluzii că el m-a propus, că fără el… Bine, îi fac și eu aluzii și, după ce mă întorc de la Roma, i-o dau… Altceva ce-ar mai fi? Mda, ar mai fi că sunt cam neatent cu soția mea. Deși la servici citesc cu deosebit interes articolele despre *Condiția femeii,* acasă mă port ca un feudal. Bineînțeles, ca mentalitate. Oricum, condițiile sunt mult diferite. Dar de astăzi, gata, sar epocile istorice și am să fiu atent! N-am să-i mai dau să-mi calce cămașa cu un sfert de oră înainte să mă prezint la șef. O să i-o dau din ajun. O să

împart cu ea în mod echitabil și grija băiatului. Nu e just ca numai ea să se ocupe de educația lui. O să stau mai des de vorbă cu el. Acuși trece dintr-a doua într-a treia (sau într-a patra?) și eu am fost tot timpul atât de ocupat! Cred că acolo, la bunici, cu aerul ăla tare de munte s-a făcut flăcău mare… Da, neapărat trebuie să stau de vorbă cu el. Să știe și el că are un tată. De astăzi am să fiu un tată model! Ce-ar mai fi de luat în considerație? Dacă trebuie să fiu sincer până la capăt cu mine, trebuie să recunosc că și la servici mi se reproșează unele deficiențe… Foarte bine! Să vedem despre ce e vorba și le remediem. Chiar nu de mult am fost criticat că am rămas în urmă cu o lucrare care trebuia predată de mai bine de trei luni. Neglijență! Nu, cu asta nu sunt de acord. Când am cerut dactilografă ca să dictez referatul mi-au dat? Nu, nu mi-au dat. Când am sugerat să mă promoveze ca să am o imagine mai de ansamblu asupra problemei, m-au promovat? Nu m-au promovat. Și tot eu, neglijent?

Totuși, nu pot spune că n-am manifestat într-o oarecare măsură și neglijență. Bine, am să aduc certificat medical. Am două absențe nemotivate. Ce-i drept, e drept. Am neglijat. Acum când mă analizez cu atâta luciditate, când mă privesc drept în ochi fără șovăire, sunt mândru de mine. Să mă privesc în ochi în oglindă. Hm, de fapt, nu prea am motive de mândrie… Am, așa,

o figură inexpresivă, de om slab, fără voință, fără personalitate… Gata, am terminat! îmi las mustață! O mustață mare ca vrabia, cum are Gavriloiu. Ăla bărbat! Când intră el la dactilografe nu există să nu găsească o mașină liberă. Cred și eu că predă lucrările la timp. De aceea l-au și promovat. Da, de astăzi îmi las mustață! Nici părinții n-or să mă mai recunoască. Aoleo, de părinți am uitat. Nu le-am mai dat un telefon nu știu de când. Le dau astăzi neapărat. E și ziua mea. Chiar acum: „Alo, tată? Tu ești? Aici, Grigore… Cum, care Grigore? Fiul tău… Mulțumesc, tată. Știam că te gândești la mine… Vezi, gând la gând. Bine, vin la voi la masă. De mult vroiam să stau cu matale față în față să nu ne despartă decât o sticlă de vin… Nu, nu mai spune nimic, știu, ai dreptate… Bine, la revedere!" Ehei, așa e, trebuie să mă schimb… Da, trebuie să mă schimb, să-mi pun altă haină și să mă grăbesc. Tatei nu-i place să întârzii la masă… Deci am rezolvat și asta! Azi e o zi mare. O piatră de hotar în existența mea. Da, ce nu poate face omul cu puțină voință, fermitate și consecvență!

…Și cum, să nu mai am chiar nicio lipsă? Niciun defect cât de mic? Să fiu chiar un om perfect, un erou de roman? Nu, nu e bine. Trebuie să-mi rămână măcar un cusur cât de mic, ceva care să mă umanizeze… A, știu! Unde-am pus țigările alea?

Eclipsa

Felician Mătușoiu era un om ferm, hotărât și categoric. Dar prudent. În calitatea lui de redactor-șef al revistei săptămânale ce apărea în orășelul acela nu putea să-și permită să facă afirmații fără acoperire. Și el acoperire de obicei avea, fiind văr primar cu primarul municipiului capitală de județ. Și acum deschisese discuția cu șeful rubricii culturale cu destulă prudență:

— Se pare că… așa susțin unii… mă rog, există unele indicii că în curând ar putea să se producă o eclipsă…

Titi Păsculete își privi cu atenție unghiile:

— Da, am auzit și eu ceva…

— Ai auzit? De la cine?

Mătușoiu era vădit contrariat. Își privea subalternul cu ochi de oțel.

— De la nimeni. Așa, în general… subalternul făcu un gest vag.

— Se discută în redacție? întrebă șeful abia descleștându-și buzele.

— Vai de mine! Cum vă închipuiți?! Mi-a ajuns la ureche în autobuz.

Mătușoiu cobori privirea și spuse cu glas neutru:

— Ai vorbit cu cineva despre…

— Niciun cuvânt! Până nu se confirmă…

— Ce să se confirme?

Mătușoiu avea aerul că abia atunci îl observase pe Păsculete.

— Vreau să spun… până se confirmă ceea ce susțin unii că…

În birou plutiră câteva momente de liniște concentrată. Apoi Mătușoiu spuse încet dar cu hotărâre:

— Păsculete, dacă se confirmă, înseamnă că până atunci n-a mai rămas decât o săptămână. Trebuie să luăm măsuri.

Păsculete se însufleți:

— M-am și gândit!

— Te-ai gândit? redactorul-șef se înnegură.

— Vreau să spun că m-am gândit că ar fi bine… să mă gândesc!

Mătușoiu clătină din cap. Cu băiatul ăsta nu putea face nicio treabă. Era limpede că nu vrea să-și asume nicio răspundere. Oftă.

— Dacă ai fi avut ceva concret… Totdeauna ne-o iau alții înainte…

— Concret, tovarășe Mătușoiu, foarte concret! Nu mă las eu surprins de evenimente, fie ele și cosmice. Am organizat o rețea de corespondențe speciale din diferite puncte…

— E bine… mormăi șeful.

— Un interviu cu directorul planetariului…

— E bine…

— Am sondat la *Aviasan* să ne facă niște fotografii aeriene în exclusivitate, că de sus se vede mai clar…

— E bine…

— Și o anchetă cu tema *Tineretul și fenomenele astronomice* în care să analizăm cum se face propaganda științifică în localitatea noastră…

— E bine.

Mătușoiu părea acum mulțumit. Încurajat, Păsculete ținu să precizeze:

— Am și comandat materialele!

— Le-ai comandat? tresări Mătușoiu.

— Da, sunt în lucru…

— Le-ai spus despre ce e vorba?

Expresia de pe fața lui Mătușoiu și glasul de gheață îl descumpăni:

— Așa… în general…

— Bănuiesc ceva?

— Cred că au o idee generală…

— Nu e bine… Redactorul-șef clătină din cap. Dacă se interpretează că ne preocupă?

— E în firea lucrurilor, spuse slab Păsculete.

— Să ne preocupe?

— Să se interpreteze…

— Și dacă nu se confirmă? Te-ai gândit?

— M-am gândit. Am oarecare experiență. Nu e imposibil să nu se confirme…

— Hm, crezi că nu se confirmă?

— Așa susțin unii…

Mătușoiu își ațintì privirea pe fereastră. Poate de acolo să se ivească soluția cea mai potrivită.

— Ai vorbit cu cineva despre…

— Niciun cuvânt! Până nu se confirmă…

Redactorul-șef reveni dintr-o scurtă reverie:

— Ce să se confirme? Ascultă, Păsculete, dumneata ca responsabil al paginii culturale ar trebui să ai convingeri mai ferme! E posibil să nu mă pot bizui pe dumneata? Toate trebuie să le fac singur! Bine că m-am gândit eu!

— V-ați gândit?

— Da, m-am gândit! și adăugă cu un ton din care răzbătea prudența: M-am gândit… că ar fi bine să mă gândesc pentru cazul… Hm, am întocmit și o schiță de plan. Provizoriu, bineînțeles. Mă urmărești?

Păsculete știa că trebuie „să-l urmărească” cu creionul în mână.

— Da, notez.

— Trandafir, Vărzaru și Panait se vor deplasa pe teren pentru un grupaj de reportaje…

— E bine…

— Dumneata personal îi vei cere profesorului Stambuliu-Argeș un articol de specialitate…

— E bine…

Păsculete scria aprobând din cap.

— Pe urmă ne trebuie o anchetă cu tema *Navetiștii și formarea orizontului lor de cultură.*

— E bine…

— Ce-ar mai fi?

— Ar mai fi fotografiile… sugeră Păsculete.

— N-are rost. Putem să luăm fotografii existente. În fond, toate eclipsele sunt la fel. Mai facem și economii.

— E bine, conchise Păsculete.

— Atunci, la treabă!

Păsculete se ridică:

— Și dacă nu se confirmă? îndrăzni el.

— Îmi asum întreaga răspundere! încheie Mătușoiu așezându-și palmele late pe birou.

…Câteva zile mai târziu Păsculete era chemat la redactorul-șef. Cu mapa sub braț, deschise bine dispus ușa capitonată.

— Vă salut! Tocmai vroiam să vin la dumneavoastră…

— În ce problemă?

— În problema pentru care. Cred că m-ați chemat. Am aici toate materialele. De data aceasta le-am luat-o înainte celorlalți.

Puse mapa pe birou.

— Ce-i asta? întrebă rece Mătușoiu.

— Grupajul de reportaje. Trandafir, Vărzaru și Panait…

— Și asta ce-i?

— Interviul cu profesorul Stambuliu-Argeș, și o fotografie luată de la planetariu. Ne-au oferit-o gratuit din fototeca de popularizare…

— Hm, și asta?

— Ancheta *Tinerii navetiști și lărgirea orizontului lor de cunoștințe cultural-științifice.*

Mătușoiu clătină din cap. Pe fruntea lui, la rădăcina nasului, se adunau cute rău prevestitoare.

— Și… pentru ce toate astea?

— Pentru numărul special dedicat eclipsei. Dumneavoastră mi-ați spus. Mi-ați dat sarcină să…

Mătușoiu își umflă obrajii și expiră cu zgomot arătându-și nemulțumirea:

— Păsculete, Păsculete… nu știu ce să mă fac cu dumneata! Îmi pui probleme serioase. Văd că vrei să deplasezi răspunderea pe umerii mei. Am discutat even-tua-li-ta-tea, po-si-bi-li-ta-tea. Nu era normal să ne luăm măsuri de prevedere, să nu ne lăsăm surprinși de e-ve-ni-men-te? Și dumneata ce-ai înțeles? Dumneata ai lansat o acțiune hazardată care stârnește panică. Mai rău, se va deduce că problema asta ne preocupă, că o punem pe primul plan, înaintea unor probleme mai importante…

— Bine, dar faptul e confirmat!

— De cine?

— Uitați-vă, scrie și profesorul…

— Da, și? Cine îți garantează că în ultima clipă nu se va contramanda? Uite chiar și astronomul ăsta al dumitale afirmă că o eclipsă de soare nu poate fi observată în orașul nostru decât o dată la 175 de ani! Nu avem precedente verificate de noi pe care să ne bazăm!

În momentul acela, în birou, se făcu brusc întuneric. Prin jaluzeaua lăsată filtra o lumină incertă…

— Păsculete… vocea lui Mătușoiu era moale.

— Aici sunt…

— Fugi repede în tipografie și dă materialele la cules.

Păsculete sări în picioare.

— Vezi? Ți-am spus că trebuie să fim pregătiți! Nu ne putem baza pe nicio informație certă. Uite-o că s-a produs cu o săptămână mai devreme. E bine? Hai, repede! Și… mai discutăm noi!

Responsabilul paginii culturale se grăbi să părăsească biroul.

În semi-întuneric, Mătușoiu oftă adânc, cu amărăciune. N-avea colaboratori pe care să se bazeze. În orice problemă, cât de mică, trebuia să-și asume singur toată răspunderea.

Două minute mai târziu ușa fu dată de perete.

— Tovarășe Mătușoiu! Era Păsculete.

— Nu e eclipsă!

— Dar ce-i? Mătușoiu se aștepta la ceva și mai rău.

— Scurt-circuit! A sărit siguranța la cofret…

Felician Mătușoiu se ridică de la birou împingând fotoliul cu zgomot.

— Și pentru asta năvălești aici ca un sălbatic?! Dumneata nu știi să faci altceva decât panică.

— Vă rog să mă iertați… Vroiam să vă întreb dacă să mai duc materialele în tipografie.

— Care materiale?

— Cele cu eclipsa. Adineaori le-ați aprobat.

— N-am aprobat nimic, Păsculete! Să-ți fie clar odată pentru totdeauna că eu nu aprob nimic pe întuneric. Să se repare mai întâi lumina și pe urmă, dacă se confirmă… mai vedem noi! Da! Și în glas vibrau note amenințătoare: Mai vedem noi!

Într-un mod cu totul remarcabil, eclipsa se produse cu o exactitate de secundă! Totul se confirmase până în cele mai mici amănunte…

Scufița roșie

…așa cum mi-a povestit-o copilul Puiu V. din orașul N.[1]

A fost odată ca niciodată o fetiță pe care o chema *Scufița Roșie.* Scufița avea și o bunicuță pe care o iubea

[1] M-a rugat să nu-i dau numele din motive pe care m-a rugat să nu le dau. (n. a.).

foarte mult și din care cauză să vedeți ce-a pățit. Bunicuța locuia la țară pentru că părinții Scufiței Roșii aveau un apartament în Capitală și au făcut un schimb dând boxa în care locuia bunicuța pentru acces la garaj și în casă n-o puteau găzdui că acolo primeau musafiri și alte rude apropiate. Dar nepoțica își iubea foarte mult bunicuța și pentru că părinții ei ca și alte persoane în vârstă au învățat-o cum e frumos să te porți cu cei bătrâni, ea se ducea mereu să-și viziteze bunica care nici nu stătea prea departe, puțin mai încolo de comuna Potigrafu, unde putea ajunge foarte ușor cu I.R.T.A. Să vedeți însă ce s-a întâmplat într-o zi. În timp ce părinții se uitau la televizor, fetița și-a pus scufița și s-a strecurat binișor afară din casă. Tocmai atunci s-a pornit și o ploaie de ziceai că toarnă cu găleata. Mergea Scufița prin ploaie, mergea dar n-o puteau întoarce din cale nici vântul și nici întunericul. Și cum mergea așa, deodată i-a tăiat calea lupul cel rău, gata, gata s-o calce cu tramvaiul! De ce cu tramvaiul? Pentru că lupul încă nu avea strânși toți banii de mașină. Scufița însă nu s-a speriat. Degeaba a încercat lupul să intre în vorbă cu ea, întrebând-o pe ce linie merge sau dacă nu locuiește cumva pe linia lui 24 colț cu linia lui 16. Ca să scape de lup, Scufița a scurtat-o de-a dreptul prin pădure. A mers și a mers și a mers, și când mai avea doar vreo 7–8 kilometri, i-a ieșit din nou în cale lupul cel rău care se

făcuse între timp și mai rău! Împrumutase de la rudele lui încă vreo 30 de mii de lei care-i lipseau și și-a luat mașină, iar acum tocmai era în rodaj.

— Încotro, Scufițo? a luat-o el pe departe, deși știa bine unde merge nepoțica.

Dar Scufița i-a răspuns prin semne că nu intră în vorbă cu persoane străine și necunoscute care au și o fioroasă asemănare cu lupul cel rău.

— O să-ți pară rău, a lătrat individul și a apăsat pe accelerator. Adică s-a făcut nevăzut.

Scufița nu i-a mai dat nicio atenție și și-a văzut de drum. Până la căsuța bunicii nu mai era departe. Da, dar lupul cel rău ce-a făcut? El a ajuns la căsuța bunicii cu mult înainte, iar când a ajuns și Scufița, ușa era deschisă iar din căsuță a auzit o voce de nerecunoscut în care n-o recunoscu pe bunica ei și care-i spunea:

— Intră, Scufițo, că soneria e stricată…

A intrat Scufița și care nu i-a fost mirarea când a văzut-o pe bunica ei bolnavă și mâncând-o din ochi nu alta.

— Hai vino, nepoțico, mai aproape, de când te aștept… spuse bunica cu vocea aceea aspră și lingându-și buzele. De ce ai întârziat atât?

Scufița începu să-i explice că n-a putut să vină mai curând că tata a fost plecat în deplasare, iar mama era de servici la servici, și, ca să schimbe vorba, a întrebat și

ea:

— Dar de ce, bunico, ai urechile atât de mari…?

— Ca să aud mai bine, nepoțico, ce minciuni mai îndrugi, râse bunica.

— Dar de ce ai ochii așa de mari? întrebă din nou Scufița.

— Ca să te văd cât de mare te-ai făcut, nepoțico, mârâi din nou bunica.

— Dar de ce ai niște colți atât de ascuțiți?

— Vrei un răspuns sincer? întrebă bunica și ochii îi luciră.

— Sincer! răspunse Scufița.

— Bine! Atunci… hap! făcu bunica, de fapt lupul cel rău care cu asta se ocupase pe aici, adică o înghițise între timp pe bunică. Și acum o înghiți și pe Scufiță. Dar cum vânătorul își schimbă pușca dar năravul ba, iată că trecu pe acolo un vânător. Și pentru că la motel era plin de turiști, și-a zis că ar putea să înnopteze la bunică. Lumina era aprinsă și ușa deschisă. De îndată ce-l văzu pe lup dormind în patul bunicii înțelese tot ce s-a întâmplat, că nu era prost nenea vânătoru'! Ba luă și un cuțit, deschise burta lupului și le scoase de acolo pe bunică și pe Scufiță nevătămate, tefere și fericite. Mare mincinos și vânătorul ăsta dacă poate cineva crede că a vânat el un lup care a înghițit o bunică și o nepoată! Oricum, asta e povestea din care s-a văzut că lupul cel

rău și mincinos și-a primit pedeapsa, Scufița a învățat că nu e cazul să mai umble așa de capul ei noaptea prin pădure, bunica nu mai stă nici ea cu ușa deschisă să-i intre cine vrei și cine nu vrei în căsuță, iar părinții Scufiței au desprins învățătura că nu e frumos s-o țină pe bătrânică la țară când au loc berechet în apartament, că uite se întâmplă o dandana ca asta, mai află lumea și vorbește de se fac de poveste.

„Cedez câine iubitor de animale”

— Sărut-mâna, am venit pentru anunț…

— Aha, pentru Pufi… Sunteți iubitor de animale?

— Daa, știți, când eram mic, tata mi-a promis c-o să-mi ia…

— O bicicletă!

— Nu, un căluț. Dar nu s-a ținut de cuvânt, de aceea măcar acum, la vârsta mea, mi-ar place să am…

— Da, dar eu nu am căluț, am cățel…

— Cu atât mai bine că tot n-am avea loc în apartament. Pot să-l văd?

— Cu plăcere. Pufiii!

— Hau! Hau! Hau!

— A, nu vă speriați, ăsta e tatăl. Pufi abia are o lună. Pufi, Pufișor!

— Hau! Hau! Hau!

— Nu s-ar putea ca pe *tata* să-l luați de lângă pantalonii mei?

— Grivei, ia treci la locul tău! (Hau! Hau!) Și nu fi obraznic! Pufilică… Vă place?

— Vai, e foarte drăguț! Și… cât vreți pe el?

— Ooo, se poate?! Dar nu iau niciun ban. Doar am scris clar: „Cedez câine iubitor de animale”.

— Nici nu știți cât o să se bucure…

— Pufi?

— Nu, soția mea. Adoră cățeii. O să fie o adevărată surpriză…

— Îmi pare bine. Puteți să-l luați când doriți.

— Atunci, îl iau chiar acum.

— E minunat. Ar mai fi o problemă…

— Ce problemă?

— Cotețul.

— Ce coteț?

— Cum, ce coteț? Căsuța cățelului! Trebuie să aibă și el o casă, nu? Că doar n-aveți de gând să-l țineți în ploaie și ger? Adineaori spuneați că sunteți iubitor de animale!

— Da, dar mă gândeam c-o să-l ținem în casă…

— Câte persoane sunteți?

— Două.

— Câte camere?

— Două.

— Ei, vedeți? Fiecare cu camera lui. Și câinele ăsta

unde să mai stea? Ori îi luați cotețul, ori nu vi-l dau…

— Mă rog, stăm noi la etajul zece, dar dacă altfel nu se poate, îl iau.

— 200.

— Ce… două sute?

— Două sute de lei. Că doar nu vreți să vă dau un coteț, o căsuță, de fapt o adevărată vilișoară din lemn aglomerat și acoperiș melaminat de-un alb imaculat, pe gratis. Îl luați?

— Deh, ce să fac? Vreau să-i fac soției o surpriză…

— O să-i faceți, mai ales dacă o să-i luați și zgarda…

— Nu, lăsați, e prea mic, n-are nevoie…

— Și când o să crească? L-ați văzut pe taică-său…

— Hau! Hau!

— Ăăăă, dacă susțineți dumneavoastră că trebuie…

— Trebuie. Și nici nu e scumpă: o sută!

— O sută?!

— Acu' ce, vă mai tocmiți? Ați dat două sute, ce mai contează una. Cățelul tot îl luați pe gratis.

— Mă rog…

— Asta e zgarda și ăsta e covorașul…

— Ce… covoraș?

— Cum, ce covoraș? Covorașul cățelului. S-a obișnuit cu el. Pe el s-a născut. Vreți ca, așa, deodată, să se trezească pe un covoraș străin sau chiar fără covoraș?

— Vai de mine, eu…

— O sută.

— Ei, da, tot am dat trei, ce mai contează…

— Exact. Nici nu știți ce noroc ați avut! Pe unul care a venit înaintea dumneavoastră, l-am refuzat.

— Serios?

— Da. Închipuiți-vă, vroia să ia cățelul fără crăticioarele în care mănâncă. Să-l țină nemâncat, bestia! Noroc că l-am dibuit imediat.

— Ăăă… și cât?

— O sută.

— Perfect. Poftim patru sute, iau cățelul că, știți, trebuie să mă grăbesc… Soția mea…

— Foarte bine, foarte bine, numai un moment să aduc și pendula.

— Pendulaaa? Ce pendulă?

— Asta-i bună! Ce pendulă! Câinele trebuie hrănit la ore fixe.

— Vai, dar nu vă faceți probleme, uitați-vă, am ceas Doxa, radioul e mereu deschis, avem tot timpul ora exactă.

— Ei, da, dumneavoastră aveți! Dar cățelul?!? Ce, o să vină să se uite la ceasul Doxa sau o să-l puneți să asculte radioul? Când aude pendula bătând de ora trei, e clar, vine cuminte să mănânce, nu ca unii care vin la tot felul de ore… Trebuie obișnuit de mic. V-o dau ieftin. 600, că e defectă și trebuie s-o dați la reparat. Și cu patru sute, o

mie.

— În cazul ăsta, eu… știți, mă așteaptă soția…

— Exact. N-ați spus că vreți să-i faceți o surpriză?

— Da, dar n-aș mai… Sunt surprize și surprize…

— Îmi pare rău, banii se numără la casă, „pièce touchée, pièce jouée”… dar dacă insistați, vă fac o reducere. Vă dau și o pisică. Știți ce frumos se joacă Pufi cu ea? Să-i despărțim ar fi o adevărată cruzime!

— Nu, mulțumesc. Renunț. Soția mea nu poate suferi pisicile.

— Perfect! Divorțați! Aveți un motiv foarte bun… Stați! Stați! Nu plecați! Ei, poftim! Și mai spunea că e iubitor de animale…

— Hau! Hau! Hau!

— Marș de-aici! Acu’ te-ai găsit?! Trebuia să-mi atragi atenția de la început!

Bănuiala

Nu pot să-i sufăr pe suspicioși! Oameni care în dosul fiecărui gest, dincolo de orice fapt își construiesc o explicație proprie, uneori împotriva oricărei logici dar de care se agață cu încăpățânare. Nu pot să-i sufăr pe suspicioși dar uneori în fața unor evidențe sau mai bine zis în absența unor evidențe nu pot să nu devin și eu bănuitor. A nu bănui nimic, a nu fi în stare să elaborezi

un raționament cât de cât plauzibil demonstrează o foarte slabă construcție mentală (prostie curată!). Și, pe cuvânt – nu știu dacă ați observat – viața zilnică e alcătuită din tot felul de detalii care, neînsemnate în aparență, te fac bănuitor.

— Paulina, nu mi-ai văzut bricheta?

Întrebarea aceasta o adresez cel puțin de șapte ori pe zi soției mele care trebuie să știe în fiecare clipă unde-mi sunt ochelarii, cheile de la birou, cheile de la mașină, stiloul, carnetul de telefon, servieta, mănușile, briceagul, pipa, tutunul de pipă, butonii de manșetă și, în general, toate celelalte obiecte care definesc și certifică existența mea biofizică ba și psihosocială (buletinul de identitate, contractele cu editura, fișa de la policlinică ș. A.).

— Era lângă televizor…

Era. Din păcate, de data aceasta, spre deosebire de milioanele de dăți anterioare, bricheta nu mai *era* acolo. Nu era nicăieri!

— Ia vezi, poate a luat-o fi-tu, zice nevastă-mea.

— Ce să facă cu ea, că doar nu s-a apucat de fumat la zece ani…

— Poate a luat-o pentru experiențele alea ale lui…

L-am întrebat, dar Silviu n-o luase. Și dacă spune fi-miu că n-a luat-o, e sfânt. Mai curând Ruxandra…

— Paulino, tu n-ai băgat de seamă că fi-ta a început să

fumeze?

— N-am observat. Dar, la cei 18 ani ai ei, n-ar fi cea mai mare crimă.

N-aveam acum dispoziție pentru o discuție de genul acesta. Mă preocupa cu totul altceva:

— Oricum, n-ar fi un motiv să servească foc cu bricheta mea!

— Ruxandra n-ar face una ca asta…

— Tocmai. Și atunci, unde e bricheta?

Ne uităm unul la celălalt necăjiți. Să dispară un astfel de lucru din casă, încă nu ni s-a întâmplat.

— Când ai avut-o ultima dată? mă întreabă nevastă-mea care uneori se crede Agatha Christie.

— Știu și eu? Parcă ieri…

Amândoi cădem pe gânduri și știm și de ce. Aseară trecuse pe la noi unchiul Anton. Inexplicabil, dar toată viața am avut o antipatie sinceră pentru acest om care nici măcar nu știam exact dacă ne era unchi dinspre partea mea sau dinspre partea nevesti-mii.

— Crezi că Anton ar fi capabil de un lucru atât de mărunt? lansează nevastă-mea, socotind c-o prinde bine s-o facă pe generoasa. În fond bricheta era a mea!

— Niciodată nu mi-a plăcut individul ăsta! Ții minte că a avut un proces pentru partaj de casă? Dacă s-a pretat să calce pragul justiției, înseamnă că e capabil și de un furtișag mărunt.

M-am enervat de-a binelea. Îmi făcea impresia că îl și văzusem – fără să acord faptului vreo atenție specială – examinând *ronson*-ul meu nichelat, îmbrăcat în piele de crocodil.

— A calculat-o bine, nemernicul. Știe bine că fiind din familie, întâi și întâi n-o să-l bănuim, și pe urmă n-o să-l reclamăm. Să-i fie rușine!

Nevastă-mea mă urmărește gânditoare.

— Auzi…

— Aud. Ce să aud?

— Azi-noapte nu te-ai sculat să bei lapte?

— Ba da.

— Și nu m-ai întrebat tu unde mai ai niște țigări?

— Hm, parcă…

— Și nu ți-ai aprins o țigară în bucătărie?

Avea dreptate. Îmi amintisem și eu. Ba mai mult, îmi amintisem că mi-am aprins țigara cu bricheta. Deci noaptea bricheta mai fusese! Trebuia să-l tai de pe listă pe unchiul Anton. Cu regret, dar asta era situația! Atunci, cine?

— Ia spune-mi, draga mea, n-a venit azi dimineață la șapte Adelina, s-o împrumuți cu făină?

Tocmai mă bărbieream și auzisem discuția cu simpatica noastră vecină.

— Și ce-i dacă a venit? N-a intrat decât în bucătărie…

— Exact. Am sărit ca un leu. N-am stabilit împreună

că am fumat noaptea o țigară în bucătărie? În timp ce tu cotrobăiai în cămară după făină, dumneaei a înșfăcat frumușel bricheta. Ce mai! E totul foarte clar!

— Imposibil!

— De ce imposibil, dragă? Pentru că e prietena ta? Ai uitat că tu singură mi-ai spus odată că ți-au dispărut din casă niște bani și numai după ce te-ai plâns ca din gură de șarpe de nu știu câte ori, a zis și Adelina asta cum ai uitat că i-ai împrumutat ei?!

— Da, mă rog, nici acum nu știu care e adevărul. Oricum, dacă nu vroia să mi-i dea, putea să tacă…

— Dacă… dacă… dacă… Vorba e că de data asta nu mai încape nicio îndoială. Cine altcineva putea să intre în bucătărie și să ia bricheta?

— Tu.

Mi se părea cu totul deplasat să mai fac și obiectul spiritelor soției mele când eram victima unui furt calificat.

— Nu fac niciun fel de spirite, dar cel puțin la ora 10 și jumătate când ai stat de vorbă cu redactorul tău de la editură, aveai bricheta pe birou.

— Ești sigură?

Soția mea era absolut sigură. Când mă sunase omul la telefon, i-am cerut prin semne un chibrit să-mi aprind pipa, dar negăsind niciunul, mi-a adus bricheta. Deci la 10 și jumătate, bricheta încă nu fusese furată. Am tăiat-

o cu regret de pe listă pe Adelina. Brusc, mi-am adus aminte:

— Jean!

— Ce-i cu Jean? făcu ochii mari nevastă-mea.

— El a luat-o!

Jean era prietenul fiicei mele. Student la electronică, băiat serios și cu intenții serioase. Nevastă-mea se supără. Cum putea să-mi treacă prin minte o asemenea absurditate. Putea! Generația asta de astăzi făcea lucruri și mai rele.

Dacă ar fi văzut bricheta asta a mea pe bordul mașinii, ce i-ar fi împiedicat să forțeze portiera? La asta se pricep! De altfel nu trecuse Jean după amiaza pe la noi ca s-o ia pe Ruxandra în oraș? Nu l-a poftit soția mea în birou să aștepte câteva minute? Nu i-am oferit eu o țigară și băiatul m-a refuzat sub pretext că nu fumează? De ce oare? Nu pentru ca bănuiala să nu cadă asupra lui? La ce să-i trebuiască bricheta dacă nu fumează?! Jean ăsta nu e prost deloc!

— Aristide!

Striga nevastă-mea. Era în vocea ei un amestec de bucurie și supărare și mai era și un fel de chemare imperativă. Nota asta din urmă i-o cunoșteam foarte bine. M-am dus în sufragerie să văd ce s-a întâmplat. Paulina stătea încremenită ca o statuie indiană și arăta cu degetul spre podea, asemeni unui indicator pe

șoselele internaționale. I-am urmărit direcția și la marginea covorului, asortându-și pielea de crocodil cu cafeniul persan, stătea tolănită bricheta mea! Am ridicat-o cu nespusă bucurie. Pentru mine obiectul acesta nu avea numai o finalitate funcțională, era și o amintire de familie. Chiar, cine mi-o dăduse? Cu multă satisfacție mi-am aprins o țigară, m-am așezat în fotoliu dându-mi abia acum seama cât mă obosise căutarea. Și câte nu-mi trecuseră prin cap! Silviu și Ruxandra, propriii mei copii, educați de mine! Unchiul Anton, un monument de bunătate și *dăruire* familială. Omul care era în stare de orice sacrificiu ca să-mi vină în ajutor. Adelina, cea mai bună prietenă a soției mele. Păi, dacă nu mai putem avea încredere nici într-un prieten apropiat, înseamnă că trăim în cel mai nefericit secol din câte au fost de la Giordano Bruno încoace. Despre băiatul acela simplu și serios, cu mare viitor științific (Jean) ce să mai zic?! Și nefumător pe deasupra! Cum de putuseră să-mi vină în minte toate aceste absurdități? Paulina care-și asuma întotdeauna rolul conștiinței mele culpabile, bombăni de pe undeva pe-aproape:

— Chiar dacă n-o găseai, cum ai fost în stare să-ți treacă toate astea prin cap! Puteai foarte bine s-o pierzi pe undeva…

Mda, la asta nu mă gândisem.

Între proiect și realitate

Sunt drame în care nu contează decorul. N-are nicio importanță înfățișarea personajelor. Motivația interioară este secundară. Biografia eroilor rămâne necunoscută. Singurul lucru care contează e dialogul. Și dialogul iată-l mai jos. El spune tot.

— Bună ziua…

— Bună ziua… Dumneavoastră?

— Aș dori să-mi fac un costum…

— Sigur că da… Ce fel de costum?

— Unul obișnuit. Haină, pantalon, vestă.

— Un costum din trei piese… Vreți și o vestă de rezervă?

— Nu.

— Foarte bine că vestă tot nu se mai poartă. Deci numai haină și pantalon.

— Nu, vreau și vestă. Eu port.

— Cum doriți. Aveți stofă?

— Da. Asta este. Trei metri.

— Ooooo, e în dungi…

— Nu vă place?

— Ba da. Dar în dungi e mai complicat că se taie stofa numai pe dungă. De ce n-ați luat-o în pătrățele?

— Nu port în pătrățele. Nu puteți să mi-o faceți în dungi?

— Ba da. Noi facem cum doriți dumneavoastră. Ați ales modelul?

— Da, la un rând.

— De ce n-o faceți la două rânduri?

— Eu port numai la un rând.

— Dacă o faceți la două rânduri, o puteți și-ntoarce…

— Nu vreau s-o întorc.

— Perfect. O facem cum doriți dumneavoastră. Aveți și furnituri?

— Nu.

— Asta nu e bine.

— Și atunci, ce facem?

— Nu e nicio problemă, vă punem noi furniturile.

— Așa mă gândeam și eu.

— Vă trebuie: un metru jumătate de pânză tare, un metru jumătate de pânză moale, trei metri mătase pentru căptușeală, 10 nasturi mari și 25 mici…

— Ce să fac cu atâția nasturi?

— Să aveți. Ce, dumneavoastră nu mergeți cu autobuzul?

— Și de ce 25?

— Sunt mici, dacă se rup nu-i mai găsiți. Dar dacă doriți, vă punem fermoare.

— Nu, puneți nasturi. Și altceva?

— Doi kilometri de ață neagră.

— De ce doi kilometri? Nu e mai simplu două

mosorele?

— E mai simplu dar nu e exact. Într-un mosorel este un kilometru jumătate de ață. De ce să încărcăm clientul?

— Mă rog… îmi luați măsura?

— Marți.

— De ce nu acuma?

— Pentru că mai întâi trebuie să facem un deviz estimativ pe proiect tip.

— Tipu' sunt eu…

— Se poate, dar fără deviz estimativ nu se poate.

— Și atunci?

— Marți.

— Să presupunem că azi e marți…

— Păi, azi e chiar marți.

— E gata devizu' estimativ?

— E gata. Acum trebuie să facem o ridicare pe teren…

— O ce?

— Să confruntăm proiectul cu realitatea.

— Care realitate?

— Cu dumneavoastră.

— Și?

— Nu corespunde.

— Păi de ce?

— Am pus prea multă căptușeală la prea puțină stofă…

— Trei metri. Atâta intră la un costum.

— Trei metri 20.

— Mie îmi ajung 3 metri.

— Dumneavoastră vă ajung dar nu se încadrează în proiect.

— Și ce faceți când veți trece la aplicarea pe teren?

— Vă dau 20 de centimetri înapoi.

— Și cu căptușeala?

— Căptușim pe altcineva.

— Asta-i tot?

— Mai e chestiunea cu ața…

— S-a rupt?

— Nu. N-avem neagră.

— Luați albă și puneți-o în tuș.

— S-a propus la noi soluția asta. S-a dat și primă. Dar…

— Dar ce?

— N-avem tuș. Aduceți dumneavoastră.

— Cât?

— Un butoi.

— Am auzit bine?!

— Perfect.

— Dar pentru ce vă trebuie un butoi?

— Nu putem să vopsim ață numai pentru un costum. Trebuie să facem pentru producție de serie…

— Foarte bine, vă aduc un butoi.

— Mai e problema cu nasturii…

— Ce problemă?

— Aceia cu 2 piR: n-avem rotunzi. Numai pătrați.

— Nu-i nimic. Puneți-mi nasturi pătrați.

— Nu se poate.

— De ce?

— Nu se potrivesc la „în dungi”. Se potrivesc numai la „în pătrățele”.

— Și atunci, ce propuneți?

— Să facem fără nasturi.

— Se poate?

— De ce nu? În definitiv, nasturii sunt necesari la pantalon și la vestă…

— Tocmai!

— Tocmai vesta și pantalonii nu vi-i putem face. Haina se poate purta și descheiată…

— Dar ce fac eu fără… ăăă… vestă?

— Stați acasă. Acasă puteți să stați și-n haină.

— Bine, dar eu am servici!

— Și noi.

— Și atunci, ce propuneți?

— O inovație de-a mea pentru care dumneavoastră o să mă premiați din fondul dumneavoastră personal.

— Ce inovație?

— Noi vă facem un costum cum știm noi ca să-l purtați cum știți dumneavoastră. Aduceți

dumneavoastră furniturile și noi vi le trecem la remedieri. Dumneavoastră semnați, plătiți și vi-l predăm la nasture.

— Bine, și ce faceți atunci cu furniturile *dumneavoastră*?

— Pentru asta ne premiază cooperativa. Le trecem la materiale recuperate.

Paternitate literară

Deunăzi îl întâlnesc pe bunul meu prieten *X* și-i arăt consternat revista noastră literară.

— Ei, cum e posibil ca *A.B.* Să semneze această fabulă în proză?! Nu mi-aș fi închipuit că se poate preta la așa ceva…

Prietenul meu râde și ridică din umeri:

— Stai să-ți povestesc ce s-a întâmplat…

Își aprinde o țigară.

— Săptămâna trecută mă duc la redacție cu fabula asta. Cei de acolo o citesc și-mi spun că-i slabă, că n-are rost s-o public și să le aduc altceva. Nu m-am supărat. Eu scriu una din astea pe oră. Era de față și P. Când rămânem singuri mă întreabă „Mai ai nevoie de ea?" Adică de fabulă. „N-am nevoie", îi spun. „Mi-o dai mie?" „Cu plăcere". În fond tot nu avea unde s-o publice din moment ce fusese respinsă. Două zile mai

târziu i-o citește lui L. M. *Bătrânul*, deși nu-i bătrân, dar îi place să se considere din vechea generație, e entuziasmat. „Auzi, ce faci cu ea? îl întreabă. O publici?" „Nici gând – îi spune P. – o țin pentru sertar. Poate mai târziu". „Știi ceva – îi propune bătrânul – cedează-mi-o mie. Trebuie să citesc ceva la televiziune și n-am nimic inedit. Oricum, *verba volant*. Pe urmă poți s-o publici. Te ajut și eu…" P. Se învoiește. La televiziune se întâlnesc mai mulți confrați. Vine și Fabulete. Cel care se consideră cel mai mare fabulist din sud-estul european. Citește fabula din mapa lui L.M. Și insinuează că seamănă foarte bine cu una de a lui. Obrăznicie. Dar *L.M*. Nu e sigur și nu vrea să riște, așa că n-o mai citește și improvizează pe rime date la telefon. Succes. E foarte spontan moșul, cu toate că nu e moș. Mă rog. A doua zi vrea să scape și să nu-și creeze obligații față de P. Și-i restituie fabula. Acesta se duce la almanahul literar și oferă fabula pentru numărul de Anul Nou. Ovidel, de la pagina de umor, îi propune un schimb. Îi concesionează lui toate rubricile vesele: jocuri, cuvinte încrucișate, epigrame și răvașe ca să-i dea în schimb fabula că l-au programat cei de la revistă și n-a avut timp să scrie. Ține morțiș să fie prezent cu ceva. P. Cedează tentat de drepturile de colaborare la almanah. Odată pe an plătesc ceva mai bine. Ovidel trimite fabula în plic și… stupoare! Opera apare, dar sub

semnătura lui *A.B.* Ei, ce părere ai? Un adevărat scandal!

— Scandal e puțin spus, întăresc eu. Când te gândești că e cuvânt cu cuvânt și literă cu literă o fabulă de Esop!

— Ei, poftim! Și mie mi-au pretextat că-i slabă. Asta e. Cu clasicii n-au încotro. Numai cu noi cei în viață procedează cum poftesc!

Și amicul *X* strivește indignat țigara.

Cine vine la cine?

Numărătoarea directă s-a terminat. A venit 31 decembrie! Și iată, începe numărătoarea inversă. Peste câteva ore se va declara deschis revelionul. Dar până atunci! Câte nu mai sunt de rezolvat?! Chiar și partea protocolară suferă retușuri până în ultimul moment. În blocurile noi toată lumea se cunoaște, cei mai mulți lucrând cam pe la aceleași întreprinderi, având cam aceleași cunoștințe, prieteni și, bineînțeles, obligații.

Să tot fie ceasurile opt când Costache Blendea de la IV dă nas în nas cu Haralambie Grăbitu de la III. Vecin, prieten, cunoscut, ba chiar subaltern de-al doilea după soție.

— Bună seara, bună seara, nea Costache! Bună seara și la mulți ani!

— La mulți ani, vecine! Tocmai mă întrebam dacă te găsesc acasă…

— Acasă, vecine, acasă. Se poate?! Tocmai azi de revelion, când am mosafiri, să nu fiu acasă? Ha, ha, ha. Chiar veneam să te poftesc…

Cei doi își strâng mâinile cu efuziune.

— Ba pardon, eu vroiam să te poftesc! îl trage de mână Costache. Că uite și noi facem revelionul acasă și ziceam că dacă n-ai ceva mai bun, să vii și matale cu soția…

Haralambie scutură energic din cap:

— A, nu! Nu se poate! Să vii matale cu soția…

— Ce vorbă e asta?! Mă refuzi?

— Hai, zău, vino, că n-o să-ți pară rău… Vine la noi și Jenica Prepeliță. O știi? Are femeia asta un șarm…

— Care Prepeliță?

— Profesoara de franceză a lu' fiu-miu, de la liceu. Haralambie se înalță pe vârfuri și-i șoptește la ureche: Are băiatu' o notă proastă și am invitat-o la petrecere. Știi cum e omu', mai mâncăm, mai glumim, ne mai distrăm, mai punem o vorbă și se îndreaptă și nota…

Dar Costache n-are treabă cu franceza.

— Păi n-o să vorbiți, vecine, că Prepeliță vin la noi…

— Cum la voi?

— Da, că bărbat-su e responsabil la un Autoservice și am nevoie de niște piese… Vorba matale, mai una, mai alta și-mi dă și mie niște semeringuri…

— Da' ce-ți trebuie dumitale semeringuri? Ce, ți-ai

luat mașină?

— Eu, mașină?! Fii serios! Nu mă urc eu la volan! Da' pentru Stavarache…

Și-i spune că-i vorba despre contabilul-șef care l-a rugat să-l servească, și cum acesta i-a promis să-i rezolve chestiunea cu vechimea… nu putea să-l refuze!

— Așa că fiind vorba de Stavarache… Îl știi, nu?

— Pe Stavarache? Gigi?

Cum să nu-l știe Haralambie! Păi Gigi vine la ei, că e vărul nevestii. E adevărat, îi spusese el că mai are o invitație, dar a insistat Aglaia. Vrea să-l roage să-i facă rost de un covor din alea speciale, că are relații.

— Aglaia? întreabă Costache.

— Nu, frate. Ionașcu. Covorul e pentru Ionașcu. Anibal Ionașcu de la Electrocasnica. Ce vrei, omul trebuie să-și facă iarna car și vara sanie. Vrem și noi să ne luăm un obiect de folosință îndelungată, un frigider din alea noi.

— În cazul acesta va trebui să aranjezi chestiunea asta în 3 ianuarie la birou, spune Costache sec.

— De ce, nea Costache? Nu știi matale că ce aranjezi la revelion ține tot anul?!

— O fi, nu zic nu, dar Ani, că așa îi spunem, mi-a confirmat acum o jumătate de oră la telefon că vine la noi. Nici nu putea să ne refuze pentru că noi nu l-am rugat nimic. El ne-a rugat.

— Ce v-a rugat?

— Ne-a rugat să-l invităm pe Gogulescu. Un fost coleg de-al meu de școală. Am făcut și armata cu el.

Și cei doi stau pe scară între etaje și discută:

— Care Gogulescu? De la editură?

Îl interesează și pe Grăbitu, că Aglaia și-a strâns versurile din tinerețe în volum și știe și el, Blendea, că dacă nu găsești un suflet sensibil care să ți le citească, nu ți le tipărește nimeni. Dar Blendea îl liniștește.

— Nu, dragă, nu e de la editură. E dintr-o comisie.

— De recepție?

— Nu, de revizie. Și Ani, că noi așa îi spunem lui Anibal, are cu el o problemă care nu mai poate fi amânată, că a mai avut trei amânări, din lipsă de martori. Deh, proces greu…

Costache coboară o treaptă, Haralambie urcă una:

— Hâm… și… cine mai vine la voi?

— Păi mai vine Săndulescu.

— Cel de la O.N.T.? Sau frate-său de la *balneo-climaterice*?

— Amândoi. Că am hotărât cu nevastă-mea să mergem anul ăsta la Tușnad, ori așa ori așa…

— Păi stai, nea Costache, îi vine o idee lui Grăbitu.

— Stau.

— Stai să vedem atunci cum facem. Uite ce-ți propun: cedează-mi matale comisia de revizie și-ți dau eu în

schimb covorul.

— Te cred, îți convine! se supără Costache. Un prăpădit de covor care nici nu e pentru dumneata! Pe când o comisie de revizie e aur! mai bine dă-mi matale corijența la franceză și-ți dau un Săndulescu, că tot am doi…

— Nu, nu! Uite, îți propun mai bine să-mi dai mie semeringurile și, în schimb, îți dau un frigider. Nou-nouț și-n rate.

— Ce să fac cu el? Că am. Mie îmi trebuie o vechime. Stai, mai bine îți dau eu editura…

— Păi ziceai că n-ai…

— Aoleo, așa-i. Atunci, ia matale procesul și dă-mi mie un post în București…

Haralambie rămâne locului și-și măsoară cu mirare vecinul.

— La ce-ți trebuie, că doar anu' ăsta te pensionezi!?!

— Asta-i bună! Da' ce, pentru mine? Și face semn la tâmplă, adică „ce nu-ți dai seama?", pentru nepotu-miu…

Grăbitu a rămas pe gânduri. Celălalt insistă:

— Ei, ce faci, îmi dai Bucureștiul?

— Păi de unde, nea Costache? N-am…

— Asta-i bună! Invită-l!

Literele

La început n-a fost cuvântul. A fost litera. Omul a ieșit din grota natală și a strigat: Aaaaaa! Acest gest i-a inspirat lui Gopo un premiu la Cannes. Pe urmă omul a continuat să inventeze literă cu literă tot alfabetul. Când a ajuns la Z și a combinat din toate literele toate cuvintele, a văzut că s-au făcut prea multe și a început din nou să le prescurteze. Așa s-a ajuns la ceea ce a fost inițial, adică la inițiale. Cum vorbesc oamenii folosind numai inițiale? F.S. (adică: foarte simplu).

— Alo! IDECEMETE?

— Greșeală, tovarășe. Aici IRECEMETE.

— Nu se poate! Eu am format corect.

— Ba se poate. Dumneavoastră ați format corect, dar ați nimerit incorect. Mai formați odată…

— Nu mai formez deloc că vorbesc pe banii statului și am format numărul cu toată răspunderea.

— Bine, dar v-am răspuns că e greșeală! Aici nu e IDECEMETE! Aici e IRECEMETE. Mai formați odată.

— Nu e 17.82.73?

— Ba da.

— Perfect. Înseamnă că e IDECEMETE-ul.

— Nu e perfect, că nu e. Cifrele sunt la fel, dar literele ţţţ.

— Bine, dar ce caută IRECEMETE-ul la numărul ăsta,

când el face parte din OPEFELEGAZ?

— Nu mai face parte din OPEFELEGAZ. Acum face parte din OCEFELEPIL.

— Bine, dar OCEFELEPIL are alt profil.

— Trebuie să priviți lucrurile în față nu din profil.

— Mă rog. Atunci înseamnă că și dumneavoastră aveți acum alt profil. Nu cumva aveți un profil IDECEMETE?

— În niciun caz! IDECEMETE este în ramură cu UMETEFANOL.

— Nici vorbă! N-are nicio legătură…

— Ba are. La Simeria. Acolo luați I.R.T.A., și vă duce până la baza UMETELIFAN.

— Tot ce-mi spuneți dumneavoastră n-are nicio bază. Eu caut IDECEMETE: Întreprinderea-de-deservire-a-cumpărătorilor-cu-materiale-textile.

— Greșeală, tovarășe. Aici IRECEMETE! Întreprinderea-regională-pentru-colectarea-materialelor-termoizolante.

— Extraordinar! Florică, tu ești?

— Eu, dar cine întreabă?

— Dobrică. Ca să vezi, măi băiatule, numărul era corect, dar cu literele astea era să nu te găsesc. Să-ți spun pentru ce te caut: Auzi, n-ai pe cineva la STAMATE?

— La Stamate? Cum să nu! Nu e nicio problemă. Te servesc. Stamate e chiar cumnatul meu…

— Fii serios! Cum să fie STAMATE cumnatul tău? Eu vorbesc de STAȚIA-PENTRU-AMBALAJE-ȘI-ATELAJE,

ș.a.m.d.

etc.

Schița

Trase adânc fumul în piept, cu o deosebită satisfacție. Bune țigările astea *king size*! Stimulează imaginația. Expedie câteva rotocoale albăstrui care trecură unele prin altele destrămându-se… încerca un sentiment de plenitudine, de forță. Se simțea stăpân pe mijloacele sale. *Ideea este nemaipomenită, titlul percutant, finalul cu totul neașteptat! O schiță ca asta îți iese odată la zece ani.* Ochii i se opriră pe calendar. *Și pică bine tocmai acu' de Anul nou, de sărbători, când omul vrea să se mai destindă, să se mai distreze, să râdă… Vorba e, cui s-o dau? Cel mai bine ar fi la televiziune… Dac-o zice actorul acela comic, atât de popular… Nu, nu e bine.* O *zice, lumea râde și crede că-i a lui. C-așa e omul, „psihologia spectatorului", de câte ori n-am discutat, n-am scris despre asta… Ce, stan păpușă a auzit de cutare sau cutare? Pe naiba. Aut Caesar aut nihil. Nihil și mai cum? Habar n-are…* O clipă, gândul se întrerupe, caută un punct de sprijin. *Cel mai bine ar fi, mai întâi s-o tipăresc. Pe urmă n-au decât s-o ia și la tele, la radio, la*

electrecord, mă rog, la toate mașinăriile astea electrocasnice. S-o tipăresc, dar la editură durează cel puțin un an, doi, trei… până mai scriu altele, mă rog… La o revistă. Asta e! S-o dau mai întâi la o revistă. Pe urmă pot s-o adun și într-un volum. Mda, asta e soluția… Caută, printre hârtiile risipite pe birou, carnetul cu numere de telefon.

— Alo, redacția? Săru' mâna, Vincențiu Mardare. Aș dori să vorbesc cu tovarășul redactor-șef. Cum, în ce problemă? într-o problemă literară… E plecat? Și când se întoarce? După Anul nou? Alo…

Ar fi vrut să mai adauge ceva, dar din partea opusă receptorul fusese așezat în furcă.

Mardare strâmbă din nas. *Cred că era acolo, dar ce știu secretarele astea? Mă rog, paguba lui, că acu' le crapă buza după schițe umoristice. Vin și te roagă pe la uși, pe la ferești, pe la telefoane nea Mardare în sus, nea Mardare în jos, frate Vincențiu, nu ne lăsa, dă-ne și nouă ceva că n-avem nimic. Ei, nu vă dau, e* bine?! *Altădată…*

Adică *altădată* „să învățați minte că pentru mine secretara să vă dea la telefon!" Mardare explorează cu gândul orizontul editorial. Cui ar putea s-o dea? *Lui Stamatoiu trebuie s-o dau! Ăsta e un tip subțire, gustă hazul. Lui nu trebuie să-i explici poantele ca lui Atanase de la GHIMPELE care a și declarat public că pentru el, în spatele fiecărui calambur se ascunde un dușman perfid. Sta-ma-to-iu…* îl găsește în carnetul de telefon:

— Alo, Vergilă e pe acolo? Alo, fii drăguț și spune-i c-am zis „la-mai-mare-te-a-propus-Mardare", ha, ha, ha, aștept… Îi plăcea să se exprime pitoresc, asta avea priză, îl făcea simpatic. *Ce mizerie, câtă ipocrizie, numai ca să obții o legătură telefonică și asta pentru ce? pentru că ești talentat și vrei să le dai ceva de valoare!* Alo, da? Nu e?! Nu i-ați spus că-l caută Mar… A, a fost chemat în tipografie… Bine, am să revin… Adică, nu, spuneți-i să mă sune el. *Așa, ce tipografie?! Era acolo la șuetă, parcă-l și văd făcând semn cu degetul „nu", nu e. Știa că-i dau ceva tare și n-avea chef să-și modifice macheta. Niște comozi. La de-alde ăștia Mark Twain să vină și tot nu se deranjează!*

Simte cum îl cuprinde o stare de lehamite. Câtă luptă, zbatere pentru ce? Dar nu e el omul să se lase înfrânt. Zâmbește. *Știu, știu ce fac! Pun schița într-un plic și o trimit printr-un comisionar la* Almanahul literar…

De undeva, de departe, din adâncul ființei sale, încet, încet, își face drum spre suprafață o întrebare: *S-o pun într-un plic*? Da, abia acum își dă seama ce anume îl contrariază. *Atunci trebuie s-o scriu!* Brusc, devine neliniștit… *Hm, ia uite, m-am enervat cu toate telefoanele astea… Cum era?* într-adevăr, cum era? *Vasăzică, el – un bărbat de 42 de ani…* Ideea era nemaipomenită… *se scoală de dimineață și… și titlul, cum era titlul?* Era un titlu percutant… *și cum se termina?* Da, finalul era cu totul neașteptat. *Trebuie să-mi aduc aminte…*

Își aprinde o nouă țigară, una obișnuită, de lucru, o țigară aspră cu tutun negru, cotidian. E hotărât, neînduplecat: *Scriu schița și le-o dau la tele, să vadă toți Stamatoii ăștia ce-au pierdut!* De undeva adie o consolare. *Pe urmă n-au decât s-o publice!*

Vecinul

— Bună ziua!

— Bună ziua…

— Am venit să-ți atrag atenția că dacă mai scuturi covorul din balcon în balconul meu, te dau în judecată! E clar? Bună ziua!

— Bună ziua… dar nu e clar…

*

— Bună ziua!

— Bună ziua…

— Am venit să-ți spun că dacă mai stropești florile ca să curgă în balconul meu, te dau în judecată! E clar? Bună ziua!

— Bună ziua dar nu e clar…

*

— Am venit să-ți spun că dacă mai ții cocoșul acela în balcon, te dau în judecată! E clar?

— Bună ziua dar nu e clar…

*

— Bună ziua…

— ?

— Dumneavoastră ați fost zilele trecute la mine și mi-ați spus că dacă mai scutur covorul din balcon, o să mă dați în judecată?

— Eu.

— Și alaltăieri ați fost și mi-ați spus că dacă mai stropesc florile din balcon, o să mă dați în judecată?

— Eu!

— Și adineaori…

— …ți-am spus că dacă mai ții cocoșul în balcon, te dau în judecată! E clar?!

— Vedeți, tocmai pentru asta am venit, că nu e clar.

— Și de ce, mă rog, nu e clar?!?

— Pentru că n-am balcon…

— Nenorocitule, nici măcar nu ai balcon?! Te dau în judecată!

Parcul cibernetic

— Poftiți, vă rog, poftiți! Fiți bineveniți în parcul nostru. Sperăm c-o să vă placă…

De curând parcul, în întregime renovat, fusese inclus în itinerarul turistic al orașului. Ghidul – care știa și trei limbi străine – ne invită cu un gest afabil după ce ni se adresase mai întâi cu profesionala întrebare:

„français?", „romanian?", „de unde sunteți, fraților?" Eram din toate părțile, chiar și din București. Un grup vesel venit prin O.N.T.

— Vă rog, vă rog, veniți mai aproape. Nu vreau să vorbesc prea tare. Știți, undele sonore produc perturbații atmosferice și deteriorează microclimatul…

Într-adevăr ghidul – un tânăr vânjos cu o barbă mare scandinavă – avea o voce sonoră. Am făcut cerc în jurul lui, ceea ce îi permitea să ne vorbească familiar și foarte inteligibil.

— Sunt bucuros să vă furnizez orice fel de informații utile…

Cu un zâmbet fotogenic se adresă unui membru al excursiei noastre care privind distrat în jur pusese din greșeală piciorul pe gazon:

— Nu vă jenați, puteți călca pe iarbă. „Nu se rupe, nu se strică – nici amendă nu se-aplică", recită el spiritual. Da, stimați oaspeți, iarba aceasta pe care o vedeți – vă rog să-i apreciați culoarea de un verde nr. 5 perfect omogen – este iarbă de plastic. Această iarbă are un mare avantaj față de iarba naturală, în sensul că nu se vestejește niciodată. Nemaivorbind de faptul că nu crește și deci nu trebuie cosită.

Era într-adevăr o inovație cu totul neașteptată. Am făcut câțiva pași pe peluză încercând sub tălpi o senzație foarte plăcută. Am zâmbit gândindu-mă cu

câte primejdii călcasem altădată pe iarba unor parcuri, având tot timpul senzația aceea îngrozitoare că în dosul fiecărui tufiș se ascunde un gardian mustăcios care-mi va smulge cu răutate și plăcere amenda de 25 de lei. Iată că această interdicție căzuse! Am revenit pe alee, cu urechile larg deschise la explicațiile ghidului.

— Priviți, vă rog, și florile! Aceste minunate flori cu parfumul lor… Și, fără tranziție, strigă: Vasilee!

— Ăăăuu?! veni de undeva răspunsul celui chemat.

— Dă drumul la olfactopulverizatoare, că avem oaspeți! apoi întorcându-se spre noi ne lămuri confidențial. Vasile este grădinarul de servici la panoul de comandă…

Am avut vaga impresie că aud un țiuit ca de țânțar și în aceeași clipă văzduhul se umplu cu o mireasmă îmbătătoare de trandafiri.

— Trandafiri, în acest sezon, nu e prea devreme? am tresărit fără să vreau.

Abia atunci am observat că florile nici nu erau trandafiri, ci un fel de hibrizi între orhidee și ochiul boului.

— Aveți dreptate, spuse ghidul. Vasilee, apasă pe liliac!

Două secunde mai târziu ne-am simțit învăluiți de parfumul liliacului înflorit. Ghidul zâmbi și ne lămuri cu gentilețe:

— Vedeți, aici la noi a fost realizat visul vechilor florari care zămisleau acele emoționante flori de plastic, naive în felul lor. Mulți nu le agreau pentru aspectul lor convențional și pentru mirosul în general dezagreabil. Dar, în definitiv, de ce trebuie să copiem în mod servil natura? Au fost realizate flori care nu există nicăieri în nicio seră și care, după cum vedeți, pot avea parfumul dorit.

În cadrul grupului se iscară discuții. Evident, în șoaptă (microclimatul!). Unii erau de părere că parcul acesta e un kitch, că și Le Nôtre și Le Vôtre, Le Nain și Le Gros corectaseră și ei natura, dar nici așa! Alții combăteau pozițiile naturalismului, susținând că până și în materie de alimentație totul e prejudecată și clișeu. De ce nu poți mânca o friptură într-o pilulă? Ideea asta stupidă, că dacă n-are formă de găină, n-are niciun gust! Eu nu m-am amestecat, în fond înscrierea în excursie fusese benevolă. Brusc, ghidul se uită la ceasul de la mână care era… un barometru portativ:

— S-ar părea că se schimbă vremea… Hm, într-adevăr, nimic mai neplăcut pentru un turist decât să fie surprins de ploaie în parc…

De data aceasta își întoarse reverul hainei unde – asemeni unei insigne cu puteri magice – era prins un microemițător:

— Petrică, băiatule, fii atent, o să fie nevoie să ridici

cupola hidrofugă.

— Poziția 1 sau poziția 2? se auzi un bâzâit din minidifuzor.

— Poziția doi – și ghidul se întoarse explicativ spre mine care-l priveam cu gura căscată –, adică cu „stele", că tot se întunecă în curând. În câteva minute o să avem o boltă înstelată ca la planetarium.

Abia atunci mi-au atras atenția niște structuri metalice care se arcuiau grațios la mare înălțime (inițial crezusem că e vorba de vreun ansamblu sculptural modern). Deasupra ciudaților piloni începură să se desfășoare spectacular folii dintr-un material special folosit la baloanele cosmice și care curând acoperiră întregul parc. Apărură și stelele anunțate – puncte luminiscente activate într-o rețea moleculară.

Într-adevăr, era un parc fără asemănare și-i prevesteam un frumos succes de casă.

Ne plimbam pe aleile sale, care – ni s-a explicat – erau pardosite cu tetrateflon, un material elastic și plăcut peste care era așternut un nisip – siliciu pur cu sarcini electrostatice – care-l împiedicau să fie luat de vânt. Florile, într-o largă gamă coloristică, ne bucurau ochiul… La un moment dat s-a petrecut un mic incident. Un băiețel din grup care auzise că e voie de călcat pe iarbă, crezuse că e și voie să rupă flori și sărmanul se curentase. (Odată cu lăsarea întunericului,

florile deveneau luminoase.) Din fericire, voltajul nu era prea mare.

După un timp însă am simțit o oarecare oboseală…

— Ar fi cazul să luați loc pe bănci, spuse cu același zâmbet amabilul nostru ghid, scoțând din buzunar o cutiuță pentru telecomandă. Apăsă un buton și pe aleea noastră se deschiseră mai multe trape – ca cele de la teatru – și tot atâtea bănci elegante și curate fură împinse la suprafață.

— După cum vedeți, aveți tot confortul. Mai ceva ca în străvechiul Cișmigiu…

— E adevărat, dar în Cișmigiu avem și copaci… spuse atunci cu glas răgușit un bătrânel care pe tot parcursul excursiei avusese mereu ceva de criticat. (Mă exasperase cu observațiile sale. Mereu nemulțumit, mereu acru…)

— Copaci? Nimic mai simplu! Ce-ați dori? O salcie plângătoare? Un arțar? Vă pot oferi și un eucalipt aclimatizat…

Și aceeași cutiuță aduse la suprafață, din sera subterană, mai mulți copaci care aici, în aer liber, n-ar fi supraviețuit nicio sută de ani.

Mărturisesc că nu credeam să mai lipsească ceva acestui parc. Mă refer la partea, ca să zic așa *naturală*, pentru că în ce privește celelalte amenajări, ele nu mai puteau impresiona pe nimeni: țâșnitoare la care cu o

monedă puteai să bei un sirop pe bază de fructe de pădure sintetice, chioșcuri mobile cu autoservire care se iveau la apelul oricărui doritor, printr-o simplă apăsare pe unul dintre butoanele dispuse în spătarele băncilor, și multe altele…

— Și totuși, și totuși lipsește ceva, se înverșună bătrânelul criticist.

— Poate îndrăgostiții, spuse maliții os ghidul. Să știți că parcul nu a fost încă deschis oficial. Când va fi pus în circuitul public, atunci…

— Nu, nu… altceva, altceva, insista bătrânelul făcând parcă un mare efort de memorie…

Într-adevăr, cum de nu mi-am dat seama! Și eu avusesem tot timpul impresia secretă că ceva, ceva, nu e în ordine. Și deodată am spus tare (poate chiar prea tare):

— Sigur că da! N-are păsărele!

Dar ghidul parcă atâta aștepta. (Era se pare chiar un test ecologic ce trebuia realizat în perioada de rodaj a parcului.)

— Vă înșelați, stimate tovarășe. Cum vă imaginați că ar putea lipsi păsărelele? Ce fel de parc ar mai fi în cazul acesta?! Singura deosebire e aceea că păsărelele noastre nu ciripesc fără noimă de parcă ar fi în pădure. Îmi dați voie?

Și apăsând un alt buton al cutiuței magice, aerul se

umplu de ciripit… muzical!

— Un sintetizator perfecționat emite acest ciripit minunat care este de fapt o compoziție creată de un calculator. Dacă aveți ureche exersată, veți recunoaște și trilurile privighetoarei și ciripitul vrăbiilor, ba chiar și fâlfâitul aripilor. Unde mai pui că suntem scutiți de inconvenientele păsărilor adevărate care nu pot fi deprinse cu curățenia.

— Și atunci – era din nou bătrânelul care găsea mereu nod în papură –, cine vă mănâncă insectele?

— Insecte? Ghidul afișă o expresie de om jignit. Îmi pare rău, dar parcul nostru e deparazitat. E absolut steril!

Pe când părăseam parcul cu impresii de neșters pe care le-am înscris în cartea de aur aflată la ieșire, am întrebat de politețe:

— Spuneți-mi, vă rog, dar înainte ce-a fost aici?

Ghidul îmi dădu și această ultimă lămurire:

— Ce să fie? Un parc obișnuit, cu bănci, cu pomi, cu păsărele.

Un model depășit.

Vaca dintre portocali
poveste modernă pentru copii moderni

Motto:

Jucați la Lotto.

CAPITOLUL V – *… din care aflăm că primele două capitole sunt la corectură, iar alte două încă nu s-au scris, aflându-se în fază de vis. În capitolul de față facem cunoștință cu Bubu – direct fără nicio prefață. Așadar citește și-n-vață!*

Bubu, după cum v-ați dat seama, copii, era o buburuză veselă și portocalie. Ieșind din casa în care locuia cu chirie și bucătărie comună, căscă îndelung și frecându-se la ochi, începu să spună:

— Bu… bu… bu… bu… bună ziua, vecine!

Vecinele îi răspunseră la rândul lor bătând nerăbdător din picior:

— Ziua bună se cunoaște de dimineață. Încotro, buburuză creață?

„Buburuză creață" era o licență poetică, deși cam ermetică, obișnuită la tagma poeților de felul scaieților.

— Am plecat în lume să fac fapte bune. Am să mă bat cu un zmeu foarte rău-nătărău care a închis-o-n castel pe Sânziana, am să mă bat c-un balaur-minotaur care l-a închis pe Făt Frumos în turnul de aur și am să mă bat și cu administratorul blocului care a închis ascensorul să nu se consume motorul. Arză-l-ar perele focului.

Atunci o vecină, rotundă și albă cum e luna plină pe care toți o cunosc că se dă în vânt după parfumuri de

Mosc, mai pe scurt Dida-conopida îi strigă la ureche să audă și surzii și sturzii din Cheile Turzii:

— Du-te și te-ntoarnă că eu te aștept, te știu că ești un Bubu viteaz și deștept.

Plecă Bubu la luptă și se întoarse după vreo oră cu o ureche ruptă dar biruitor. Îl bătuse pe zmeu, pe balaur și dăduse drumul la ascensor.

Iar Dida-conopida, cât ai spune „nap" se dădu de trei ori peste cap și se prefăcu într-o varză-crăiasă în rochie de mireasă.

Se porni pe dată nuntă mare și dădură pe gât cinci butoaie de vin pelin din trei pahare. Doar atât.

Iar eu ce să fac, cu pelinul nu mă-mpac. De aceea, am întors cheia și-am plecat la plimbare.

Excursie în circuit

Oare și-a dat seama Stephenson ce-a inventat? Ce-ar fi fost viața noastră fără tren? Nu vreau să enumăr aici avantajele transportului feroviar. Nu vreau nici măcar să mă refer la atâtea opere artistice remarcabile – romane, filme, picturi – ale căror subiecte și cadru sunt legate de tren. Am să mă mărginesc doar la cea mai simplă și mai directă experiență, la îndemâna oricui. Câte cunoștințe nu se fac în tren! Trenul nu scurtează numai distanțele dintre orașe, trenul îi apropie pe

oameni. În tren oamenii devin comunicativi. Acasă, la servici, taciturni, morocănoși, indiferenți. În tren, interesați, amabili, joviali. Trenul comprimă spațiul și timpul. O călătorie cu autobuzul de la un capăt la celălalt al orașului nu-l va scoate din mutism pe călătorul necunoscut. Dar în tren?! În tren, între două stații, omul se dezvăluie, vrea să te cunoască și să-l cunoști. Te întreabă unde lucrezi, ce profesie ai, încotro mergi și cu ce treburi. Abia ai apucat să-i răspunzi că vecinul de compartiment îți întoarce întrebarea pusă cu propriul său răspuns. Nu-ți rămâne decât să-l asculți. Așa ascultam și eu o călătoare blondă de vârstă mijlocie-mare care mânca cu delicatețe o portocală.

Presupun că minunatul apus de soare strecurat printre norii sinilii a făcut-o să mi se adreseze fără nici o altă introducere:

— Ah, eu ador excursiile în circuit! Și dumneavoastră tot în circuit? Și eu tot. A, dar să știți că sunt persoane care nu apreciază. Păcat, mare păcat! E foarte utilitar și chiar avantajos. Bineînțeles, dacă știi să-ți faci un itinerar cu criteriu. Să mergi pe o bază oarecare. Eu nu plec niciodată așa, la întâmplare. Că sunt unii care nici nu se sinchisesc. Zic că găsesc ei un plan și se ghidează după el. Nu, așa nu se poate! Eu îmi fac planul de acasă. Întâi mă duc la Brașov. La soră-mea. Munte, aer curat. Liniște. Da, că și-a trimis copiii în tabără. Stau la ea vreo

trei zile, nu mai mult că nu suport stagnarea și nici cum face ea laptele de pasăre, numai cu găluște, și plec mai departe. La Sighișoara. Oraș vechi. Antichități. La mătușa mea. A, da' ce mă iubește! E în stare să-mi dea orice. Anul trecut mi-a dat un inel cu piatră să-mi poarte noroc dacă nu mă mai vede. E, cum să nu mă vadă?! I-am și scris: „Mătușico, sosesc. Nu pleca la Tușnad singură. Că tot mi-e în drum și luăm cameră împreună. Dacă ai dată fixă, lasă cheia sub preș și 300 de lei să-ți plătesc chiria și rata la mobilă". Da, mă așteaptă ea! Nu e omul să-mi lase banii ca la străini. Doar îi sunt nepoțică de-o viață. Pe urmă, după Tușnad, mă duc mai departe la Vatra Dornei. Ce locuri? Ce vederi cu peisaj! Tablou, nu alta! Și trec și pe la Sinescu-Dorna. Profesorul. N-am să uit niciodată cât a fost de emoționat la bacalaureat. Avea lacrimi în ochi. Mi-a spus că n-a putut să-mi dea notă de trecere, dar să vin la toamnă. La toamnă n-am venit, dar mă duc acum. Are acolo casa lui natală cu patru camere, dependințe și livadă. Mie o cameră îmi ajunge. O cameră, o dependință și câteva mere. Le pun la coletărie și când mă întorc fac mere cu nuci pentru Anul Nou. Că sunt și gospodină. Nu merg numai, așa, să mă plimb și să nu reținnimic. La Focșani îi am pe verii mei. Ce drăguți sunt! în fiecare an îmi spun să nu cumva să-i ocolesc sub motiv că la ei nu e litoral și nici stațiune balneoclimaterică. Și ce dacă n-au

pensiune și vara nici nu gătesc și mănânc numai fructe?! Să vin când vreau. Atâta numai să-i anunț să nu fie dintr-o coincidență plecați la băi. Ei, cum o să-i anunț? Să le stric tot programul? Mă duc, așa, pe nepusă masă că știu eu ce bucurie le fac! Abia pe urmă mă duc și pe litoral. Nu, nu la Mamaia. Acolo n-am pe nimeni și nici n-ai ce vizita. Pe când la Constanța!?! O vizitez pe Aglăița, colegă de-a mea, de la telefoane. Totdeauna are ce să-mi arate nou. Numai exponate de la Consignația. Trebuie să trec și pe la Mărioara. Tot colegă. De la cooperație. Ca să nu-mi poarte pică pentru anul trecut. Ei, nu puteam să vin și eu pe capul ei în garsoniera pe care o avea! Acu' s-a mutat cu toată familia într-un apartament nou și e cu totul altceva. Și cu mașina lor până la Mamaia fac mai puțin de un sfert de oră. Ei, da, sigur, tot circuitul ăsta e și puțin obositor. A, nu pentru mine. Eu sunt obișnuită. Vorbesc în general. Vorbesc de cei care nu apreciază, care nu știu să-și facă un plan de circuit. Se duuuuc pe la tot felul de obiective turistice pe care nu le cunosc și nici măcar rude nu sunt!"

În tot acest timp n-am putut decât să dau din cap, să zâmbesc aprobator, să stau picior peste picior, să-mi încrucișez brațele, să-mi trosnesc degetele și să fumez două pachete de țigări. Și așa, nici nu mi-am dat seama când am ajuns la Brașov.

Mare om a fost Stephenson! Și când te gândești că pe

vremea lui un sceptic a afirmat că invenția lui nu are niciun viitor. Nici nu-și putea imagina ce-ar putea fi o excursie în circuit!

Pedagogie

— Goguță, dă-te jos din copac!
— Nu mă dau!
— Ai să cazi…
— Innn… Vezi-ți de păpușile tale…
— Te spun…
— Spune-mă!
— Mamăăă, Goguță s-a urcat în copac!
— Goguță! Dă-te imediat jos din copac!
— Nu mă dau.
— Las' că vii tu jos și-ți rup urechile…
— Nu vin.
— De ce?
— N-ai spus matale că-mi rupi urechile?
— Dă-te jos!
— Nu mă dau…
— Biiine, te spun lu' tata.
— Nu mă dau…
— Gicule!
— Ce-i?
— Goguță e obraznic.

— Atinge-l!

— Nu pot.

— Păi sigur, de aceea și-a luat nasul la purtare. „Nu pot!”

— Nu pot, că s-a urcat în copac!

— Cum?

— Știu eu cum? S-o fi cățărat de pe balcon…

— Goguță, dă-te imediat jos din copac!

— Nu mă dau…

— Dacă nu te dai, te altoiesc…

— Și dacă mă dau?

— Păi…

— Vezi, tăticule, recunoști și matale că nu e nicio deosebire…

— Dă-te jos! O să cazi și o să-ți rupi un picior. Să vezi atunci ce bătaie îți dau!

Agresiunea nocturnă
Povestire anti-anticipativă

Era o noapte ideală pentru o crimă perfectă. Desigur, nu există crime perfecte, dar nopți ideale există. Întunericul era fără cusur. Beznă. Un plafon compact de nori acoperea etanș cerul, nelăsând să răzbată nicio rază de lună. De altfel nici nu era lună plină. Felinarul de pe stradă avea becul ars. În așteptarea ploii, un vânt leneș

mișca ușor frunzișul copacilor făcându-l să foșnească doar atât cât să acopere pașii furișați ai infractorului încălțat cu pantofi cu talpă elastică. Acum era momentul. Peste puțin timp avea să înceapă ploaia care va spăla urmele pașilor.

De după un zid se desprinse o siluetă abia ghicită, poate o nuanță mai neagră decât întunericul însuși. Omul se opri să asculte. Nu se auzea nimic. Toată lumea dormea toropită de zăpușeală. Silueta se deplasă cu băgare de seamă și se opri în fața unei case cu grilaj de fier. Aici era. Poarta era întredeschisă, dar omul n-o atinse. Dacă scârțâie? Cu o agilitate de pisică escaladă gardul aproape fără să-l atingă. Ajuns în partea cealaltă rămase încă o clipă să asculte. O precauție în plus nu strică. Nimic. Geamurile de la parter erau protejate de o savantă dantelărie de fier forjat pe care intrusul ar fi putut s-o folosească în chip de scară, măcar până la balconul etajului întâi. Dar se părea că ideea nu-l preocupă. Se prinse de un cablu de coborâre de la antena unui televizor și după câteva clipe ajunse în dreptul etajului patru. Încălecă grilajul balconului și rămase din nou să asculte. Aceeași liniște apăsătoare dar utilă. Ușa de la balcon era larg deschisă. Omul se strecură în încăpere…

Scăldat de sudoare, Adam se zbuciuma în așternut. Încercase să lucreze dar fără folos. Consumase toate

cuburile de gheață, preparându-și băuturi răcoritoare, dar nu obținuse efectul scontat. Își legase o batistă de mătase în jurul gâtului și-și spălase de câteva ori fruntea cu apă rece. Inutil. Enervat, trecu în dormitor și se aruncă în pat. Se lăsă cotropit de moleșeală sperând să poată adormi. Dar nici somnul nu se lipea de el. Un timp privi țintă tavanul, apoi se răsuci și-și afundă capul în pernă. Încercă să se gândească la ceva. Indiferent la ce. Nu izbuti să-și propună niciun subiect. Plutea într-un vid total. Îl copleșea o senzație de dezintegrare. Dacă era mort? Nu, asta nu. Prea era cald. Vag de tot, cerul se ilumină la scânteia unui fulger. Adam își încordă auzul în așteptarea tunetului care nu mai venea. Se ridică în capul oaselor și întinse mâna spre noptieră căutând țigările. Un nou fulger și din nou Adam așteptă să audă tunetul. De data asta îl deosebi ca un murmur înfundat venind de la mare depărtare. Era gata să aprindă bricheta când un zgomot precis se făcu auzit în camera lui de lucru…

După ce se împiedicase de un vraf de cărți trântit pe jos, infractorul rămase pironit locului. Va fi oare surprins și va trebui să facă uz de forță? Prefera să lucreze curat. Își încordă auzul la maximum. Un fulger scăpără mai aproape și tunetul puternic de data aceasta nu se lăsă așteptat. O fracțiune de secundă încăperea se iluminase și ochiul său experimentat surprinsese totul:

un birou acoperit cu hârtii în dezordine și o mașină de scris, două fotolii de piele, o măsuță cu sticle și pahare și un auto-sifon albastru, doi pereți înțesați cu cărți și altul cu tablouri și ceramică decorativă. Lângă o ușă, văzuse un scrin în stil japonez. Era ceea ce căuta. Mai rămase o clipă locului ascultând. Aproape mașinal scoase din buzunar un obiect masiv, negru. Se îndreptă pe vârfuri spre partea opusă a camerei. Pipăi scrinul prevăzut cu sertare și ușițe. Intuiția îl îndemna să înceapă cu sertarul cel mic din stânga. Nu era încuiat. Dar cutia burdușită cu hârtii rezista. Încercă să-l tragă afară fără zgomot. Dar exact în acel moment încăperea fu inundată de lumină.

Primul lucru pe care l-a văzut Adam a fost arma îndreptată asupra lui. Apoi își ridică privirea și descoperi chipul agresorului, ultima figură omenească pe care, după toate probabilitățile, avea s-o mai vadă…

— Bill!

— Adam!

Exclamațiile porniră concomitent, victima și agresorul privindu-se uluiți.

— Ce întâmplare neașteptată… bâigui stăpânul casei neștiind ce să creadă, uitându-se magnetizat la arma rămasă încă întinsă spre el. Oaspetele îi interceptă privirea și începu să râdă, ce-i drept ușor stingherit:

— E de lemn. Nu te teme. Îl folosesc numai în legitimă

apărare. Chestie de psihologie.

Aruncă lemnul văxuit pe masă și-și trecu mâna peste fruntea transpirată. Era într-adevăr zăpușeală. Și ploaia care nu se mai hotăra să înceapă!

— E teribil ce spaimă mi-ai tras, Billy! Noroc că te-am recunoscut.

— Eu cât pe-aci să nu te recunosc. Ai și apărut, așa, când te așteptam mai puțin.

— Într-adevăr, nu ne-am văzut de multișor. Să tot fie zece ani.

Vizitatorul făcu un gest evaziv.

— La agapa promoției noastre n-ai venit, spuse gazda cercetând dacă mai există lichid în sifon.

— Mda, tocmai atunci am fost reținut. Am găsit invitația abia când m-am întors.

Adam era sincer bucuros să-și revadă vechiul coleg.

— Un coniac?

— Mulțumesc, nu beau alcool când sunt pe teren. Poate ai ceva rece cu citrice.

Adam îi indică unul din fotolii, el așezându-se în cel din fața lui, după ce preparase două băuturi în care scufundase câte o felie de lămâie.

— Ai avut o idee foarte bună să vii…

Privirea îi alunecă cu o sclipire de ironie spre sertarul scrinului. Fața infractorului se destinse într-un zâmbet:

— Ca să fiu sincer cu tine, doar ne leagă atâtea

amintiri, văd că am greșit adresa. Eram convins că aici locuiește Still Bonny Gray, scriitorul.

Adam izbucni în râs.

— Eu sunt scriitorul…

Trebui să pună paharul pe birou ca să nu-l verse.

— Tu?

Adam încuviință scuturându-și de câteva ori capul.

— Când mi-am trimis prima povestire semnată Adam, la *Magazinul pentru știință* și *ficțiune,* am primit la *Poșta redacției* următorul răspuns: „Povestirea interesantă. Mai scrieți-ne. Vă recomandăm să apelați la alt pseudonim, cel ales fiind incompatibil cu orientarea științifică a publicației noastre". Așa că după ce am deschis de trei ori la întâmplare cartea de telefon, am pus degetul pe numele acesta.

— De ce de trei ori?

— Pentru că la prima încercare nimerisem la capitolul cuprinzând *Întreprinderi și instituții* și la a doua, la serviciile de urgență.

Oaspetele nocturn începu să râdă:

— Ar fi fost amuzant să semnezi General Mottors.

— Și la Gray ce credeai că ai să găsești? întrebă Adam râzând.

Spărgătorul oftă și ridică din umeri:

— O duci bine. Te citesc, evident, când sunt liber. Două, trei romane pe an… O piesă de teatru în

provincie. Colaborezi la *colecție,* la ziare. Am citit că ai un serial la televiziunea CBS…

Adam făcu un gest cu mâna.

— Asta a fost. Acum e din ce în ce mai greu. În sertarul acela, arătă cu capul în direcția scrinului, ai să găsești tot felul de note neachitate: apă, lumină, telefon, chirie, asigurări…

— Nu te mai plânge, că nici Edgar Poe n-o ducea mai bine.

— Da, domnule, dar pe vremea lui mai erau idei! Astăzi situația s-a schimbat. Orice imaginezi fie vine în contradicție cu știința, fie, ca să fiu sincer, e mai puțin interesant decât ceea ce se face în laboratoare. Să nu mai vorbim de faptul că a imagina o călătorie spre lună cu ajutorul unei ghiulele de tun, e pueril, dar dacă te încumeți să scrii despre o expediție interplanetară extragalactică, imediat sare un profesoraș care te combate și susține că „conform teoriei relativității lui Einstein, o astfel de idee este o utopie" ș.a.m.d. „Invizibilitatea? Altă utopie". Demonstrație infirmată. Roboți? A devenit banal. Acum îi construiesc și copiii. Transplant? Ce mai e fantastic în asta? Genetica dirijată? S-a făcut. În literatură? Nu, domnule, în laborator! Viteze superluminice? Au fost imaginate. De matematicieni. Antimaterie? Există. În romane? Da, în cele desuete. Antimateria „modernă" e în ciclotroane.

Raza vieții, raza morții? Există. Se numește prozaic laser. Ce să-ți mai spun? Aș putea să-ți înșir o listă întreagă…

Adam se sculă din fotoliu și începu să se plimbe prin birou.

— Și atunci, te întreb, de unde idei noi? Nu mai există materia primă…

Se apropie de ușa deschisă spre balcon. Afară începuse să plouă. Oftă.

— Bine că s-a mai răcorit. Am ceva de terminat. O idee la care s-a umblat mai puțin… Ai auzit de gravitoni?

— Nu e ceva cu niște chestii din alea care te fac mai ușor? Am văzut eu ceva într-un ziar…

Adam se însufleți. Începu să-i expună subiectul povestirii. Îi explică ce sunt gravitonii și antigravitonii în timp ce musafirul încerca cu discreție să înăbușe un căscat. Se făcuse destul de târziu.

— Ascultă, Billy, i se adresă Adam la un moment dat, am uitat să te întreb: cum ai intrat aici?

Billy ridică din umeri. La urma urmei era un fapt împlinit.

— Prin balcon.

— Prin balcon, prin balcon, dar până aici sus? Cu o scară? Pe burlan?

— Da de unde! E demodat, amice. Am găsit la un

inventator niște pantofi speriați. I-am luat. Avea mai multe perechi. Abia pe urmă am văzut că aveau niște tălpi speciale. Când îi pui, ești mai ușor. Poți să te urci ca un fulg și pe un cablu de televizor.

Adam se prăbuși în fotoliu.

— Antigravitonii! gemu el. S-a dus…

Vizitatorul nocturn îl privi mirat.

— Cine s-a dus?

— Povestirea… ideea… Au făcut-o și pe asta!

Eternii soți

(Piesă într-un act, trei tablouri și un epilog. Personaje: El și Ea.)

Tabloul I (decor de iarnă)

El – Ce repede a trecut vacanța!

Ea – A fost minunat!

El – Mă iubești?

Ea – Da, iubitule. Dar tu mă iubești?

El – Ca un nebun! A fost o vacanță de neuitat! Schi, săniuș, jocuri de cabană, *perinița…*

Ea – Vezi cum ești? Să știi că m-ai necăjit…

El – Cu ce, dragostea mea?

Ea – Ai scos-o la *periniță* pe sclifosită aia de Marga…

El – Care Marga? Blonda de la arhitectură?

Ea – Nu, bruna de la filologie. Nu te face că nu știi. Te săruta de mama focului.

El – Un sărut colegial, dragă. Vezi că nici n-am băgat de seamă. Trebuie să recunoști că n-am băgat de seamă nici că tu ai dansat trei tangouri cu filfizonul ăla bărbos de la cinematografie…

Ea – Nici nu știe să danseze! Ce-am mai râs! Îmi tot spunea că anul viitor, când va fi regizor, mă distribuie în primul lui film.

El – Numai să-l prind!

Ea – Mă iubești?

El – Numai pe tine! Tu mă iubești?

Ea – Pentru toată viața! Ce examen avem mâine?

El – Două: primul la facultate și al doilea la sfat.

Ea – Le luăm pe amândouă, iubitule!

El – Dragostea mea…

Tabloul II (același decor – după 5 ani)

El – Repede a trecut vacanța…

Ea – A fost drăguț…

El – Mă iubești?

Ea – Ai devenit sentimental? Când dansai cu pisăloaga aceea la cabană nu credeam că te mai gândești la mine.

El – Nu fi răutăcioasă. Știi doar că mâine trebuie să

predau proiectul acela de care depind atâtea… Mă așteaptă șeful.

Ea – Și ce legătură are?

El – Are. E nevasta lui. Mi-a promis să pună o vorbă bună.

Ea – Și bruneta aceea nostimă, a cui nevastă e?

El – Brunetă? A, nu e căsătorită. Lucrează în secția mea…

Ea – Aha, înțeleg. A fost un gest colegial. Poate chiar o obligație obștească…

El – Nu înțeleg toate insinuările astea. Ce-ai fi vrut, să mă port ca un sălbatic? Doar îmi cunoști bine sentimentele…

Ea – Tocmai de aceea.

El – Da, a trecut și vacanța… Ia să vedem ce program am mâine… Mda, proiectul și…

Ea – … Mi-ai promis rochița aceea drăguță.

El – Bineînțeles, dragostea mea. Mă iubești?

Ea – Doar m-ai mai întrebat odată. Da, cred că la rochiță o să am nevoie și de o poșetă nouă…

Tabloul III (iarnă – au trecut 10 ani de la primul decor)

El – Uf, bine că s-a terminat! Vacanță am vrut, vacanță am avut!

Ea – Tu ai ținut morțiș să mergem la cabană!

El – Nu puteam să fac opinie separată. Pe urmă toți colegii m-ar fi luat peste picior…

Ea – Ei lasă că nu ți-a stricat. De când nu te mai dat jos din mașină, puțin sport îți prinde bine.

El – Mergi. Din cauza ta am stat numai în fumăria aia și am jucat pietre…

Ea – Și când te-am chemat să mergem pe derdeluș cu sania mi-ai spus că nu cadrează cu poziția ta!

El – Bine mi-ar fi stat răsturnat cu capul în zăpadă! Ce autoritate mai aveam pe urmă?

Ea – În sfârșit, acum nu mai are rost să discutăm. Totuși ne-am simțit bine. Ne-am adus aminte de prima noastră vacanță împreună… Eu, să știi, te iubesc așa cum ești…

El – Dacă mă iubești, atunci te rog nu-ți mai vopsi părul în culoarea morcovului că mă dor ochii…

Ea – îmi pare rău că nu-ți place dar… poate place altcuiva.

El – Cui, mă rog? Poate vreunui regizor căruia i s-a aprobat peliculă *eastman color*…

Ea – Ești răutăcios și încă inutil. Știi bine că am renunțat la film din cauza ta.

El – Inutil? Poate, dar nu fără motiv. Cine era tânărul acela cu care ai dansat la cabană?

Ea – Dacă m-a invitat!?! Dacă l-aș fi refuzat, ar fi crezut că-i dau importanță. Ești gelos?

El – Gelos?! Ce cuvânt! Dar pentru poziția mea, m-am simțit puțin ridicol…

Ea – Chiar că ești ridicol. Puștiul ăla!?

El – Cine e?

Ea – Un inginer. E stagiar la tine. Tot timpul nu mi-a vorbit decât de tine, de stima ce ți-o poartă, de autoritatea ta științifică, de competența ta, de modul în care conduci institutul. Nici nu știi ce plăcere mi-a făcut! În clipele acelea, simțeam că te iubesc la fel de mult ca-n primii ani…

El – Chiar mă mai iubești?

Ea – Oricum mai mult ca tine…

El – Eu aș fi gata oricând să fac orice pentru tine…

Ea – Știi bine că nu-ți cer nimic.

El – Vrei mâine, după ce termin, să ieșim împreună în oraș? Nu știu încă ce program am.

Ea – Dimineața ai consiliu…

El – Ce consiliu?

Ea – Mi-a spus junele acela că mâine îți prezintă proiectul său pentru o amenajare hidrotehnică. Mi-a spus că speră din toată inima să-l susții…

Epilog (după 20 de ani)

El – Ce repede a trecut concediul!

Ea – A fost ideea ta să ți-l iei iarna.

El – Dacă pretind altora să-l ia tot anul, nu pot eu să merg numai vara.

Ea – Bine măcar c-am stat acasă…

El – Doar n-ai fi vrut să ne cățărăm pe munți!

Ea – Nici nu găsești loc în cabanele astea…

El – Eh, tineretul!

Ea – N-am nimic cu tineretul, dar prea face gălăgie. Tranzistoare, casetofoane, electrofoane… Nici nu aud despre ce vorbesc.

El – Adevărat, oare despre ce-or fi vorbind? Noi, pe vremea noastră…

Ea – De altfel, au zis la televizor că pe munte nici nu e zăpadă.

El – Mda, unde sunt zăpezile de altădată?!

Un subiect original

— Dumneavoastră sunteți, vasăzică, Alcibiade D. Stănică…

Omul de la birou nu-și ridică ochii de pe hârtii. Căuta ceva: un creion mare roșu cu vârf gras, fioros.

— Înțeleg că aveți obiecții la povestirea pe care v-am adus-o, spuse vizitatorul.

— Mmmm, obiecții e poate mult spus, zâmbi cel de la birou, ridicându-și în sfârșit privirea. Lângă creion apăruse acum și o notiță.

— De exemplu, dumneavoastră ați imaginat subiectul într-un peisaj de iarnă, or noi, dacă am vrea să-l

publicăm acum, în plină vară, ar fi, cum se spune, în contratimp. E desigur un lucru mărunt, dar…

— Aveți dreptate, încuviință Alcibiade. De fapt, dumneavoastră vă referiți la prima variantă pe care am modificat-o. Poate ați observat că acum toată întâmplarea se petrece la Mamaia, în plin sezon estival.

— A, da, da, da… redactorul își cercetă notița și făcu un semn cu creionul roșu. Foarte bine, ar mai fi ceva…

Alcibiade aștepta.

— Reiese din povestire că tânărul care vine la schi…

— La schi nautic, dacă nu vă supărați…

— Mă rog, nautic, nu asta e problema. Tânărul acela e inginer hidrolog…

— Nu, vă rog. Hidrolog era în varianta a 2-a, când acțiunea se continua la barajul hidrocentralei. În varianta a 3-a e tot inginer, dar inginer agronom, pentru că după căsătorie se vor stabili în Bărăgan.

Creionul roșu luă poziția verticală.

— Exact, despre căsătorie vroiam să vorbesc și eu. Nu vi se pare că prea repede se ajunge la căsătorie?

— Prea repede? Alcibiade râse îngăduitor. În varianta a 4-a până la căsătorie trec doi ani, pentru că fata hotărăște ca mai întâi să-și termine studiile.

Din nou cel din față își consultă notița și marcă ceva cu creionul.

— E adevărat. Și cum a rămas până la urmă… și le-a

terminat?

— Bineînțeles. În varianta a 5-a, fata lucrează la un proiect foarte interesant care este apreciat și…

Redactorul ridică din umeri.

— E apreciat de comisia din povestirea dumitale. Cred că cititorii ar fi de altă părere. Tipul de apartament pe care-l propune eroina dumitale e depășit…

— E și normal! ripostă Alcibiade. Era proiectul din varianta a 5-a. În varianta a 6-a i-am schimbat subiectul de proiect. Îmi pare rău dacă vă închipuiți că nu mă documentez, că nu urmăresc La ce se lucrează. Acum va elabora un ansamblu de case solare!

— De fapt, tovarășe Stănică – creionul roșu descrise mai multe volute prin aer asemeni unei insecte ciudate – de fapt, am unele impresii mai generale. Vedeți, nu e vorba de un amănunt, de un cuvânt… Povestirea dumneavoastră are ceva, adică de fapt n-are ceva, n-are ceva mai aparte, mai ieșit din comun. Ceva care să capteze, să distreze, să intereseze. Într-un cuvânt, ceva original, ceva mai…

Alcibiade nu părea să înțeleagă. Doar subiectul fusese luat din viață!

— La dumneata, urmă redactorul, totul e banal, obișnuit, plat, lipsit de interes. Uite, să luăm de pildă numele eroilor. Pe băiat îl cheamă Costică și pe fată, Sanda.

— Sanda era în varianta a 2-a, spuse moale Alcibiade. Acum o cheamă Anda…

— Mă rog, Anda… Și pe urmă, stilul! Uite cum scrii dumneata – redactorul ridică notița și citi în lumină: *„Tânărul mergea pe stradă, pășind apăsat. Ajuns în dreptul casei cu numărul 14, sună la ușă. De undeva din interior se auzi soneria: țrr, țrr”*. E de o banalitate crasă. Nu te supăra. Toată lumea merge pe stradă pășind apăsat. Toate soneriile din lume fac țrr, țrr. Pe cine vrei să intereseze, să distreze, să capteze, țrr, țrr, povestirea dumitale?!

Alcibiade își suflă nasul discret. Împături batista cu multă băgare de seamă.

— Cred că am înțeles, spuse el. Dacă-mi permiteți, am să aduc mâine povestirea refăcută…

Creionul roșu reveni pe birou într-un gest de neputință.

Mâine? se gândi redactorul și-și aduse aminte că nu-și luase încă medicamentul contra asteniei.

A doua zi, cei doi puteau fi văzuți în aceeași poziție. Creionul roșu, ceva mai scurt acum, strălucea cu un vârf proaspăt ras cu lama.

— Vă rog să-mi permiteți să vă citesc eu, spuse Alcibiade cu însuflețire.

— Mă rog, vă ascult, spuse redactorul resemnat.

Alcibiade începu lectura cu glas tremurat:

— *„Într-o dimineață pe-nserat, trenul express care mergea spre litoralul carpatin, își luă zborul de la aerogara Băneasa-Nord. Îmbrăcat într-un elegant costum de sport de seară, cu guler de blană* și *căciulă de plajă, tânărul inginer pediatru Mostică…”*

— Mostică??!! nu-și putu reține un strigăt redactorul.

— Nu mi-ați spus dumneavoastră că numele de Costică e banal?

Redactorul dădu din cap afirmativ. Alcibiade își continuă lectura:

— Deci: *tânărul inginer pediatru Mostică își consultă barometrul brățară: plecarea fuse exactă. Afară, într-adevăr ploua. Ajuns la Constanța o porni vesel pe stradă.*

— Pășind apăsat, spuse ironic dar fără convingere redactorul.

— A, nu, am schimbat! *Mergea pe patine cu rotile, ceea ce dădea mersului său aerul unei plutiri pline de fermitate și siguranță a zborului.*

Dincolo de birou doi ochi îl urmăreau buimaci.

— *Ajuns în dreptul casei cu numărul…*

— 14…

Alcibiade nu reacționă. Își urmă lectura.

— …cu *numărul PiR² radical din 27, sună scurt. Din casă răsunară prelung acordurile Simfoniei Pastorale, li deschise ușa fosta sa logodnică…*

— Aha, vasăzică s-au despărțit! își regăsi glasul redactorul.

— Deloc. *Era fosta sa logodnică cu care se căsătorise!*

— Cea pe care o chema Sanda, adică Anda…

— Am schimbat și numele fetei…

— Serios? Și acum cum o cheamă?

— Maria.

— Așa, pur și simplu, Maria?

— Nu, nu e ce credeți dumneavoastră! Sigur, pur și simplu Maria ar fi într-adevăr banal, dar pe fată o cheamă de fapt *Mihaela-Aglaia-Bozalia-Irina-Angela,* pe scurt MARIA.

Redactorul apucă convulsiv uriașul creion roșu și trase o linie groasă peste notița cu observații. Cu un pocnet sec, vârful se rupse…

— Și cum se termină povestirea asta?

— Stați să vă citesc. Se vedea că Alcibiade e foarte convins de forța finalului. Citi: *„Era o zi obișnuită de vară cu soare cu dinți. În văzduh, fulgi albi pluteau leneși ca puful de păpădie. Plaja era pustie, ora fiind foarte matinală. Sub o umbrelă imensă cu buline uni, putea să se găsească inginerul Mostică, singur sau cu tânăra sa soție. Evident, de la masa sa de scris, autorul nu putea să știe dacă este o realitate sau o simplă impresie…*

Alcibiade își ridică ochii de pe manuscris.

— După cum vedeți, povestirea este acum concepută

pe două planuri. Planul realității palpabile, fenomenele, și planul ireal al impresiei, în toată idealitatea ei.

Aici cititorul așteaptă, desigur, să vadă ce i-a răspuns redactorul. Dar de la masa lui de lucru autorul nu știe. E posibil ca redactorul să-i fi cerut să revină cu varianta a opta. După cum e posibil să-și fi consultat telefonul-cravată și să-și fi dat seama că e așteptat de urgență la directorul Casei de pensii unde era internată soția sa.

Depinde ce final preferați. Unul în planul realității fenomenale sau în planul ireal al trăirii ideale.

De la egal la egal

E o vorbă: numai mamă să nu fi? Dar tată? Să fii tată e, după părerea mea, cea mai grea profesiune. Pe-asta n-o înveți nici la școli înalte și nici n-o furi de la maistru. E o aptitudine pe care ți-o dezvolți din tată-n fiu. Am fost și eu fiu și acum sunt tată. Și încă ce tată! Pentru mine copilul e un lucru sfânt. Bine-a spus scriitorul acela: „Măria sa, copilul!" Că cine e mai mare pentru noi decât copilul, oricât ar fi el de mic!?! El e șeful nostru. Iar soția mea și cu mine suntem adjuncții lui. Noi îi dăm sfaturi. El ne dă dispoziții. Noi: „Uite-așa e bine, puiule. Uite-așa nu e bine". El: „Până mâine să-mi faceți rost de patine. Acu' se deschide sezonul și eu, ce, o să mă dau pe gheață pe călcâie?! Ce-o să zică băieții? Că n-am

condiții?!” Și ăsta-i adevărul. Are. Condiții are. Are magnetofon, că stăm pe o stradă cu circulație, și dacă merge banda, nu tu tramvai, nu tu căruță, nu tu „pământ de flooori!” și alte zgomote care să-i distragă atenția. De la ce? De la televizor. E mort după televizor.

Aaa, și cu mașina să vedeți cum a fost! Vine într-o zi și-mi spune:

— Auzi, tăticule, ar fi timpul să dai și matale un anunț la ziar cu „vând Fiat, zero kilometri, stare excepțională”…

— Da’ de ce, puișor?

— Să-ți iei o Dacie nouă. Că dacă și anul ăsta iar ne face figura bateria, o să avem din nou o mulțime de absențe…

Și am luat. Pentru mine o vorbă a copilului e lege. Nu vreau ca atunci când o să fie mare să-mi reproșeze că n-am făcut totul ca să-i fie bine la școală. Și să vedeți ce bine-i stă „conducător auto”. L-am și fotografiat. Uitați-vă la poză. Asta-i puștiul și asta-i Dacia pe când era nouă. Nu, că acum merge bine, dar a trebuit s-o dau la tinichigiu s-o ciocănească. Păi, ce credeți? Afurisitul de copil a văzut cum procedez ca să pornesc motorul și când eram în garaj, s-a urcat la volan, a răsucit cheia și… Ce emoții, pe cuvânt! Noroc că mașina s-a oprit cu botul în poartă și nu s-a-ntâmplat nimic. Daaa, e năzdrăvan rău! Vă închipuiți că l-am certat? Nici pomeneală! Nu

fac eu asemenea greșeli care pot traumatiza copilul pentru restul vieții și să nu se mai urce niciodată la volan. Nu! Era el speriat și așa că n-o să-l iau cu mine la meci. Vă spun, totul e să știi cum să te porți, cum să-l iei. Vreți să știți secretul? E simplu. Sunt cel mai bun prieten al feciorului meu. Acum că-i mărișor mă port cu el de la egal la egal. Nu ne ascundem nimic. Când, într-o zi am întârziat la o bere, credeți că i-am ascuns adevărul? Ce rost avea? Mai ales că fusese și el cu mine. Sau poate credeți că eu am băut cu halba și el cu țapul? Nu. Amândoi cu halba. De la egal la egal. Să se obișnuiască de mic cu greutățile. Și întotdeauna am timp pentru el. Nu ca unii tați care se eschivează și pentru orice chestiune apelează la maică-sa. Judecați și dumneavoastră: cum o să joace, de exemplu, table cu maică-sa? Cu mine, da!

Uite, vine și-mi spune:

— Salut, bătrâne! Te fac o tablă?

Vedeți? Mă salută ca între prieteni. De la egal la egal.

— Azi te fac marț! îi zic eu ca să-i stimulez ambiția.

— Iar te lauzi, Nae… face el, că are replică. Ia stai jos. Pe ce jucăm?

— Pe o prăjitură.

— Nu ține. Am nevoie de bani de cinema. Și dacă vrei, îți dau și-o linie înainte.

Are și curaj!

— N-am nevoie. De la egal la egal.

Începem. Dau cinci-trei: poartă-n casă.

— Auzi, tăticule – că jucăm dar mai și discutăm – azi m-a ascultat la geografie și română…

— Da, și?

— Patru-patru…

— Cum patru-patru? Văd că ai dat șase-cinci!

— N-ai înțeles. Patru-patru la școală.

— Iar dublă? Dacă află maică-ta?

— A aflat.

— Aoleo, te-ai ars.

— Și matale. De la egal la egal. Că harta s-a cunoscut că ai copiat-o și la compunere, de când te-ai obișnuit să dictezi la mașină, când scrii cu stiloul mănânci literele.

Ce mai! M-a făcut marț!

— Hai, bătrâne, ieși cu banii pe covertă.

— Poftim cinci lei și du-te să vezi „Copiii căpitanului Grant". O să te ajute la geografie.

— E-n regulă, zice, da' rămâne cu mâna întinsă. Și mai dă-mi și pentru filmul de ieri.

— Ce film?

— Nu știu cum îi zice, dar e cinemascop, tehnicolor, două serii, total un pol. Trebuie să-l dau înapoi că l-am văzut pe datorie.

I-am dat, bineînțeles, banii. Aveam însă o mare mulțumire sufletească la gândul că știe de mic ce

înseamnă datoria!

Western

E o dimineață ca oricare alta. În mica piață plină de praf a orășelului e forfota obișnuită. Nimeni nu acordă atenție necunoscutului care pășește agale, cu mâinile băgate adânc în buzunare, legănându-și trupul bine clădit. E neînarmat. În cârciumă, la ora asta nu e nimeni. Cel puțin așa se pare. De afară se aude numai pianul hodorogit la care cântă un omuleț mic, gras și transpirat, cu un trabuc gros în colțul gurii.

Străinul se îndreaptă spre cârciumă. Abia acum vede că înăuntru sunt mai mulți indivizi cu fețele nerase și pălării jegoase: câțiva cocoțați la tejghea, alții jucând cărți.

— Ceva de băut, spune noul venit barmanului punând pe tinicheaua tejghelei o monedă de aur.

— S-ar putea să fie ultimul, mormăie barmanul umplând impasibil paharul cu whisky.

Necunoscutul ridică paharul și în clipa aceea vede în oglinda suspendată deasupra barului un individ care îl ține cu pistolul. Cu o mișcare fulgerătoare omul nostru aruncă cu putere paharul care-l pocnește pe individ exact la rădăcina nasului. Dar glontele pornește… nimerind în brațul unei brute care, din capul

scărilor, se pregătea să tragă cu pușca. Cei doi se prăbușesc gemând în timp ce noul venit mai comandă un pahar.

— S-ar putea să fie ultimul, mormăie din nou la fel de impasibil barmanul.

Necunoscutul a înțeles mesajul. Se răsucește brusc și un pumn bine țintit îl trimite pe agresor la podea. În clipa aceea, de la masa din fund se scoală un individ bine îmbrăcat care până atunci citise ziarul. Se apropie de simpaticul necunoscut și-i spune cu un zâmbet care face să înghețe apa în vin:

— Se pare că ne cunoaștem. Ăștia sunt niște neisprăviți, arată spre cei căzuți din jur. Eu sunt șeful lor. Va trebui să te măsori cu mine.

Scoate arma de la cingătoare și o pune pe tejghea. Așteptarea, scurtă, pare lungă. Apoi *șeful* trimite primul pumn. Necunoscutul se clatină. Va cădea? Nu. Își revine. Trei lovituri seci și șeful rămâne agățat în cuierul-pom. De acolo, cu un ultim efort, hohotește:

— Te cunosc… știu cine ești. Numele tău e…

— Manole!

Trezit din reverie, Manole mai rămâne câteva clipe cu ochii în gol. Undeva departe, în adâncul lor parcă mijește un zâmbet. Mda, primul vlăjgan fusese Fanache, colegul său de birou care mereu îi face farse și-l ironizează. Cum îl mai nimerise cu paharul drept în

frunte! Cel de-al doilea nu era altul decât cumnatu-său care-i bagă zâzanie în familie că nu mai are trai cu nevasta. Cel de al treilea era magazionerul care vrea să-i facă imputație pentru nu știu ce materiale pe care niciodată nu le luase în primire. Iar individul cu ziarul – cine altul decât nesuferitul șef de serviciu care mereu îl sâcâie cu tot felul de lucrări inutile și-l sancționează pentru întârzieri.

— Hai, Manole, adormitule, se aude iar vocea lui Fanache. Și pe urmă te miri că șeful e furios și te face dobitoc.

Manole se ridică, ia dosarele sub braț și o pornește agale pe sălile pline de praf. E o dimineață ca oricare alta. În jur, forfota obișnuită. Nimeni nu acordă vreo atenție necunoscutului cu mânecuțe care se îndreaptă cu pași târșiți spre biroul șefului…

În sfârșit, singur!

Nevoia de singurătate… Există în viața unui bărbat (se zice că și în viața unei femei) un moment când ar dori să fie singur. Singur cu ghidurile sale, cu problemele sale, ce mai! cu el însuși. E adevărat că există și drama singurătății care a inspirat o întreagă dramaturgie americană. Evident, între o biografie pusă sub semnul singurătății și un moment, o clipă, un *time-*

out, cum se spune în sport, e o mare diferență nu numai de timp ci și de esență.

În esență, am o bogată viață de familie, cu soție și doi copii, cu obligații de serviciu și obștești, în care mă simt bine și nu doresc s-o schimb. Și totuși, uneori doresc să rămân numai cu mine însumi, să mă privesc în ochi – nu doar atunci când mă bărbieresc – să mă reevaluez, să mă proiectez (sau să mă reproiectez!) pentru etapa următoare. A declara pe nepusă masă că dorești să fii singur, este aproape imposibil și, oricum, e o acțiune plină de riscuri și consecințe imprevizibile, ba și mai rău, previzibile. De aceea am fost cât se poate de fericit când Angela mi-a explicat că duminica asta trebuie neapărat să plece la părinți, la țară, și că, dacă nu văd niciun inconvenient, i-ar lua și pe cei doi copii cu ea. Nu vedeam niciun inconvenient.

— Oricum și ție îți va fi mai ușor să suporți o zi de burlăcie fără copii, a spus nevastă-mea cu umor.

— Da, draga mea. Nu-ți face griji, mă descurc. O zi de singurătate o să-mi prindă bine. O să fie cum se spune în sport un *time-out*. De altfel am și de lucru, am spus cu sinceră seriozitate.

Soția și copiii au plecat și eu am rămas singur. Singur cu gândurile mele, cu proiecțiile mele. Singur cu mine… Și cu telefonul! Cu telefonul care, la scurt timp după plecarea Angelei, a început să sune:

— Alo, George?

Era Sandu. Un prieten și coleg de instituție. Se interesa ce mai fac. I-am spus că sunt singur, că soția mea plecase pentru o zi cu copiii la țară și doream să folosesc prilejul să lucrez în liniște.

— Știi ceva? Te las să lucrezi, și la prânz vii să iei masa cu noi.

— A, în niciun caz! Îți mulțumesc, poate altă dată!

Și am adăugat că sunt fericit să stau în pijama și să-mi fac singur o salată de roșii. Cu asta convorbirea s-a încheiat. Am pus jos receptorul, bucurându-mă din nou de singurătate și liniște.

Dar pentru foarte puțin timp. Telefonul începu din nou să sune.

— Alo, George? Aici Vie.

Adică Victor. Un băiat bun, inginer la altă instituție, cu care merg adesea la pescuit. Ne mai vedem și în familie. I-am spus și lui că astăzi aveam alt program și că etc. Etc.

— Foarte bine, fă-ți programul și după amiază trec să te iau cu mașina la plimbare, pe răcoare.

— A, nu! Azi stau toată ziua și lucrez!

A mai sunat și Marcela, o colegă de-a nevesti-mii care întâi m-a compătimit în glumă și, bineînțeles, n-a putut să-și încheie considerațiile fără clasica butadă: „Profiți, profiți, strengarule, las' că te spun eu Angelei!"

Și Mache. Prietenul meu apropiat, Mache. Coleg încă din școală, cu care am trecut prin rele și bune. El mă înțelegea cel mai bine și de aceea m-a și încurajat:

— Foarte bine faci! O zi de repaus, vreau să spun de muncă, de unul singur, e foarte bine venită…

Și tot el a fost acela care imediat i-a telefonat lui Sandu:

— Am vorbit adineaori cu George…

— Și eu…

— Și ce facem? îl lăsăm singur?

— Păi dacă are omul de lucru!

— Pe naiba! George și „de lucru”! Tu nu știi cât e de delicat? Nu vrea să fie o povară pentru alții. Nu cumva l-ați invitat la masă?

— Ba da. Dar a refuzat cu încăpățânare.

— Ei, vezi, asta e! N-a vrut să-l compătimim, să-i purtăm de grijă. Trebuie să facem ceva.

— Bine, să vorbesc cu nevastă-mea…

— Perfect. Între timp îi dau un telefon și lui Vie.

Victor a fost foarte mirat de interpretarea lui Mache. A rămas o clipă pe gânduri, apoi a spus (mi-a mărturisit-o chiar el):

— Și dacă omul vrea într-adevăr să fie singur? Sau să zicem… aproape singur? Dacă Angela e plecată la țară cu copiii…

— Aș! Nu e George din categoria asta!

După aceea soția lui Victor i-a telefonat Marcelei și au analizat împreună problema și au ajuns la concluzia că cel mai nedelicat lucru ar fi să mă smulgă din casă. Dacă m-ar determina să ieșim la un restaurant, ei fiind toți familiști, m-ar pune în situația să plătesc eu masa, ceea ce ar putea să pară un adevărat complot. Nu, trebuia altceva…

Între timp eu mă bucuram de singurătate. Îmi propusesem ca vreo două ore să nu fac efectiv nimic. Dar, nimic! Iar după o gustare frugală (de când mi-o doream!) să schițez propunerea aceea de raționalizare care de mult mă obseda.

Nici eu nu știu la ce mă gândeam când, cu totul pe neașteptate, răsună soneria în ritmul unui semnal săltăreț.

Am deschis ușa și am rămas perplex! Erau toți. Sandu cu nevastă-sa, Vie cu soția, Marcela cu soțul și Mache, bunul meu prieten, Mache.

— Vasăzică chiar ai rămas acasă! exclamă Sandu.

— Putem intra? jucă Vie, făcându-mi complice cu ochiul.

— Nu deranjăm? insinuă și Marcela.

Toți râdeau veseli, numai eu stăteam cu ochii holbați și brațele date în lături a neputință. Nici nu-mi dădeam seama că sunt în pijama. Într-un târziu, am bâiguit:

— Vai de mine! Vă rog, intrați! Dar să știți că… ăăă…

n-am nimic în casă…

— Cum n-ai nimic? făcu Mache pe miratul. Văd că ai scaune, fotolii, masă…

Soția lui Sandu, fată bună, se grăbi să adauge:

— Restul am adus noi! Gustări, cafea, bere…

Berea fu pusă repede la frigider. Deschiseră televizorul, iar Victor declanșă casetofonul pe care avea – tezaur! – niște înregistrări fantastice. În scurt timp se încinse o petrecere în lege. Am jucat gajuri, am dansat. Spre seară ne-am reprofilat pe belotă, punctată cu anecdote noi spuse cu haz de Mache. Ca să vă spun sincer, ne simțeam bine. Când deodată soneria începu să sune ca la foc! Am încremenit cu toții. De fapt abia acum o auzeam. Cine știe de când suna… Cu o presimțire sumbră, m-am îndreptat spre ușă. Am deschis. Presimțirea se adeveri. Era Angela cu cei doi copii de mână. Era palidă și tremura:

— Ei, bravo, George! Vasăzică asta era! Aveai de lucru! Doreai să rămâi singur. *Time-out*! Ei bine, atunci, rămâi singur!

Și cu un gest tragic, smulse copiii care picoteau de somn și o porni, în jos, pe scări (ascensorul la noi vine greu și orice întârziere putea anihila efectul!)

În urma ei, am îngăimat inutil: „Angela… uite, întreabă-i și pe ei…”

La care toți oaspeții mei au izbucnit în râs. (M-au

asigurat ulterior că fusese un râs nervos).

…A doua zi, Angela s-a întors. Trebuia să meargă la servici. În tratativele de împăcare, care au durat aproape două săptămâni, Marcela a avut un rol important. Sandu s-a jurat să nu mai cedeze niciodată sugestiilor lui Mache, iar Victor s-a făcut nevăzut aproape o lună de zile. Doar Mache, nedespărțitul meu prieten, a fost alături de mine în tot timpul calvarului pe care a trebuit să-l îndur.

Într-o bună zi l-am întrebat:

— Măi Mache, dar ce ți-a venit să-mi porți de grijă în duminica aceea nefericită? Dacă nu era inițiativa ta…

— Da, îmi pare rău… Nu mi-aș fi închipuit. Dar ai văzut și tu, nevastă-mea era plecată în delegație și eu nu suport singurătatea.

Anabel 1

Era timpul ca și noi, criticii literari, să avem la dispoziție un instrument perfecționat de investigație în domeniul nostru de cercetare. Eu unul i-am simțit întotdeauna lipsa. Acum îl avem. Până nu de mult, în controversele de specialitate, se făceau adesea referiri la așa numitul *aparat critic* al diverșilor autori de cronici sau studii. Era, evident, o figură de stil. Pretinsul „aparat" prea era subordonat jocului întâmplător al

componentelor culturale (reale sau presupuse) și al bibliotecii fiecărui preopinent. Și pe urmă, cine poate evita unghiul propriu de vedere (ascuțit, drept sau obtuz), cine-i poate contesta (!), cine poate să nu țină seama de starea de spirit în care, la un moment dat, vii în contact cu o operă care și ea este, în definitiv, dacă vreți, o stare de spirit! Dacă la toate acestea se mai adaugă factori exteriori care influențează – nu pot să nu influențeze! – pe cel care face analiza, raportul obiectiv-subiectiv relativ la triunghiul *operă – scriitor – critic* pune de-a dreptul sub semnul întrebării posibilitatea obținerii unei bibliopsii (acesta ar trebui să fie termenul!) a lucrării în discuție.

Iată de ce m-am adresat unui institut cu producție de serie mică și, în scurt timp, am primit la domiciliu, cu plata în rate, un calculator electronic adaptat analizei literare. ANABEL 1 *(ana,* de la analizor, *bel*, de la beletristică) a fost realizat – mi se explica în scrisoarea însoțitoare – prin introducerea în structura mașinii a tuturor particularităților analizelor literare prelevate din diferite publicații, oferindu-mi-se o gamă infinită de posibilități. Modul de lucru al aparatului nu se deosebește în esență de cel al computerelor uzuale. Un ochi electronic citește lucrarea în câteva minute (în mod cert însă, cu mai multă atenție decât mine), după care, pe un microfilm, emite, gata imprimat, analiza

corespunzătoare. ANABEL 1 e prevăzut cu 10 modele de analiză literară, după cum urmează:

1. *analiză sumară*	recenzie în presa curentă, în presa de specialitate, radio televiziune
2. *analiză publicitară*	pentru buletinul librarilor pentru reviste ilustrate
3. *analiză cu povestirea subiectului*	pe larg pe scurt
4. *analiză cu invocarea operelor anterioare ale scriitorului*	pozitiv negativ
5. *analiză cu ignorarea operelor anterioare ale scriitorului*	pozitiv negativ
6. *analiză pozitivă cu final negativ*	
7. *analiză negativă cu final pozitiv*	
8. *analiză polemică*	în dezacord cu personajele cărții în dezacord cu autorul în dezacord cu alți exegeți care (îl; o) laudă care (îl; o) critică

9. *analiză impresionistă*	din punctul de vedere al criticului din punctul de vedere al cititorului din punctul de vedere al „opiniei publice”
10. *analiza autorului*	cu referire la operă fără referire la operă

Cele *10 modele* pot fi, la rândul lor, elaborate în 20 de formule stilistice. Apăsând pe clapa galbenă a *modelului* și pe cea albă a *stilului,* ANABEL 1 le coroborează, oferind aproape instantaneu rezultatul cerut. Analiza poate fi făcută și combinând după necesitate diferitele modele cu diferite stiluri. Remarcabil e faptul că în cazul în care (ceea ce nu se întâmplă în analizele manuale) două afirmații se contrazic, mașina se blochează. Iată mai jos și cele 20 de stiluri cu eșantionizare orientativă:

1. *impersonal* – (De curând a apărut volumul semnat de…)

2. personal – (Am citit deunăzi în tren noul roman semnat de…)

3. *elevant* – (În real progres față de volumele anterioare…)

4. *diminuant* – (Din păcate nu putem spune…)

5. *relevant* – (Din noianul de cărți care apar,

romanul…)

6. *condescendent* – (Deși nu este o operă care aspiră la premiul Uniunii Scriitorilor…)

7. *sancționat* – (Da, de asemenea opere avem nevoie!)

8. *coloristic* – (… pagini în care simți briza mării și blândețea toamnei…)

9. *ironic* – (Evident, dacă nu apărea nu era nicio pierdere)

10. *subtil-ironic* – (Ca mai sus, plus „poate numai pentru autor…")

11. *sarcastic* – (Quousque tandem abutere… vezi opere Cicero…)

12. *insinuant* – (Nimănui nu poate să-i scape ce a urmărit autorul…)

13. *persuasiv* – (O adevărată desfătare pentru orice iubitor de literatură. Îndeosebi tineretul ar trebui…)

14. *represiv* – (Și toate acestea cu împrumuturi de la Fondul Literar)

15. *obiectiv* – (Orice s-ar spune…)

16. *coleric* – (Gândiți-vă! Dacă o asemenea subproducție care poluează…)

17. *imprecativ* – (În lături cu lăturile! La oaseee!)

18. *enciclopedic* – (… cu ample rezonanțe din Theillard de Chardin, deși acuzând „un malaise" à la Marcuse, cu implicări din zona abisală periferică unui Borges…")19. *apologetic* – (… poet, dramaturg, romancier, eseist, bun

cunoscător al folclorului african, prieten din copilărie cu primul nostru clasic al genului…)

20. *administrativ* – (Păcat de hârtie, tovarăși!)

…După ce m-am minunat văzând la câte se gândise constructorul, după ce mi-am revenit din primele clipe de admirație, mi-am dat seama că ANABEL 1 este încă departe de a fi acel aparat perfecționat la care visam. Deocamdată nu era specializat, sau prevăzut cu analizor disjunctiv, pe genuri și specii. Gândiți-vă cât de incompatibil ar fi procedeul de analiză a prozei, aplicat poeziei (chiar dacă în practica de până acum se mai folosește). Gândiți-vă cât de inapt sau de inept ar fi să aplicăm normele dramaturgiei la analiza unei nuvele ș.a.m.d. Cât despre aspirația mea spre puritate și obiectivitate, aceasta pare să nu intereseze pe proiectantul mașinii. Dar, cine știe, poate într-un viitor nu prea îndepărtat, vor fabrica și ANABEL 2, ANABEL 3 și așa mai departe. În acest domeniu, ca și în al navelor interplanetare, generațiile se succed cu repeziciune.

Până atunci ANABEL 1 a fost lansat în producție de serie (nu știu cât de mică) și se găsește la orice librărie, papetărie și tehnometal (întrebați de „aparat critic”). Are căutare, textele elaborate fiind garantate, fără greșeli gramaticale și lacune de cultură generală (nivel bacalaureat). Se primesc și comenzi speciale (diferența

de cost e rezonabilă) pentru suplimentarea unor circuite de nivel universitar. Pe mine nu m-a interesat. Ridicând nivelul argumentelor, scade nivelul polemicii.

Meditații…
…la cele mai diferite materii.

Când un autor de probleme îți dă cinci mere, totdeauna te pune să le împarți cu cineva.

*

Pitagora a inventat tabla înmulțirii pe care o știe toată lumea. Să-l fi văzut să inventeze tabla împărțirii!

*

Biografiile paralele povestesc viața unor oameni care nu s-au întâlnit niciodată.

*

Dragostea se măsoară cu infinitul. De aceea există infinitul mare și infinitul mic.

*

Arhimede era un om cu principii. Din cauza aceasta el a murit la vârsta de 75 de ani ucis de un soldat roman.

*

Totdeauna ni se spune cine a inventat *primul* o mașină, dar nu ni se spune cine a inventat-o ultimul.

*

Zenon a elaborat o mulțime de judecăți greșite.

Datorită acestui fapt, el a devenit celebru.

*

Galileo Galilei avea obiceiul să arunce cu pendule din turnul din Pisa.

*

Cele 7 minuni ale lumii antice au fost opt! Pentru locul opt, încă nu s-a dat rezultatul.

*

Edison a inventat fonograful. Dacă știa că din asta se va trage muzica ușoară, se mulțumea cu becul electric.

*

Înaintea lui Leonardo Da Vinci, pictorii n-aveau nicio perspectivă.

*

Tales din Milet a fost un mare matematician de care n-am auzit niciodată.

*

Graham Bell a inventat telefonul. Cu ajutorul telefonului, timpul se pierde mult mai repede.

*

Dacă nu poți dovedi un adevăr, atunci spui că e o axiomă.

*

Einstein a elaborat teoria relativității restrânse. Ea a fost adaptată pentru ecran de Eisenstein.

*

Giordano Bruno a fost ars pe rug pentru că Galileo Galilei a spus *e pur și muove.*

*

Sub domnia lui Urban I-ul a început construcția Romei.

*

Schlieman a fost un pasionat arheolog care a dovedit că Homer a existat.

*

Franklin a inventat paratrăsnetul. El a fost un mare diplomat.

*

Champolion a fost un ofițer francez curajos care a adus hieroglifele la Paris.

*

Locuitorii Veneției se numesc gondolieri.

*

Construcția Campanilei din Piața San Marco a durat 300 de ani. Constructorul ei a fost marele pictor Giotto.

*

Sfinxul este o ființă legendară. El reprezintă o femeie care tace.

*

Cel mai mare oraș din lume încă nu a fost construit.

În așteptarea bisectoarei
microdramă existențialistă

„Tu știi că cei care se ocupă de geometrie (…) iau ca punct de plecare (…) trei feluri de unghiuri, în funcție de ceea ce își propun să cerceteze. Ei socotesc că nu mai este nevoie să și le explice sau să le explice altora, că pornind de la aceste ipoteze, ei coboară printr-un șir neîntrerupt de judecăți până la ceea ce și-au propus să demonstreze”.

Platon

Personaje

Unghiul drept – 90°

Unghiul ascuțit – între 35° și 45° *Unghiul obtuz* – pur și simplu

(pentru simplificarea demonstrației, regizorul le va nota cu A, B și C)

Decorul reprezintă un spațiu irațional.

A – Ar trebui închisă ușa… E un lucru elementar.

B *(cu ironie fină)* – Numai natura e elementară.

C *(cu una din convingeri)* – E întotdeauna mai bine ca o ușă să fie închisă decât deschisă. E de altfel menirea ei.

B *(tot n-are ceva mai bun de făcut)* – V-aș contrazice. E întotdeauna mai bine ca o ușă să fie deschisă decât

închisă.

Asta e menirea noastră.

A *(relativist)* – S-ar putea ca o ușă deschisă să fie închisă, în timp ce o ușă închisă să fie deschisă.

C *(n-a înțeles)* – Aceeași ușă?

A *(cu răbdare)* – Chiar aceeași ușă.

C *(are studii)* – Asta e desigur imposibil. Ați spus „în timp ce".

A *(oftând demonstrativ)* – Există lucruri *imposibile* posibile, „în timp ce" există lucruri posibile, imposibile.

C *(a urmărit atent)* – Aceleași lucruri?

B *(privindu-l amuzat pe A)* – Aceleași.

C – E imposibil să fie posibil!

A *(afară furtuna face ravagii)* – Oricum, n-ar fi mai bine s-o închideți?

C – Deloc. De vreme ce se poate închide de la sine.

B *(maliții os)* – Nimic nu se întâmplă pe lume *de la sine.*

C *(intransigent)* – Vă înșelați, sau, ceea ce e mai rău, vă lăsați înșelat. Dacă afară plouă, tună și fulgeră, toate astea-s *de la sine. (subliniere în tonul lui C)*

A *(resemnându-se)* – Înțeleg. Nu vreți să vă luați răspunderea…

C *(tace. E enervat într-un asemenea* grad, *încât tinde către linia dreaptă.)*

A *(în definitiv)* – Să ne înțelegem: n-ați deschis-o dumneavoastră când ați intrat?

C *(urlă isteric, în panică)* – Dar atunci am fost obligat s-o fac! Altfel nu puteam să intru. N-aveam de ales!

(B clatină din cap, apoi aruncă o privire semnificativă spre A; un timp – liniște. Numai ușa scârțâie nehotărâtă, apoi, brusc, se trântește de la sine.)

A – În sfârșit. Ușa s-a închis.

C *(calmat)* – E un mod formal de a aborda chestiunea.

B *(cu zâmbet complice lui A)* – Vă acuză de formalism… *(Apoi placid.)* De fapt, n-are nicio importanță… *(alb)* oricum, *bisectoarea* tot nu va veni…

A (de parcă n-a auzit) – În orice caz, atâta timp cât afară e furtună, e mai bine să fie închisă.

C – Puteți afirma cu certitudine că afară e furtună?

A *(plictisist)* – Doar nu veți susține că nu e!

C – Eu nu susțin nimic. Și atâta timp cât nu susțin ceva, mă îndoiesc.

B *(ironic)* – *Dubito, ergo sum,* nu-i așa? Am putea să ne convingem foarte ușor.

A – Evident.

C – Dar pentru asta, vă atrag atenția, trebuie să deschideți ușa. Vă asumați o răspundere.

B – Eu unul n-am tăria s-o fac. Recunosc, sunt o canalie și-un laș… înțelegeți, dacă ușa e închisă? Vreau să spun, nu se mai deschide?

C *(intimidat, nu se gândise)* – Credeți că e încuiată?

B – Iertați-mă, dar *dumneavoastră* schimbați sensul

cuvintelor mele. N-am spus „încuiată”, am spus că poate nu se mai deschide.

C *(bravând)* – Aș putea încerca.

B – Tocmai asta e problema: ați putea încerca?

C *(miop)* – De ce nu?

B *(fără să-l slăbească)* – Dumneavoastră fugiți de răspundere. Eu nu vă întreb „de ce nu”. Mai mult, nu vă întreb nici de ce *da. Mă* întreb numai ce se va întâmpla dacă veți constata că ușa nu se deschide.

(O pauză cu efect.) Vă asumați o răspundere.

C *(prompt)* – Nu-mi asum nicio răspundere! Din moment ce n-am închis-o eu.

B *(amar)* – Vă imaginați că o constatare nu implică nicio răspundere.

A *(trebuie cineva să-și asume riscul)* – Eu unul am s-o deschid. Nu-mi plac incertitudinile. *(Se duce și o deschide).*

C *(relaxat)* – În sfârșit, iată-ne cu toții de acord. Să lăsăm ușa deschisă.

B *(îl privește fix în tăcere).*

C – Mă exasperați! Dacă vreau, o pot închide!

B – Sunteți sigur că vreți? Nu uitați că dumneavoastră nu știți cum e afară…

A *(care rămăsese la ușă cu spatele, dar adresându-se lui B)* – Inutil, bisectoarea nu va veni niciodată…

C *(se face alb ca varul).*

B *(râde nepăsător, dar glasul îi sună fals).*

Scena se încheie într-o totală incertitudine. Se întunecă. Din arlechinul-dreapta, un proiector luminează tot mai intens, pe fundal, portretul lui Euclid.

Discurs asupra excursului
(Introducere în arta de a spune anecdote)

Am să intru direct în subiect care, deși are un caracter de largă accesibilitate, se adresează îndeosebi specialiștilor. Cu sau fără studii. Așadar, ce este Anecdota, când apare ea pentru prima dată și care este rolul ei. Din câte afirmă antropologii, paleontologii și anecdotologii, prima glumă a fost spusă la familia Pitecantropus. E adevărat că, auzind-o, Australopitecus a exclamat: „E veche! O știu încă din era mezozoică!" După cum vedeți, erau din ăștia și pe-atunci.

Istoria Anecdotei este lungă și nu ne vom ocupa de ea aici pentru că n-ar avea niciun haz. Doresc însă să vă fac câteva recomandări utile cu privire la arta de a spune anecdote pentru a vă asigura un succes garantat. Întâi de toate ce nu trebuie să uite cineva care vrea să spună o anecdotă? Nu trebuie să uite poanta. Este însă recomandabil să nu înceapă cu ea. Poanta, după cum se știe, este ceva de la sfârșitul anecdotei de care se râde.

Dacă se râde în altă parte, înseamnă că pisica a intrat în platoul cu maioneză sau că cineva și-a adus aminte de o altă anecdotă pe care abia așteaptă s-o spună. În obținerea succesului de public, important e cum se face *pregătirea.* O metodă elementară este aceea de a anunța tare: „Tăceți din gură că vreau să vă spun una grozavă". Atunci se face într-adevăr o liniște penibilă și toată lumea se uită la cravata dumneavoastră sau la batista de la haină, cu care prilej constată că ele nu se asortează. Între ele. Sau cu dumneavoastră. O metodă mai subtilă este aceea prin care soția dumneavoastră anunță auditoriul că veți spune o glumă: „Copii, copii, lăsați-l pe Mișu să vă spună una bună!" În acest caz, în timp ce dumneavoastră spuneți anecdota, soția dumneavoastră va râde foarte tare, iar ceilalți vor râde de râsul ei. Dacă totuși nu se prea râde, soția poate să vă ajute din nou, cerând unele explicații suplimentare: „N-am înțeles, Mișule, dar el ce căuta în dulap?" În cazul acesta succesul este garantat. Rămâne la aprecierea dumneavoastră dacă vreți sau nu vreți să dați explicația cerută. Oricum se râde! O altă metodă de mare efect este aceea de a trata anecdota ca fiind un caz autentic. În acest scop, trebuie să începeți astfel: „Să vedeți ce s-a întâmplat la noi la servici"… Sau: „Într-o zi vine puștiul de la școală și-mi spune"… Evident, după prima formulă – cea cu „la noi la servici" aveți grijă să nu

spuneți o anecdotă cu șeful, mai cu seamă dacă e de față! La formula cu pușiul dumneavoastră care vine de la școală, fiți atent să nu faceți o gafă. Mai ales, amintiți-vă precis dacă aveți sau nu aveți copil!

Ajuns la final, ce-ar mai fi de adăugat? Ar fi de adăugat o anecdotă bună. Eee, dacă aș ști o anecdotă bună, aș scrie excursuri?!

De unde ne cunoaștem?

— Aici e biroul de copiat acte?

— Aici, aici. Stați la rând, vă rog… Și noi așteptăm.

— Am întrebat numai, de ce vă supărați?

— Las' că știu eu, întâi întrebi și până să-ți răspundă omu', i-ai și luat locul la rând!

— Nu fac eu lucruri din astea… îmi pare rău. De altfel, am impresia că vă cunosc pe dumneavoastră…

— Adevărat, și eu parcă vă cunosc… Nu sunteți cumva doctor?

— Nu chiar doctor, dar pe-aproape…

— Farmacist!

— Prea aproape. Sunt he, he, doctor în televizoare!

— A, exact! Acum știu de unde vă cunosc! V-am adus un televizor la reparat. Lucrați la cooperativa de pe Giurgiului…

— Nu, nu… nu vă cunosc. Sigur nu vă cunosc.

Oricum, poate din altă parte. Dumneavoastră nu lucrați la I.C.A.B.? Am venit într-o zi cu o reclamație la dumneavoastră…

— Nu, de la I.C.A.B. În niciun caz. Cred că ne cunoaștem din altă parte… Spuneți-mi, nu cumva ați petrecut concediul pe litoral?

— Ba da. Am fost chiar în luna iunie…

— Și eu. Tot în luna iunie. Am fost cazat la Hotel Parc.

— Ce coincidență, tot la Hotel Parc. La etajul XI.

— Nu, la etajul X.

— Asta spuneam și eu: dumneavoastră la etajul XI și eu la etajul X. Nu v-am rugat eu să dansați dimineața pe plajă și nu noaptea în cameră? Vă amintiți?

— Nu, nu, nu de acolo vă cunosc… A, știu! Din tren! N-ați călătorit cu *express*-ul?

— Ba da. Am avut chiar un noroc extraordinar. Era arhiaglomerat și am găsit un singur loc…

— …într-un compartiment de nefumători.

— De unde știți?

— Cum să nu știu? Nu v-am rugat eu să nu fumați că nu suport țigara?

— Înseamnă că n-am călătorit împreună. Și totuși figura dumneavoastră îmi este de-a dreptul familiară…

— Și a dumneavoastră mi-e familiară. Chiar! N-ați fost și dumneavoastră la familia Prichici când și-au aniversat ziua nunții?

— Prichici?! Asta-i bună! Păi eu trebuia să mă însor cu nevasta lui, așa că acum suntem prieteni foarte buni. Un băiat de zahăr. Cum era să lipsesc la aniversare?!

— Vedeți? V-am reținut figura. Când am intrat cu soția mea, ați spus special ca să auzim: „Cine mai sunt și ăștia care-au venit să ne bea șprițul?!"

— Și ce a avut televizorul dumneavoastră?

— Nu știu, că nici acu' nu-i gata. Mereu amânări, mereu lipsește nu știu ce lampă. Mai treceți mâine, mai treceți săptămâna viitoare…

— Eh, la I.C.A.B. E și mai rău!

— Formidabil, acum știu de unde vă cunosc. Precis.

— De unde?

— De la un birou de copiat acte. Ați vrut să vă strecurați în față, să treceți peste rând…

— Imposibil.

— De ce imposibil?

— Eu n-am fost în viața mea la un birou de copiat acte. Vă salut!

— Unde plecați? Nu stați să vă scrie dactilografa?

— Nu mai stau. Cât m-ați ținut dumneavoastră de vorbă, mi-a bătut.

Tratat despre lucruri elementare pe care *le știe* toată *lumea*

Ascensorul

Așadar ce este, cum funcționează sau nu funcționează el. Ascensorul este un aparat perfecționat în jurul căruia te urci pe scări. Scările sunt cunoscute încă din antichitate și, după cum se știe, ele mai funcționează și acum, ca dovadă că în vechime se făceau lucruri trainice care mai dăinuie și azi, dar nu despre ele este vorba, ci despre ascensor. Ascensorul este alcătuit dintr-o cabină pentru două sau mai multe persoane, dintr-un buton și dintr-o tăbliță pe care scrie „ascensorul defect". Dacă ascensorul dumneavoastră nu are tăbliță, înseamnă că el este defect și dumneavoastră nici măcar nu știți. Așa că așteptați degeaba și nu mai apăsați inutil pe buton că-l stricați. Dacă totuși ascensorul merge, înseamnă că cei de la *Ascensorul* nu i-au mai făcut de mult revizia și dacă aveți noroc și vă uită de tot, poate că se va adeveri locuțiunea care afirmă că „excepția întărește regula". Să vedem însă ce se întâmplă în cazul în care ascensorul merge. Adică se mișcă. El se mișcă dar dumneavoastră, nu. Dumneavoastră stați și apăsați pe buton crezând că în felul acesta îl veți păcăli și el se va opri și la etajul unde vă aflați. Eroare. Ascensorul știe că dumneavoastră sunați de la etajul patru și de aceea el se grăbește să coboare la trei unde nu-l așteaptă nimeni, dar a rămas butonul blocat. Dacă și dumneavoastră știți

acest amănunt, și coborâți un etaj, atunci ascensorul urcă la ultimul etaj unde între timp a fost chemat de cineva. *Cineva* s-a urcat în ascensor și a coborât. Nu, nu la parter. La etajul patru, acolo unde vă aflați dumneavoastră adineaori. Acum vă gândiți ce să faceți? Să urcați la etajul patru să-l prindeți sau să așteptați aici la trei unde butonul e blocat. V-ați hotărât. O să-l așteptați. O să-l așteptați degeaba pentru că persoana care a coborât la patru a lăsat ușa deschisă la ascensor, în care caz degeaba e blocat butonul de la trei. Foarte bine! O să urcați la patru pentru că tot e mai aproape să urcați un etaj decât să coborâți trei. Ați urcat și ați constatat că ușa de la ascensor nu se închide pentru că persoana care a coborât nu a deschis ușa în dreptul etajului și de aceea nu vă puteți urca în el, adică coborî, pentru că e de fapt mai jos de patru. N-are decât! O să coborâți trei etaje și jumătate pe jos și… Da? Și dacă urcă cineva și crede că *dumneavoastră* ați lăsat ușa deschisă la ascensor și să vă fie rușine! Așa că vă apucați să împingeți opritoarea aceea la care e strict oprit să umblați ca să puteți închide ușa. Ați închis-o. Foarte bine ați făcut pentru că avea nevoie cineva de ascensor la parter.

Din fericire, era o persoană amabilă care trecând prin dreptul etajului patru, unde vă aflați, a oprit.

— Urcați sau coborâți?

— Cobor.

— Perfect, atunci urcați cu mine până la opt că așa e mai sigur.

Așa se întâmplă când ai ghinion să dai peste o persoană amabilă. Poți s-o refuzi? Nu poți. Ați urcat la opt că așa e mai sigur. Și sigur că la opt aștepta o femeie în brațe cu un copil și un bărbat în brațe cu o damigeană. Ați schițat un gest timid prin care doreați să sugerați că dumneavoastră de fapt coborâți, dar bărbatul v-a aruncat o privire din care ați înțeles că nu e cazul ca femeia cu copilul în brațe să coboare pe scări. Așa că ați renunțat și ați luat-o dumneavoastră, agale, pe trepte, auzind cum femeia cu copilul spunea bărbatului cu damigeana:

— E nemaipomenit! Oameni în toată firea și se joacă cu ascensorul. L-ai văzut? Se plimba cu liftul! Și te mai miri că se strică.

Când ați ajuns la parter, mecanicul blocului tocmai agăța pe ușă o tăbliță. Ce scria pe ea? Un lucru elementar pe care-l știe toată lumea: *Ascensorul defect.*

Telefonul

Cine nu știe ce este telefonul? Telefonul este ceva *sine qua non*! Una din definiții afirmă că este un *aparat prevăzut cu un transmițător și un receptor legat la o centrală*

care permite convorbiri la distanță. Din *Dicționarul explicativ* reiese că telefonul face parte dintr-o familie de cuvinte înrudite. Așa, de pildă, el se înrudește cu cuvântul *teleologie* care desemnează o *doctrină filosofică idealistă potrivit căreia totul în natură este organizat conform unui scop.* Evident, nimeni nu dă telefon fără să urmărească un scop. Tot aici descoperim și termenul de *teleleu, om fără căpătâi care-și pierde vremea fără nicio treabă.* Într-adevăr, nu sunt puțini cei care folosesc în felul acesta telefonul. Dau telefoane anonime sau fac farse telefonice socotindu-se pe semne niște adevărați *tele-lei.* O altă definiție arată că telefonul este mijlocul cel mai simplu prin care – introducând degetul într-un disc cu 10 numere – te poți introduce totodată în casa unui om la orice oră de zi sau de noapte. De aceea, după părerea mea, telefonul ca și scaunul dentistului sunt rămășițe medievale, reprezentând instrumente de tortură perfecționate. Tortura telefonică începe din clipa în care dorind să-l folosești, nu-ți vine tonul și se încheie cu „ați greșit numărul". Deși individul uman este unic și nerepetabil, telefonic vorbind ești ușor confundat cu alți indivizi cu care n-ai intra în atingere pentru nimic în lume. Aparatul de care vorbim, funcționează pe baza unui principiu fizic – cel al câmpului magnetic – și al unuia psihologic, cel al curiozității. Ultimul, fiind mult mai puternic decât primul, produce impulsul datorită

căruia ridici receptorul. Dacă oamenii n-ar fi curioși să afle cine sună și pentru ce, ar fi scutiți de multe neajunsuri. Așa cum se constată în studiile de specialitate, telefonul se află și printre cauzele a numeroase maladii moderne. Ateroscleroza, nevroza și obezitatea sunt puternic favorizate de telefon prin imobilismul pe care-l determină. De altfel e cunoscut faptul că numeroase cazuri de infarct miocardic s-au declanșat în urma unui apel telefonic. Același imobilism generează și o altă maladie gravă: birocrația. Numeroși bolnavi nu-și părăsesc biroul și stau ore întregi cramponați de telefon discutând cu competență despre lucruri pe care nu le-au văzut în viața lor. Rezolvarea telefonică a unei game infinite de probleme este viciată de ceea ce informaticienii numesc distorsionare informației sau, mai simplu, dezinformare. De aici apare una din contradicțiile antagonice ale telefonului, cea dintre spațiu și timp. Reducând spațiile dintre vorbitori se lungește timpul de soluționarea problemelor. Or, o cerință a practicii eficiente impune renunțarea la telefon și rezolvarea operativă a problemelor la fața locului.

E adevărat că secolul nostru ar fi de neconceput fără telefon. Destinul nostru e marcat de telefon: Salvarea, Miliția, C.F.R., Tarom, Casa de comenzi ș.a. În ierarhia socială, individul este cotat după numărul de aparate

telefonice aflate pe masa lui de lucru. Un telefon primit „de sus" onorează, bucură, rezolvă. Unii membri ai corpului social devin adevărați virtuoși ai telefonului. Ei pot utiliza mai multe receptoare concomitent sau pot concura la celebra enciclopedie *Guiness* pentru cea mai lungă convorbire telefonică. Unele profesiuni sunt într-adevăr imposibile fără existența telefonului. Medicii, inginerii, profesorii, actorii, pictorii își exercitau activitatea și înaintea apariției telefonului (uneori chiar cu mai mult succes!). Dar profesiunea de secretară? O secretară fără telefon e de neconceput din moment ce ea este chiar persoana care nu te dă la telefon.

Telefonul este de asemeni căutat și pentru faptul că el este însoțit de apariția la diferite intervale de timp a unor cărți în care fiecare își poate vedea tipărit numele fără a avea alt merit decât acela de a plăti lunar costul abonamentului.

De bună seamă aș putea continua studiul meu, dar… vă rog să mă iertați, sună telefonul!

Automobilul

Ce-ar fi viața noastră fără automobil? Zeul automobil! Oamenii l-au visat încă din antichitate, dovadă locuțiunea *deus ex machina.* Dacă descinzi dintr-o mașină, ești cineva! Automobilul a inspirat mulți

scriitori și cineaști. Cu drepturile de autor, încasate pe romane și scenarii de film, s-au grăbit să-și cumpere mașini. Mașina ne umple existența, face parte din universul exterior și interior, e subiectul cel mai frecvent de conversație, e motiv de căsătorie și motiv de divorț!

Mașina este de două feluri mașina care merge și mașina care stă. Cea care stă, se vinde. Când se vinde, afirmi că e mai bună decât atunci când era nouă. Dacă o vinzi, iei pe ea un preț de nimic, dacă aceeași mașină o cumperi, te costă ochii din cap! De pe urma mașinii trăiesc și prosperă tinichigii, mecanici, misiți, electricieni, vulcanizatori, medici și moștenitori.

În ultimii ani, mașinile s-au înmulțit peste măsură. În curând se va ajunge ca fiecare mașină să fie prevăzută cu o mașină de rezervă și fier care locuitor al planetei să aibă mașină personală. (Vârsta permisului de conducere va trebui coborâtă sub zece ani!) Unii posesori auto vor putea avea mașini speciale pentru cazuri de accident. Dintre accidente – care, deși scad mereu sunt într-o permanentă creștere – sunt preferabile cele mortale. Dacă scapi cu viață, trebuie să-ți pierzi o mulțime de timp cu repararea mașinii și te consideri un infirm câtă vreme trebuie să circuli cu troleibuzul sau – oroare! – să mergi pe jos. Pierzi nu numai avantajul comodității dar cobori și pe scara socială. Mai ales în propriii tăi ochi. Fără mașină începi

să ai dificultăți în profesie. Urmează cele în căsnicie. Nicio soție nu acceptă de bună voie să care cartofii de la piață cu sacoșa. Ca pe timpul sclavagismului!

În sociologia timpului liber, automobilul se înscrie în capitolul *loisir.* Cu mașina faci excursii la munte, practic poți să atingi orice cabană. Un automobilist mi-a împărtășit speranța că va putea vizita ghețarul de la Scărișoara cu mașina sa, ea fiind excelent echipată în acest scop cu calorifer și două proiectoare halogene cu becuri pe bază de iod. În mașină dormi. În mașină mănânci. În mașină te uiți la televizor. Sunt cunoscute până și cazuri de braconaj când răufăcătorii în loc de pușcă, au luat în bătaia farurilor iepuri, căprioare sau vulpi. Mașina este casa melcului, dar câtă diferență de viteză și perfecționare tehnică!

Mașina este rodul științei și tehnicii. Și al orgoliului uman. Dintre cele mai recente științe apărute datorită automobilului este și cea cunoscută sub numele de *ecologie.* Ecologia studiază relațiile ce se stabilesc între om și natură.

Aceste relații, cordiale cândva, s-au răcit în ultima vreme ajungând în pragul rupturii. Mașina are și ea aici o contribuție. Poluează. Poluează orașele, șoselele, pădurile, malurile apelor. Când circulă, împânzește atmosfera cu gaze toxice. Când se oprește, cântecul păsărilor piere, atmosfera saturându-se cu sunetele

radioului de la bord. Când pornește din nou, rămân în urmă mormane de cutii de conserve goale, hârtii murdare, bălți de ulei și anvelope roase…

Și omul! Omul de la volan nu e un om obișnuit. E un supraom. Câtă forță! Câtă îndemânare! Ce prestanță! Odată la volan, i se modifică comportamentul, i se modifică limbajul, i se modifică dioptriile cu care vede prin parbriz. De aceea când depășește limitele legale, omul de la volan trebuie oprit. Cu legi scrise și nescrise, indiferent de capacitatea cilindrică, de tipul mașinii și de culoarea ei.

…Încheiam capitolul precedent spunându-vă că sună telefonul. Ei bine, era mecanicul! Mă anunța că mi-a reparat mașina. Acum e în perfectă stare. Pot să-mi pun mănușile de căprioară, să-mi iau ochelarii contra ceții, să mă urc la volan și să plec. Încotro? Asta-i bună, n-are nicio importanță!

O reclamație neîntemeiată

După ce s-a primit o reclamație la ziarul local, din partea unui cititor nemulțumit de modul în care a fost servit la un magazin de încălțăminte, Gabriel Colțunaș, reporter stagiar, a fost trimis să facă o anchetă. Din discuțiile purtate cu cumpărătorul pe de o parte, vânzătorul pe de alta și directorul comercial în final, s-

a desprins un tablou contradictoriu. Iată ce i-a relatat cumpărătorul:

— Așadar intru în magazin și spun „bună ziua". Bineînțeles că n-am primit niciun răspuns! Poate e un amănunt, dar amănuntul acesta spune mult despre o anumită atitudine. Am insistat: bună ziua. Și ce credeți? Ce-mi răspunde tovarășul vânzător? „Așteptați, că doar nu stau! Vedeți și dumneavoastră că-l servesc pe dumnealui"… Mă scuz, știu eu de ce. „Vă rog să mă iertați, zic, dar am avut impresia că *dumnealui* a plecat…" Eram singur. „Și ce dacă a plecat!? se răstește vânzătorul la mine. Trebuie să transcriu bonul. Aici e vorba de bani! Dumneavoastră ce vă pasă?! N-aveți nicio răspundere…" Am văzut că omul se încinge, am socotit că e mai bine să-l împac. Zic: „Lăsați, nu vă faceți sânge rău. Eu pot să aștept. De altfel am impresia că nici nu aveți ce-mi trebuie mie". Aici o greșisem. Îl aud că se răstește iar la mine: „Sigur că da! Acum o să spuneți că nici nu v-am servit. Nici nu mi-ați spus ce vreți și trageți concluzii! Ați venit pentru prima oară în magazinul nostru și gata, aveți pretenții. Și la urma urmei ce doriți?" Se uita atât de fioros la mine că m-am gândit să bat cât mai repede în retragere. Îmi tremura glasul: „Nu-i așa că nu aveți pantofi bărbătești numărul 42 format sport tip Clujana?" „Așa-i!" mi-o tăie dânsul scurt și am văzut că ochii îi luceau de plăcere. Ce-mi

rămânea de făcut? Am zis foarte politicos: „Mulțumesc. Asta am vrut să știu. Acum pot să mă retrag și vă rog încă o dată să mă scuzați de deranj". V-am povestit cât se poate de obiectiv cum s-au petrecut faptele. Vă las pe dumneavoastră, presa, să comentați.

Colțunaș a stat de vorbă și cu vânzătorul. Își aducea foarte bine aminte de întâmplare și s-a arătat din prima clipă indignat.

— Vai, se poate?! Păi eu sunt vechi în rețeaua comercială. Nici pomeneală să se fi petrecut lucrurile așa. Ba din contra. Intră dumnealui în magazin și nici n-apuc să-l întreb ce dorește că-l aud spunând nu știu cui: „Ăștia n-au nimic!" Îl întreb totuși politicos: „Spuneți-mi ce doriți și vă servesc". Așa i-am spus. Și ce-mi răspunde? „Las' că vă știu eu cum serviți! L-ai servit pe cetățeanul dinaintea mea pentru că ți-a făcut cu ochiul, a mișcat urechea. Ce, n-am văzut eu?!" Deși mă simțeam jignit, am tăcut. La urma urmei eu reprezentam magazinul „La galoșul" și nu puteam să-mi permit ieșiri necivilizate. Am zis doar atât: „Vi s-a părut. La noi nu se obișnuiește. Vedeți, scrie și pe perete". I-am arătat panoul care reamintește că orice client plătește doar atât cât scrie pe bon. „Și ce dacă scrie?! se rățoiește cetățeanul la mine. Pe perete scrie și *Purtați pantofi Clujana.* Aveți?" „Bineînțeles că avem. Ce număr doriți?" „Cum, ce număr? 42 ca toată lumea, că

de aia nu se găsește!" „Ba, pardon, avem". Ce culoare doriți? Pe negru? Pe maron?" „Pe stângul și pe dreptul și amândoi la fel", mă ia dumnealui la vale. Și ce credeți? După ce a încercat o duzină, n-a ales nimic, și a cerut condica de reclamații. Sigur, a fost un caz izolat. Astăzi cumpărătorii sunt cu totul altfel. Dar dacă doriți să știți adevărul, atunci ăsta e, gol-goluț.

Ca să se încredințeze de exactitatea declarației, Colțunaș a cerut condica de reclamații. Era trimisă la direcție. Așa cum a aflat, în fiecare zi condica era citită de director pentru a remedia orice defecțiune în buna servire a cumpărătorilor. Reporterul s-a deplasat la directorul comercial. A fost foarte bine primit și i s-au oferit toate detaliile cerute. Directorul cunoștea foarte bine neînsemnatul incident. E adevărat că unii vânzători nu se achită cum se cuvine de obligațiile ce le revin. Dar și cumpărătorii! Ce nerăbdători mai sunt! Cine-i de vină că unii dintre ei vin cu nervi de acasă ca să-i verse la magazin?! Dar în cazul amintit… A, nu! Cel puțin în cazul acesta, lucrurile au stat altfel. Chiar responsabilul unității i-a relatat cu obiectivitate faptele. Cumpărătorul a intrat, a spus *bună ziua,* iar vânzătorul l-a invitat imediat să ia loc pe un scaun liber. Cumpărătorul era un cetățean foarte simpatic și vorbăreț. „Tocmai treceam prin dreptul magazinului dumneavoastră și ce mi-am zis? Hai să văd ce mai fac

băieții ăștia". Avea haz, domnule. Simpatic foc. „Mai schimbă omul o vorbă, mai schimbă un pantof…" Vânzătorul nostru, Melinte, e un băiat isteț. A prins gluma din zbor. I-a răspuns în ton: „Am înțeles. Vă strâng pantofii. I-ați luat de la noi?" „Nu, zice omul. Ăștia-s vechi, de-ai lui fiu-miu. A crescut băiatul și acu' îi port eu. Dar dacă tot ați adus vorba, poate aș lua ceva. Ce-mi propuneți?" Văzându-l atât de șugubăț, Melinte i-a cântat în strună: „O clujană v-ar coafa?" Și a adăugat totuși din obligație profesională „Vreau să spun: v-ar încălța?" Cumpărătorul, simpatic, râde și spune „Ca o mănușă". „Ce număr?" „Știu eu? Mi-ar fi bun un 42, dar dacă n-aveți, dați-mi 46. Știu eu că sunt greu vandabili". Au râs cu toții. De treabă om. O plăcere să-ți intre în magazin un hâtru ca ăsta. Melinte i-a încercat pantofii. Omul a plătit. Și au rămas prieteni. De atunci, de câte ori trece prin dreptul magazinului, cumpărătorul intră și mai schimbă câte o vorbă cu băieții noștri. Despre meci, despre vreme… Nici vorbă de vreun conflict, de vreo ceartă sau așa ceva… Cine știe ce răuvoitor v-a dezinformat.

Colțunaș și-a scris ancheta. A prezentat cu obiectivitate cele trei versiuni. În încheiere sublinia că nimic nu e mai important ca buna servire a clientelei și comportarea civilizată a lucrătorului din rețeaua comercială. De asemeni și cumpărătorii, prin atitudinea

lor răbdătoare și înțelegătoare, pot contribui la un flux normal în desfacerea bunurilor de larg consum.

Articolul n-a fost publicat din lipsă de spațiu. S-a răspuns la Poșta redacției că reclamația a fost îndreptată la forurile de resort.

Colegii, care-l apreciau pe tânărul Colțunaș care avea fler de reporter, n-au citit articolul, dar erau toți morți de invidie:

— Unde-ai găsit, măi, pantofii ăștia sport Clujana, numărul 42?!

Cum ar spune-o Anton Pann

Nimeni n-a proptit vremea-n loc. Uite c-a trecut și revelionul! A trecut și-am petrecut. Ce revelion a fost, mamă, măiculiță! O *mie de ani ca ziua de ieri*! Ce ne-am zis, să facem revelionul la noi. Vorba veche, *ca acasă la tine, nicăieri nu-i bine.* Popeștii ne-au dat un telefon să venim la ei, dar eu i-am spus nevesti-mii: *casa nemăturată, musafiri așteaptă.* Cât despre Popescu, ce să mai vorbim, *celui cu economie, suta îi este o mie.* Iar nevastă-sa, *dintr-o ridiche, patru feluri de mâncare îți face; rasă și nerasă, cute și felii.* Așa că i-am invitat să vină la noi. Popescu, că așa și pe dincolo, da' până la urmă, l-am convins. *Azi joacă ursul la noi, mâine va juca la voi.* Și-am început pregătirile. Nevastă-mea, Sevastița, îi tot

dădea zor să luăm și din aia și din aia, să facă tot felul de bucate, iar eu să dau fuga după vin că *fuga-i rușinoasă, dar e sănătoasă.* Dar eu am zis să nu-și bată capul: *apă și dulcești, capu' de pereți, cafea amară și pe ușă-afară.* De zis, am zis, da' de pregătit, tot am pregătit că *obrazul subțire cu cheltuială se ține* și nu se face *să nu aibă omul cu ce-și stropi măseaua.* Așa că am umplut damigenele cu vin că *apa nu e bună nici de frică, nici în cizme.*

De poftit, am poftit mai întâi neamurile. Cu *neamurile să mănânci, să bei, daraveri să n-ai cu ei.* Sevastița o ținea pe-a ei, să invite prietenele cu care joacă pietre. Că *apa trece, pietrele rămân.* Nu m-am opus. *Ce mi-e Tanda, ce mi-e Manda.* Eu la un singur invitat țineam, la nea Mitică. Așa îi spun eu când nu-i de față. Că altminteri îi spun tovarășe Dumitru, că-i șefu' meu. Nici că se putea prilej mai nimerit ca revelionul: *când e plosca la mijloc, mare, mic, e cu noroc.* Și poate că mă avansează. Sevastița a dat fuga și la croitoreasă să-și scoată rochia cea nouă. Ce să mai vorbim, *haine scumpe pre spinare, bagă omu-n lipsă mare.* Așa că am rămas cu 25 de lei pe carnetul de CEC.

Pe la ora opt a început să se umple casa cu musafiri. Unii porniseră revelionul de dimineață că cine se scoală de dimineață, departe ajunge și noi stăm tocmai pe șoseaua Giurgiului. Invitasem vreo două'șpe persoane. Dar dintre persoane n-au venit decât vreo opt, restul

mulți chemați puțini aleși. A tunat și i-a adunat. Acu' ce era să fac, i-am poftit pe toți la masă Unu-nalt și cu favoriți numai ce zice:

— *Bea paharul până-i plin*!

Cu alte cuvinte, bătea samarul să pricep eu. Că nu apucasem încă să destup damigenele de pe balcon. Le-am turnat de băut, dar unu' chel și gras, care zicea că făcuse armata cu mine la cavalerie, îi tot dădea zor cu aluzia la curcan:

— Zic *zece, tu taie una.*

I-am tăiat eu o felie de friptură, da' el tot zece a luat, pasă-mi-te călăria face poftă de mâncare. Mânca și ofta:

— *Apă limpede până n-oi vedea, cea tulbure n-o lepăda.*

Pe la unsprezece a sosit și tovarășul Dumitru cu soția. S-a scuzat că stă puțin, dar la 12 fix e convocat la director cu o problemă ce nu se poate amâna până la anul. S-a așezat, a luat paharul și l-a dat pe gât. Iar nevastă-sa a mai cerut o porție de sarmale că le apreciase încă din picioare.

— *Nu e meșteșug a găti mâncare, ci e meșteșug a o potrivit de sare.*

Aici cam avea dreptate că bucatele le pregătiseră nevastă-mea și vecina Zița și, *cu două bucătărese, iese mâncarea nesărată.*

Și-a pus solnița la îndemâna dreaptă și așa s-a mai dus o duzină de sarmale, că mai mult ca sigur *la anu' n-o mai*

cuprinde sumanu. Și abia i-a luat nea Mitică unul de vulpi argintii.

Tocmai se apropia de 12 când Alecu dădu un chiot:

— Vinul *fără lăută e ca gura mută*!

Așa că au pus magnetofonul, au dat covorul deoparte și a început dansul. Alecu a stins lampadarele și a lăsat numai veiozele. Când a trecut pe lângă mine, mi-a șoptit:

— *Noaptea și hidele-s frumoase.*

Ce-i drept, și eu am așteptat să bată de 12. Că *nu aduce anul ce-aduce ceasul.* Dar până la urmă *nici cu fetele, nici cu nevestele,* nici cu nea Mitică, și tare mi-e teamă că s-a dus avansarea.

Deodată mă pomenesc cu Alecu:

— Nu scoți, unchiule, vișinata aia veche a matale de prune? Așa, măcar un păhărel, pentru mine.

M-am uitat eu chiorâș la el și am oftat. *Lumea este din bucăți: cere unul, dai la toți.* Da' ce era să fac? Am dat. Știa el că cine *cere nu piere, dar nici nume bun nu are.* Cred și eu. Îl cheamă Alecu Păstârnac.

Dar el nu s-a mulțumit cu atât. I-a zis Sevastiței:

— *Muierea bărbată mult tort ne arată.* Că-l văzuse afurisitul când a vrut să intre în baie și-a deschis din greșeală ușa de la frigider.

Și așa am petrecut până dimineața. *Ce-a fost verde s-a uscat, ce-a fost dulce s-a mâncat.* La plecare, fină-mea:

— *Bucatele au fost bune, dar n-a știut nașa a le pune.*

Poftim! Să-i mai inviți și altă dată!

Asta-i! *Ce-și face omul singur, nici dracu nu-l poate desface*!

După ce-au plecat toți, am căzut pe pat de oboseală, îmbrăcat și fără așternut și-am adormit cu gândul: *Cum îți vei așterne, așa vei dormi.*

Discuție fără subiect

Am auzit fără voie o discuție între doi prieteni. Ședeau la o masă nu departe de mine și vorbeau cam tare. Aș putea să spun cititorului unde și când s-a întâmplat asta. Aș putea – dacă aș fi întrebat – să precizez și cine erau cei doi, unde sunt domiciliați și unde lucrează. Dar au toate acestea vreo importanță? Cei doi ședeau cu câte o halbă de bere în față și fumau…

— Ce plăcut e aici! Ce frumos!

— O adevărată plăcere! Te mai relaxezi…

— Te mai distrezi…

— Mai tu o bere…

Ciocnără.

— Mm, ce bună e!

— Mai scapi de zgomotul orașului…

— Scapi de zgomotul mașinilor…

— Stop! Niciun cuvânt despre mașini. Sunt în

concediu.

— Și eu la fel.

— Tot în concediu?

— Medical. Ea m-a îmbolnăvit, mașina.

— Mașina e un tiran.

— Un despot! Și când te gândești că mi-am luat mașină numai ca să merg la pescuit. Pescuitul calmează, odihnește. Îți liniștește nervii…

— Ce nervi?

— Nervii pe care ți-i face mașina. Ai dreptate, să vorbim despre altceva. Niciun cuvânt despre mașină!

— Chiar așa! Ca și când n-ar exista și alte subiecte de conversație…

— Ce, pe timpul trăsurilor, oamenii discutau despre mașini?

— Discutau despre cai.

— Sau ce, se plângeau că nu găsesc piese de schimb?

— Le și convenea. Potcoave și caiele (Cui de oțel moale folosit pentru prinderea potcoavelor la animale.) se găsesc pe toate drumurile. Uite, și eu am găsit una cu ocazia unei pene de cauciuc.

— Parcă era vorba să nu…

— De acord. Niciun cuvânt. Să stea acolo pe butuci, fără semeringuri…

— Fără lichid antigel!

— Fără lanț de distribuție!

Ospătarul aduse alt rând de halbe. Un timp băură în tăcere, ronțăind alune americane indigene. Apoi unul reluă discuția:

— Ai o jachetă foarte frumoasă…

— Îți place? E foarte practică.

— Da. Simplă și de efect.

— E dintr-un material foarte rezistent.

— Nu trece ploaia prin el?

— Niciun strop. Și nici nu e scump.

— Dacă nu e scump, e tocmai ce-mi trebuie că intră metraj mult.

— Da' de unde! Din doi metri ți-ai făcut-o că e dublu lat.

— Din doi metri, o husă?

— Mmmmm, parcă era vorba să nu pomenim de…

— Așa e, iartă-mă. Că, slavă domnului, sunt atâtea subiecte de conversație… Uite, de exemplu, ai văzut aseară filmul la televizor?

— Aseară? Cu ce era?

— Cu una splendidă, decapotabilă. Dar cred că consumăăăă…

— Nu, nu m-am uitat. Eu m-am uitat la meci.

— L-am văzut și eu. A fost frumos…

— Frumos? Meciul? Asta a fost meci?

— Nu, eu vorbesc de pauza meciului când Pronosportul a distribuit mai multe… din alea… de

Pitești…

— De Pitești? Bătrâne?

— Ce, bătrâne!?! Că erau nou-nouțe, acu' ieșite de pe rampă. Zău, ce noroc au unii… Iau un loz în plic și le iese o mașină…

— Iar?

— …de aragaz. Cu patru locuri… asta, focuri… Și să vezi numai cât spațiu au… în cuptor.

— Era vorba să nu…

— Gata, gata. M-a luat gura… Ospătar!

Ospătarul s-a apropiat îndatoritor.

— Ce ne mai propui? Ne-am plictisit de bere. Ne-am reprofila pe altceva. Acu' avem voie. N-avem obligații…

— Doriți un șpriț?

— Să nu aud de șpriț! Ultima dată am stat la șprițuit două ore și jumătate. Adă vinul casei și o căldare cu gheață…

— Am înțeles. Vă aduc o baterie…

— Ca să vezi, dragă, aici au. Dar la *service* dacă întrebi de baterie…

Ospătarul plecă bucuros. De când cu conducătorii ăștia auto oamenii, ca un făcut, beau mai mult borviz (Apă minerală.). Cei doi tăceau. Priveau lumea din local. Mașinal, frământau cocoloașe de pâine.

— Vasăzică ești în concediu…

— Eh, da. Dacă și ăsta mai poate fi numit concediu! Fără Pisicuța.

— Extraordinar! Și pe a ta tot Pisicuța o cheamă?

— Tot. Am dat și anunț la ziar: vând… ăăă… *pisicuță* în bună stare, cu două labe de rezervă, foarte puțin călcată pe coadă.

— Și eu la fel. Vând convenabil *pisicuță* în doi timpi. Mănâncă puțin. Aștept provincia…

N-am mai rezistat. M-am ridicat de la masa mea și m-am apropiat de cei doi.

— Nu vă supărați, am auzit fără să vreau… Știți, eu sunt un mare iubitor de pisicuțe…

Aventurierul

N-am să obosesc niciodată afirmând că toate reprezentările noastre sunt dominate de clișee. Dacă am să vă spun că am cunoscut un aventurier, îl veți avea imediat în fața ochilor: cu pielea arsă de soare și vânturi sărate, cu pletele încărunțite boltind o frunte largă și semeață, cu brațele încă puternice pe care, evident, vă veți imagina cel mai îndrăzneț tatuaj. Ei bine, omul din fața mea nu avea nimic din toate acestea! Dacă nu mi-ar fi povestit el însuși viața sa (din care, dacă aș avea talent, aș face un roman demn de a fi ecranizat pentru televiziune), n-aș fi crezut niciodată că e altceva decât

un conștiincios funcționar la A.D.A.S. Sau, în cel mai bun caz, profesor suplinitor de limba franceză (tocmai pentru că avusese ca materie principală, la facultate, spaniola). Ne-am cunoscut – dacă se poate spune așa – în restaurantul unui aeroport în așteptarea permisiunii de zbor. Era o ceață afurisită care ne obliga să stăm în fața unei cafele și a unui păhărel de coniac, trăgând cu urechea la anunțurile diafane care amânau mereu decolarea cursei noastre. După ce am tăcut vreo oră de comun acord cu tovarășul meu de masă, ne-am dat seama că suntem sortiți să ne cunoaștem. În timp ce debitam fraze convenționale despre dezavantajele traficului aerian, l-am privit mai bine pe cel din fața mea. Avea o înfățișare atât de șterasă, încât făceam mereu efortul să-l asociez cu figuri cunoscute, ca să nu-l pierd din vedere. Era mic de statură, cu ochi albaștri spălăciți, în spatele unor ochelari cu ramă de sârmă. Din când în când, pe frunte îi aluneca o meșă de păr șaten, de altfel destul de rarefiat. Capul îl ținea puțin înclinat într-o parte, ca într-o permanentă mirare în fața spectacolului lumii la care asista într-un loc destul de incomod la galerie…

După alte câteva anunțuri ale crainicei aeroportului (pe care mă încăpățânam să mi-o imaginez foarte frumoasă, cunoscătoare a trei limbi de circulație aeriană internațională) discuția cu vecinul meu de masă deveni

mai familiară. Nici nu mi s-a părut bizar când la un moment dat l-am auzit spunându-mi aproape în șoaptă:

— Poate n-o să mă credeți, dar eu am avut o viață cu adevărat aventuroasă…

L-am privit cu interes (și de ce să n-o spun, cu suspiciune).

— Cred că am fost sortit unui destin aparte, urmă el fără să se sinchisească de expresia pe care desigur o citise pe fața mea. Faptele mă obligă să fac această afirmație. Imaginați-vă în primul rând că din cei doi gemeni născuți de mama, tocmai eu am supraviețuit! Poate de aceea s-au adunat în biografia mea întâmplări hărăzite pentru două vieți, nu una. La șapte ani, tata ne-a părăsit și eu am rămas singurul bărbat în casă… Nu, nu mi-a fost dat să duc din fragedă copilărie o aspră luptă pentru existență, pentru că mama avea un serviciu bun la Poștă și nu duceam lipsă de nimic, dar rămâneam zile întregi singur acasă, jucându-mă cu chibriturile, scăpând, nici eu nu știu cum, din atâtea posibile incendii. La 14 ani, un unchi de-al meu, ofițer mecanic pe vasul *Ardealul,* îi propuse mamei să mă ia într-o cursă în jurul lumii…

Un nou anunț prin megafon ne făcea cunoscut că avionul de la Stockholm avea o întârziere de o oră.

— Cred că ați adunat impresii formidabile din această călătorie, am reluat eu firul întrerupt.

— Nu, pentru că n-am plecat. Nu mi-a dat voie mama. Mă considera prea sensibil și o îngrozea că aș putea răci pe cine știe ce coclauri, departe de ceaiurile ei grijulii. N-am plecat, dar m-am angajat ucenic la o fabrică de vopsele. Aici era să mor când a avut loc o teribilă explozie. S-a scris mult pe atunci în ziare. A murit maistrul meu care mi-a salvat viața. În ziua aceea mă trimisese la el acasă să-i spăl niște butoaie și eram chiar în pivniță când am auzit bubuitura și am simțit suflul exploziei ca al unei bombe de 1000 de kilograme… Sigur, că după această întâmplare, am rămas și fără slujbă. Am urmat un curs de mecanică-auto, meserie frumoasă și bănoasă și mă bătea gândul să mă fac șofer de taxi. Dar n-a fost să fie așa. Aveam vreo 17–18 ani când în atelierul nostru a apărut un șef din conducerea bazei și ne spuse că unul din noi va fi trimis la o stație de întreținere pe un șantier în India… India, țara elefanților albi, a vacilor sfinte, a splendidelor palate ale rajahilor fabuloși…

Omul acesta din fața mea căpăta treptat o consistență tot mai aparte. Povestirea sa începuse să mă captiveze. Vrând să-i înfrâng modestia cu care-și prezenta peripețiile, am spus:

— Totuși e foarte greu pentru un cetățean născut în zona temperat continentală să suporte clima tropicală, cu musonii aceia care aduc ploi și inundații…

— Așa mi-am spus și eu ulterior. Pentru că de plecat, n-am plecat eu, ci un coleg de atelier. După doi ani s-a întors la cerere. Și-a adus un frigider american „*General Motors*" pe care-l visase tot timpul cât a stat acolo. Aici a avut de furcă cu el pentru că nu se potrivea voltajul. Când l-am întrebat cum e Taj Mahalul, mi-a spus că e un elefant obișnuit și că nici nu văzuse vreun elefant alb în tot timpul cât fusese acolo…

Mi-am aprins o țigară și i-am întins pachetul. M-a refuzat cu un semn din cap.

— Nu fumez. Asta mi-a salvat viața într-o iarnă. Eram la o cabană. Plecasem mai mulți tineri într-un scurt concediu. Eram veseli și nu știam ce ne așteaptă. Seara am dansat, am băut țuică fiartă și spre dimineață, colegii mei au constatat că nu mai au țigări. Cabanierul nu avea nici el. Atunci au hotărât – numai un fumător poate pricepe se pare acest lucru – să coboare în vale să ia țigări și să revină cu funicularul pentru lemne. Eu, fiind nefumător, m-am dus liniștit să mă culc…

Am dat din cap. Bănuiam ce se întâmplase…

— S-a rupt cablul funicularului… am spus anticipând motivul dramei.

— Nu, că n-au apucat să se întoarcă. I-a prins o avalanșă pe drum. Eu am fost singurul care am scăpat, din grup…

Mâna în care țineam țigara a început să-mi tremure

ușor.

— Sunteți căsătorit? l-am întrebat.

— Căsătorit? a zâmbit vag. Și aici am avut parte de o întâmplare ieșită din comun. Nu știu dacă știți că uneori se organizează tot felul de concursuri internaționale de desene, de fotografii, de timbre, ba uneori și de șervețele de masă. Eu, în timpul liber, îmi place să fac fotografii. Am participat la diferite expoziții naționale și internaționale. În urma unei expoziții din Italia mă pomenesc cu o scrisoare – nici nu știu dacă să vă spun, pentru că e, recunosc, incredibil – de la Gina Lolobrigida…

— Actrița?!

Omul din fața mea roși ușor înțelegându-mi stupoarea.

— Ascultați-mă până la capăt și atunci sper că mă veți crede. Poate nu știți că Gina este și ea o pasionată fotografă. A văzut expoziția aceea internațională, și, cum vă spun, mă pomenesc cu o scrisoare extrem de elogioasă din partea ei cu rugămintea să-i trimit și alte fotografii făcute de mine. A început o corespondență foarte personală care treptat lua o notă tot mai caldă. La un moment dat mi-a scris că va veni negreșit la București unde știe că sunt locuri foarte frumoase pentru fotografii alb-negru și în culori…

— Și a fost?

— Nu. Mi-a scris însă că fotografia care o interesase în expoziție fusese greșit notată în catalog ca fiind a mea. De fapt era a unui norvegian. A fost o adevărată șansă. Nu știam pe atunci că frumoasa Lolo era cu vreo zece ani mai în etate ca mine având și un fiu măricel… Dar scrisorile le am… Poate odată mi se va oferi prilejul să vi le arăt…

Ceața părea să cedeze. Dar se amânaseră multe zboruri și încă nu se ivea culoarul pentru zborul nostru. Am mai cerut o cafea.

— Și acum sunteți tot mecanic-auto?

— A, nu. Am urmat o facultate prin corespondență…

— La politehnică?

— Nu, la biologie. Dar m-am specializat în antropologie. Din asta mi s-a tras o altă întâmplare cu totul ieșită din comun. M-au interesat întotdeauna marii solitari care au făcut experiențe de un mare curaj.

— Vă gândiți la Sifre, la Allain Bombard[2]…

— Exact. Hotărâsem să realizez într-un fel ceva similar. În nordul Moldovei aflasem de existența unei peșteri legendare. Citisem pe undeva că fusese identificată intrarea dar că sunt mari dificultăți pentru explorarea ei în adâncime. După părerea mea acolo

---

[2] Alain Bombard a fost un biolog, medic și politician francez faimos pentru navigarea într-o barcă mică peste Oceanul Atlantic, fără prevederi.

trebuia să găsesc în mod sigur urme de viață umană din paleolitic. Cei care-mi cunoșteau proiectul, vroiau cu tot dinadinsul să mă împiedice să înfrunt riscul. Am fost neclintit. M-am pregătit aproape un an de zile. Făcusem antrenamente de izolare, de stat în beznă, de hrană raționalizată etc. Și am plecat.

— Hm, cred că am citit ceva… am îngăimat. Simțeam nevoia să-i fac dovada interesului și aprecierii mele.

— N-ați citit nimic pentru că toată povestea a căzut.

— Cum, a căzut?

— Foarte simplu. S-a descoperit că acolo se află mari zăcăminte de pucioasă și a început exploatarea lor. Nu mai putea fi vorba de nicio expediție în adâncuri…

Prin fereastra mare a restaurantului năvăli un snop de lumină albă. Plafonul de nori începea să se destrame…

— Și la Paris pentru ce plecați? Aveți rude?

Acum că ne cunoșteam, puteam să-mi permit o întrebare atât de indiscretă.

— Rude? Nu, n-am rude la Paris. E tot în legătură cu antropologia. Am cerut să mă duc la Muzeul Omului să caut niște adnotări ale lui Racoviță. Am găsit undeva un indiciu și vreau…

În clipa aceea vocea diafană din difuzor pronunță un nume rugând persoana să se prezinte la biroul de informații. Tovarășul meu de la masă tresări, apoi spuse:

— Vă rog să mă iertați, dar pe mine mă cheamă…

Mi-am terminat cafeaua și țigara, reconstituind fantastica biografie a acestui necunoscut tovarăș de drum. Câte nu i se întâmplaseră în viață! Un om care nici nu părea predestinat unei biografii aventuroase.

Deodată răsună semnalul de *atenție* și pasagerii pentru cursa București – Paris fură invitați să se urce la bordul avionului. M-am ridicat de la masă privind o ultimă dată scaunul celui care șezuse până adineaori în fața mea…

…Două ore mai târziu, aparatul în care mă găseam se prăbușea în Alpi, la nord de Berna. Din fericire, scăpărăm toți cu viață. Dar dacă n-ar fi fost acei minunați câini umanitari cu coniacul lor salvator, am fi murit de foame și de frig doar la o oră de mers de cel mai luxos hotel elvețian. La Paris am ajuns cu o întârziere de o săptămână cu o superbă vânătaie deasupra ochiului stâng.

Note pe un program de sală

Am fost la repetiție. Impresie covârșitoare. Abia am putut nota câte ceva într-atât am fost de cucerit de forța lăuntrică a suflului imprimat orchestrei. De altfel, în sală era și întuneric. Mai întâi despre amplasarea orchestrei: în stânga, pianul. O inovație: (preluată din alte sectoare de activitate)

pe capacul pianului e trecut numele pianistului. Îl cheamă Bechstein. În dreapta, viorile: vioara întâia, a doua, a treia, a patra. Am numărat 16 viori. Mi s-a spus că solistul are acasă un Stradivarius, dar nu l-a adus la repetiție. La urma urmei, putea să aibă și un Picasso! La mijloc, între pian și viori, suflătorii. De lemn și de alamă. Se deosebesc ușor după felul în care lucesc în lumină. Sus, în fund, tobele. La aceste instrumente sunt repartizați muzicienii cei mai sensibili, cu auzul cel mai fin. Ei stau în permanență cu urechea lipită de instrument, într-un dialog muzical, de la timpan la timpan. Un instrument mai ciudat se numește harfă. Persoana care cântă la harfă, depune un mare efort fizic și de aceea are nevoie de multe pauze ca să se odihnească. Personajul care nu cântă la niciun instrument, dar are rolul cel mai important, este dirijorul. El dă din mâini. El arată fiecăruia ce are de cântat. În final, pe cei care au greșit îi scoală în picioare să-i vadă publicul.

Piesa de rezistență a concertului nu s-a dezmințit. A depus o teribilă rezistență, lăsându-se foarte greu cântată. Deși era o piesă în primă audiție, am mai auzit-o și în timpul pauzei când orchestra a interpretat-o fără dirijor.

Nu-mi puteam imagina cine să fie autorul acestor rânduri. Scrisul îmi era total necunoscut.

M-am salutat cu un cronicar muzical. Mi-a zâmbit și mi-a spus (parcă puțin plictisit):

— De aici înainte, va fi mult mai plăcut să venim la

concert.

Am răspuns convențional:

— Da, a venit primăvara…

— Exact, n-o să mai avem de stat și la garderobă.

Martie cu dar

Eu încă nu terminasem să-mi ascut creioanele colorate, iar Stelică abia pusese de cafea când ne-am pomenit chemați la șef.

— Intrați, intrați, băieți, ne primi el cu un zâmbet larg care nu anunța nimic bun. Erați ocupați?

— Noi?! am spus sincer uimit.

— Ne-am apucat de lucrarea aceea cu trustul de la Ghimpați, sări Stelică după ce mă călcă zdravăn pe picior.

— Nu-i nimic, aveți tot timpul, spuse șeful. V-am chemat pentru o problemă delicată și confidențială…

I-am aruncat o privire rapidă lui Stelică. Oare ce dorea șeful?

— Da, tovarășe Apostolache, spuse îndatoritor colegul meu care avea mult mai multă prezență de spirit ca mine.

Șeful se ridică de la birou și frecându-și mâinile ni se adresă ca un profesor care vrea să vadă cum sunt pregătiți elevii:

— Ia să-mi spuneți voi la ce vă gândiți când vă spun că se apropie data de 1 martie?

Stelică nu avea nicio încredere în gradul meu de pregătire, așa că răspunse precipitat:

— Data de 1 martie ne amintește că trebuie să predăm bilanțul pe primul trimestru…

— Lasă bilanțul, asta știe orișicine. Altceva.

Nu vroiam să trec neremarcat. Am spus:

— 1 martie este ziua în care vin delegații de la Brașov în schimb de experiență!

Șeful mă fulgeră scurt, dar spuse doar cu ironie:

— Halal, bărbați sunteți voi? Colegi? Atunci să vă spun eu, deși nu eu trebuia să fiu primul care să mă gândesc. Inițiativa asta trebuia să plece de acolo, de la voi – arătă el cu degetul în direcția parterului. V-ați abrutizat. Vă tociți mânecuțele pe dosare și nici nu vă mai amintiți că 1 martie e ziua primăverii, ziua mărțișorului.

Ia te uită, chiar uitasem! Mă rog, eu măcar eram căsătorit, dar și tânărul meu coleg, Stelică? Și ce dorea șeful nostru?

— Ei bine, ne lămuri el, v-am chemat pentru ca anul acesta de 1 martie să-i facem cadou un mărțișor singurei noastre colege, tovarășei Paraschiv Victoria, nu? Exact, tovarășa Victorița! Ei, ce ziceți?

Amândoi am zâmbit stânjeniți. Nici prin cap nu ne

trecuse!

Așa credeam. Dar Stelică mă dezmințI:

— Ca să fiu sincer, eu m-am gândit! Vroiam ca de 1 martie să-i ofer tovarășei Victorița un buchețel de ghiocei și un pisoi de catifea.

Șeful deschise ochii mari:

— Ghiocei? Pisoi? Și mai spui că te-ai gândit! Asta-i curată subapreciere. Trebuie să-i facem un dar, așa mai… cum să spun? Să știe că în serviciul în care lucrează majoritatea sunt bărbați, colegi, care sunt alături de ea, cot la cot și la bine și la greu!

O clipă păru să cumpănească, apoi adăugă:

— Uite ce spun eu, duceți-vă în sala de lectură a documentării, acolo tot nu-i nimeni acum, gândiți-vă bine și veniți peste o oră cu propuneri concrete. Dar băgați de seamă, nu trebuie să afle nimeni și în niciun caz tovarășa Victorița.

Am făcut stânga-împrejur și ne-am întors în biroul nostru să ne bem cafeaua. Am întors problema pe toate fețele și după o oră ne-am dus din nou la șef.

— Am elaborat o propunere…

— Avem chiar mai multe variante.

Șeful ne zâmbi încurajator:

— Bravo, ia să vedem…

I-am expus propunerea noastră care consta în faptul că Stelică și cu mine vom pune banii la un loc și-i vom

lua Victoriței, în loc de un buchețel de ghiocei și un pisoi de catifea, un ghiveci de flori și un cățeluș de pluș.

— Am văzut că nu vă plac pisoii, spuse glumind Stelică.

Dar șeful nu gustă gluma.

— Fleacuri! Trebuie să-i luăm ceva de preț. Ia stați, da, acum vă înțeleg. Sigur, nu e cazul să contribuiți numai voi. Vom contribui cu toții. Uite, scrieți-mă și pe mine cu 10 lei, mai discutați și cu ceilalți, cu Ionescu, cu Timofte, mă rog, sper că vă veți descurca. Dar, și ridică un deget spre tavan, aveți grijă, con-fi-den-țial!

Ne dădu termen până a doua zi întrucât unii din colegii noștri plecaseră între timp pe teren. În ziua următoare, ne-am prezentat din nou la Apostolache.

— Toți s-au înscris, l-am anunțat eu victorios.

— Ia să văd lista, ceru șeful și citi cu multă atenție: *Priboi, 5 lei, Ionescu, 5 lei, Timofte, 3 lei,* zgârcitul, las' că-l țin eu minte la gratificație, *Tănase, 5 lei,* bine, *Bălan, 20 de lei*… ie-te-te, vrea să scoată ochii, biinee… Așa, și ce v-ați gândit să luați cu banii ăștia?

I-am explicat că acum, când aveam într-adevăr o sumă consistentă, puteam să-i luăm un parfum din import, un fular de mătase și o poșetă, că pentru tovarășa Victorița, care nu bănuiește nimic, surpriza va fi ca un trăsnet.

— Fular, acu în pragul verii? Păi de poșetă are nevoie

colega noastră? înțeleg o servietă-diplomat pentru acte, documentații, planuri… Se vede că mai sunteți îmbâcsiți de prejudecăți și n-o socotiți de loc pe tovarășa Victorița egala voastră, cu aceleași drepturi și preocupări!

— Dar chiar eu am auzit-o, într-o zi, vorbind cu mult entuziasm despre niște parfumuri, am încercat să pledez…

— Prostii! Știu eu sticluțele alea cât un degetar. Mai mult ambalaj. Văd că m-am bazat degeaba pe voi. Poate ar trebui se mai cooptați pe cineva cu idei mai bune…

Ne simțeam lezați în amorul nostru propriu dar nu doream ca acest lucru să fie remarcat. De aceea am considerat propunerea cooptării ca fiind binevenită. Atât doar că:

— Știți, mâine e 1 martie și înseamnă…

— Și ce dacă-i 1 martie? bătu Apostolache cu pumnul în masă. Doar nu e prima oară că nu predați lucrările la termen. În fond, 1 martie e mai mult un obicei. Ce, suntem formaliști? Putem să-i facem darul și de 8 martie când, de fapt, e ziua oficială a femeii. Până atunci, gândiți-vă. Sunt chiar curios să văd cât vă duce mintea.

Ne-am întors la lucru și am cooptat nu *pe cineva,* ci pe toți colegii de birou. Făceam tot felul de liste și circulam ca furnicile între birouri cu tot felul de fițuici pe care le arătam discret celor consultați. Șopteam tot timpul între

noi încât mare minune să nu fi băgat de seamă Victorița că numai ea era ocolită de toată această agitație secretă.

După câteva zile – în care fondul nostru se mărise considerabil – ne-am dus din nou la șef. Era chiar în ajun de 8 martie.

— De data asta avem o propunere cu greutate, anunță Stelică.

— Ce anume?

Vedeam că pierdusem încrederea șefului.

— Ne gândim să-i luăm tovarășei Paraschiv un serviciu de camping: cort, cu saltele pneumatice și masă cu scaune pliante și în plus, un album color din seria *Munții noștri.*

Apostolache se lăsă pe spătarul fotoliului. Strâmbă din nas.

— Camping? De asta credeți că-i arde tovarășei Victorița? Ea e o colegă ocupată, așezată, nu umblă haihui pe munți ca voi. Nu e măritată? Ce, credeți c-o s-o lase soțul să se cațăre pe stânci? Vedeți-vă de treabă! A, mă rog, albumul ar fi ceva, dar e minor. Dacă vrea să se uite într-un album, poate să-l ceară de la documentare…

Așa a trecut și 8 martie. Acum chiar că trebuia să păstrăm cel mai desăvârșit secret. Victorița nu trebuia să afle nimic cu niciun preț. Dar Apostolache nu era omul să abandoneze. Trebuia să ajungem la o rezolvare

corespunzătoare. Și am ajuns! Într-o dimineață ne-am prezentat din nou. De data asta, la sugestia lui Stelică, n-am mai cerut aprobarea prealabilă, am cumpărat darul și am venit cu el.

— Ce-i asta? ne privi stupefiat șeful.

— O undiță cu mulinetă!

— O undiță? Cu mulinetă? Măi, să fie! Ia te uită ce le-a dat în gând!

Stelică îmi făcu cu ochiul. Apoi spuse:

— Ați avut perfectă dreptate. Tovarășa Victorița este o persoană foarte așezată. La urma urmei, e o adevărată prejudecată masculină că femeile nu sunt amatoare de pescuit.

— În fond, ce e pentru noi tovarășa Paraschiv? am spus și eu. Un coleg, un coleg de sex opus!

Apostolache cercetă cu mult interes undița. Avea chiar un aer de cunoscător.

— Păcat, mare păcat… Nu putea să vă vină ideea asta la timp? Mâine e 1 aprilie, vă dați seama? Dacă i-o oferim acum, va crede în mod sigur că e o farsă…

— Și atunci, ce facem? Că fondul l-am cheltuit… spuse Stelică.

— Mda, e o problemă… În sfârșit, lăsați undița aici și o să mă gândesc eu. În orice caz, sunt sigur că la anul o să fiți mai operativi. Acum aveți și experiență. Bine, băieți, duceți-vă la treburile voastre. Cu bilanțul cum

staţi? Te pomeneşti că iar nu-l predaţi la termen…

Ne-am îndreptat spre uşă.

— Un moment… ne opri şeful. Aveţi grijă, niciun cuvânt. N-ar fi cazul să afle tovarăşa Victoriţa…

Viziune novatoare

În biografii ca şi în studii de istorie literară se fac adesea menţiuni la funcţiile animatoare ale cafenelei literare. Nu ştiu dacă pentru creaţia poetului Mitridate Pălărie cafeneaua literară a avut influenţă notabilă. Cert e faptul că viziunea-i novatoare s-a relevat într-o discuţie la cafea cu amicul şi admiratorul său Mişu. Banalul Mişu, de care are atâta nevoie oricare poet dornic să se mărturisească, să-şi verifice ideile, să-şi verse oful liric. Mişu, singurul care l-a înţeles şi l-a încurajat atunci, când, după nenumărate eşecuri la editurile pentru adulţi, Pălărie a început brusc să scrie pentru copii. Dar şi acest nou drum pe care pornise, mucenic cu picioarele goale, se dovedea plin de spini:

— Mi-au respins volumul de versuri, începu sumbru Pălărie. Cică n-am talent. Invidioşii. Cine a dat o nouă versiune, modernă, poeziei *„floricele pe câmpii, hai să le-adunăm, copii”*? Eu! *„Floricele prin nămeţi, hai să le-adunăm, băieţi”*!!

— Interesant, dar unde ai mai văzut tu floricele prin

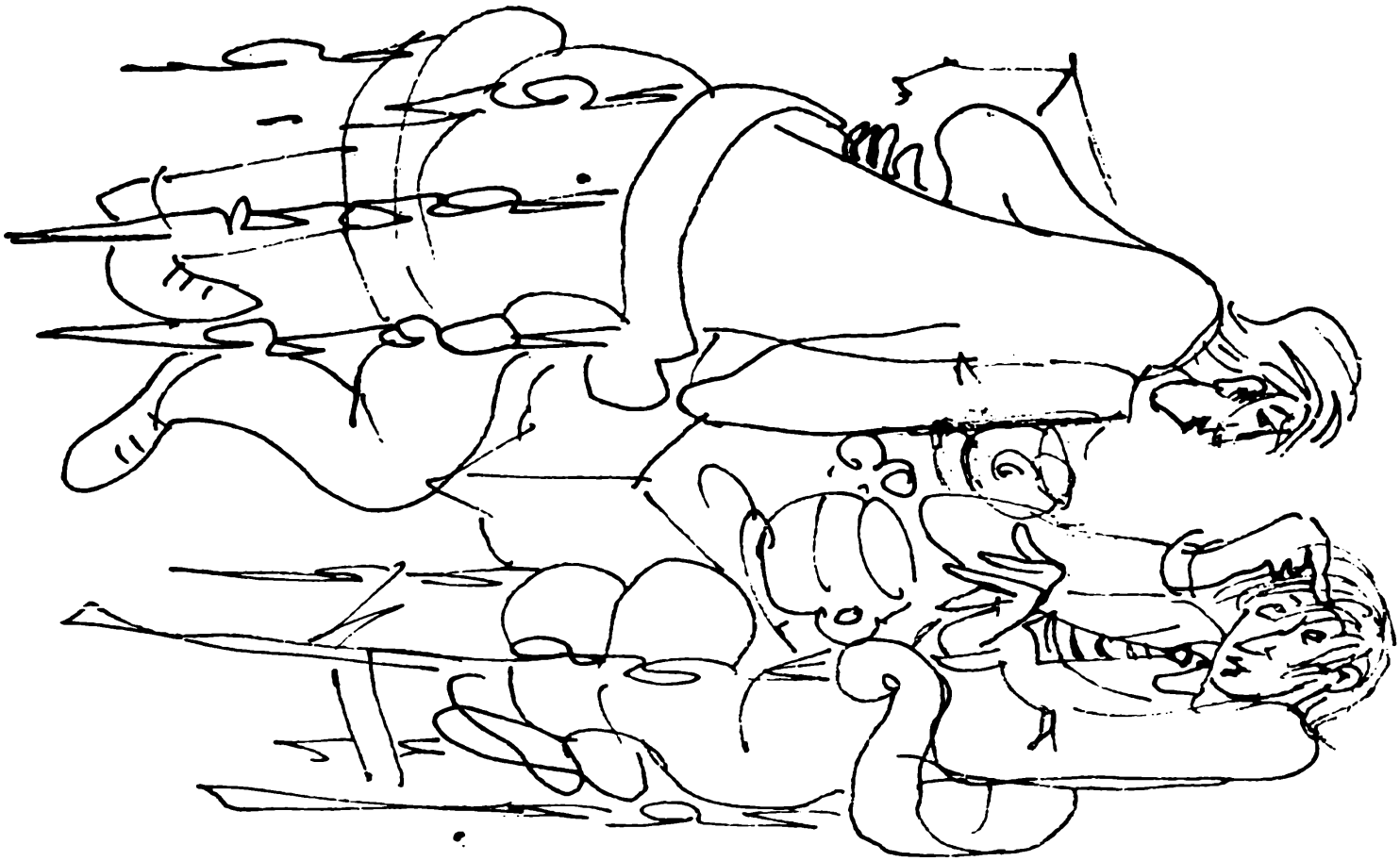

nămeți? spuse Mișu care știa că-i revine rolul primului critic.

— N-am văzut. Tocmai aici intervine creația, trăirea poetică, invenția artistică. Dar nu m-am lăsat. Am luat totul de la început. Am recreat într-o versiune modernă poezia „*cățeluș cu părul creț*". Era și needucativă, și pe urmă cățelul e un animal folositor. Mai latră, mai crește și când se face mare, păzește casa omului. Așa că am schimbat-o în „*Lupușor cu părul creț, fură rața din coteț*".

— Mda, nu-i rău, nu-i rău. Lupul e un animal dăunător și dacă… eee! Mișu sorbi cu zgomot din cafea. E aici o chestie… Nu merge.

— De ce?

— Pentru că lupul n-are părul creț.

— Hm, ai dreptate, încuviință Pălărie. O să schimb. Ar fi cam așa: „*Lupușor cu blana sură, fură rața din coteț*"…

— Da, așa e corect. Dar nu rimează.

— Măi, să fie! Atunci să zicem așa: „*Lupușor cu blana sură, eu l-am prins cu rața-n gură*". Acum rimează.

— Da, de rimat rimează, dar nu se mai înțelege. De ce l-ai prins cu rața-n gură? Poate era rața lui? Trebuie să ai în vedere și psihologia cititorului, nu?

— Hm, să încercăm o altă variantă… Poetul notă cu pixul pe un șervețel: „*lupușor cu părul lins*…", se gândi o clipă și urmă: Da, e bine: „*lupușor cu părul lins, ai furat*

și eu te-am prins”. Acum rimează și e corect.

— Bravo! E chiar foarte bine. Dar după o clipă, Mișu își pierdu din însuflețire. E bine, e… dar…

— Ce mai e?

— Lupușor cu părul lins a furat și tu l-ai prins. Perfect. Dar ce-a furat? Trebuie să aduci dovezi. Nu să faci afirmații. Și pe urmă ne interesează și atitudinea lui, nu? În forma originală, aia cu cățelușul, era ideea că „el se jură că nu fură”. Pe când lupușorul tău…

— Păi și el se jură… Uite: „*lupușor cu părul lins, tu te juri, dar eu te-am prins*”.

— Cu ce l-ai prins?

Pălărie suporta prost funcția critică. Se enervă:

— Păi nu ți-am spus că a furat? A furat o rață, o gâscă, un carnet C.E.C.! Ce importanță are? Asta se subînțelege!

— Nu trebuie să se subînțeleagă nimic. Mișu nu se lăsa corupt. Trebuie să se spună clar în poezie. Ceva în genul „*lupule, n-ai părut creț, dar furi rața din coteț*”.

— Stai să scriu că eu sunt receptiv la propuneri… Adică nu, nu merge, că în continuare nu se leagă…

— Ba da, când se prinde lupul, se leagă…

— Da, dar nu se leagă cu versul următor: el se jură… fură… gură…

Mișu ridică din umeri:

— Ei, mai fă și tu ceva…

— Asta-i! Ascultă! Pălărie lucra febril. Și rodnic. *„Lupușor, te crezi isteț și furi rața din coteț, că nu furi te juri mereu și te-am prins cu rața eu*!” Acum nu mai are niciun cusur. Mă duc s-o duc la editură.

— Stai, stai… ar mai fi ceva…

— Ce mai e?

— Păi lupul nu fură rațe. Numai vulpea.

Pe chipul lui Mișu se citea un regret sincer. Dar nu oare sinceritate îi ceruse poetul de atâtea ori?!

— Uite, vezi, de aceea nu pot să public niciun volum de versuri. Mereu mi se aduc obiecții! Acu’ ce dorești? Să schimb în *„hoțomana de roșcată jură rața din poiată*”? Ei bine, refuz! Ori o acceptă în prima versiune, ori n-au decât să-i lipsească pe cititori de astfel de lucrări clasice!

— Și care ar fi, deci, forma definitivă?

— Fii atent și învață-o: *„Cățeluș cu părul creț, fură rața din coteț…*”

Mișu continuă fermecat:

— *„El se jură că nu fură…*”

— Eu l-am prins cu rața-n gură! Și o duc la editură. Vezi ce ușor se reține? Este tocmai calitatea de bază a unei creații de mare forță și emoționalitate! Totul e să ai o viziune novatoare.

Criza ciclica

— Bine, dragă… bine… Ne-am certat, ne-am certat, dar până la urmă suntem doi oameni rezonabili și putem găsi un *modus vivendi*…

El – un bărbat masiv, solid, cu tâmplele ușor încărunțite. Căsătorit de zece ani. Zece ani de fericire și înțelegere.

— Tu și rezonabil! Tu care ți-ai luat pijamaua și periuța de dinți și… își reține cu greu lacrimile (la urma urmei, e vorba aici și de demnitate!) ai zis că pleci! Pentru totdeauna din viața mea, din casa mea, din calea mea…

Ea – treizeci de ani. Nu-i arată decât cunoscuților. Blondă. De zece ani. Sensibilă.

— Din cauza ta! Dacă-mi găseam afurisita aia de pijama pe care niciodată nu știu unde o pui, acu' eram plecat din viața ta, din calea ta, din casa mea…

Nu, în problema cu casa nu trebuie să rămână nimic neclar.

— Vezi? Nici acum nu recunoști că tu ești vinovat! În loc să-ți ceri scuze că m-ai jignit…

În acest moment nu-și mai reține lacrimile. Nu e cazul.

— Eu te-am jignit pe tine? Asta-i bună!

Se îndreaptă spre valiza care a rămas deschisă în mijlocul camerei răvășite, ca o gură mirată. Ei bine, să știe dumneaei că n-a renunțat la proiect…

— Da, ai zis că sunt o mimoză nesenzitivăăă…

— Așa am spus? se înseninează el, amuzat de formula eufemistică pe care o găsise. Și te-ai supărat? Păi, asta, dragă, e o adevărată metaforă pe lângă expresia cu care m-ai gratulat tu. Ai uitat că mi-ai spus pur și simplu cu brutalitate că sunt un egoist?!

Acum s-a enervat. S-a enervat de-a binelea.

— Eu, egoist! Eu, care fac totul pentru tine! Eu, care am stat astăzi patru ore la garaj ca să ai mâine mașină, să nu cari varza cu sacoșa! Eu! Și pentru ce, mă rog, sunt egoist?

Rămâne în picioare în mijlocul camerei. Dacă s-ar așeza în fotoliu, ea ar putea interpreta gestul ca o intenție de aplanare. Nu, el n-are nimic să-și reproșeze.

Ea adoptă un ton de discuție. Discuția e una, cearta, cu totul altceva.

— Aș putea să-ți dau o mie de exemple…

— A, știu! ripostează el. Nu întâmplător cifra asta are o anumită atracție pentru tine. O mie! Te referi poate la faptul că m-ai pus să scot o mie de la CEC ca să-ți iei a nu știu câta pereche de cizme pentru iarnă?

Ea – blondă, sensibilă și logică:

— Și ce, nu vine iarna? Nu e normal?

— Ei bravo! Pentru tine totul e normal!

— Evident, pentru tine era mult mai normal să-ți iei huse de blană pentru scaunele de la mașină…

Ei, nu! Chiar atâta nepăsare!

— Bineînțeles! Pentru că ție nu-ți pasă dacă eu răcesc, dacă tușesc – simte cum se înduioșează de soarta ce-i fusese hărăzită – dacă mă ia cu junghiul!

Ea – în acest moment, numai sensibilă:

— Chiar ești răcit?

El – masiv, solid, dar răcit:

— Parol.

Din nou lacrimi stăpânite:

— Vezi? Și voiai să pleci. Unde te duci în halul ăsta? Sau poate ai cine să te îngrijească?

Dar nota provocatoare cade în gol. Știu amândoi că n-are nicio bază.

— Nu vrei să-ți fac un ceai cald?

— Știu și eu? face el nehotărât, deși știe bine…

— În două minute e gata. Unde ți-ai pus pijamaua?

— Pe mine mă întrebi? răspunde el cu sinceră amărăciune.

Ea se agită, răstoarnă șifonierul, găsește pijamaua.

— Uite unde era! Ce zăpăceală, doamne! Puneți-o și în două minute îți aduc ceaiul și o aspirină…

— Mulțumesc, Tănțico, oftează el bucuros că s-a ajuns aici.

Afară plouă. La hotel trebuie să reții cameră cu o săptămână înainte. Cum să te cerți serios cu soția în asemenea condiții?!

— Vezi, doar ți-am spus că suntem oameni rezonabili…

Ce plăcut e în casă! Liniște. Calm. Puțină muzică la radio și o aspirină… Acum se poate așeza în fotoliul său favorit să-și termine lectura ziarului întreruptă brutal tocmai la cronica sportivă. Minutele trec. Poate chiar zile, dar scena continuă exact din poziția asta.

— Ticule…

— Mmmmm?

— Mă uit la tine de trei sferturi de oră…

De dincolo de ziar vine răspunsul:

— Mda? Și ce vezi?

— Văd un om care citește ziarul.

— Îhâm, și dacă vezi că citește, de ce nu-l lași să citească…

— De ce nu vorbești? De ce nu spui ceva?

De dincolo de ziar răspunsul vine ca o minge peste plasă:

— Pentru că nu sunt Napoleon. Nu pot să fac două lucruri deodată…

— Ei, sigur, spirite poți să faci, nu te mai ține junghiul…

Tică (Costică, Constantin!) strânge ziarul cu grijă. Iar nu poate termina cronica sportivă!

— Acu' te pomenești că te-ai îmbufnat! Zău, dragă, prea ești… e gata să spună *mimoză,* dar adăugă numai,

senzitivă…

— Vezi, vezi! sare ea.

Mda, iar se apropie de punctul critic. Îl evită:

— Bine, uite că vorbesc cu tine.

Își mestecă vorbele ca pe un chewingum.

— Vroiam-să-te-rog-de-mult-ceva…

În ochii ei se aprinde bănuiala:

— Ce să mă rogi?

— Știi, nasturele acela de la haina gri…

— Dar ți l-am cusut, dragă!

— Exact. Vroiam să te rog să-l tai.

— Să-l tai?!

— Da. Acela e de la jachetă. De la haină e ăsta…

Ea sare exasperată:

— Aaa, dar ești infernal! Eu n-am mai pomenit un om cu atâția nasturi! Bine, dă-i încoace. Am să ți-l cos cu sârmă!

El oftează:

— Așa-mi trebuie dacă te rog și eu o dată ceva…

— În schimb, eu pot să te rog mult și bine că ție puțin îți pasă.

— De exemplu?

Exemple sunt multe. Mai multe decât nasturii. Și totul se încheie cu replica cheie:

— Ți-am spus că ești un egoist!

El se ridică din fotoliu. Inevitabilul s-a produs.

— În condițiile astea nu mai aveam ce discuta. Totdeauna mă jignești. Eu plec!

— N-ai decât! M-am săturat!

Iată și valiza. Aceeași. Își ia strictul necesar din șifonier. Periuța de dinți, pijamaua… Pijamaua! Unde-i afurisita aia de pijama, că niciodată nu e la locul ei! Ea îl urmărește cu ochii mari. Blondă. Sensibilă. El, masiv, solid, cu tâmplele ușor încărunțite. Căsătorit de 10 ani. Zece ani de fericire și înțelegere.

Afară plouă…

O cronica plastică

În preajma sărbătorilor de iarnă, în redacția revistei *Fagurele* era mare agitație. Sunau telefoanele, curierii alergau în tipografie ducând și aducând *periile* cu modificări, repaginări și recalandrări (Operație de netezire și călcare a unui material textil plan, pentru a-i conferi consistență, luciu (calandrare cu fricțiune.). În birouri, redactorii lucrau febril sperând ca în timpul cel mai scurt s-o poată șterge din redacție, că doar mai aveau atâtea de rezolvat și acasă. Sau în drum spre casă! În biroul redactorului-șef se făcea o ultimă trecere în revistă (aici își are obârșia această expresie!) a numărului special. Încruntat, tovarășul Pătlagină cerceta șpalturile încercând să evalueze impresia de

ansamblu a revistei.

— Glumele astea le știam, mormăi el fără să ridice privirea.

— De aceea le-am și pus! se grăbi să explice Merișor, secretarul de redacție. Ați uitat că ați râs și ați spus că-s bune?

— Am râs? Să admitem, dar ceva nou n-ați găsit?

Merișor își ridică ochelarii pe frunte, schițând un gest de scuză:

— Ba da, dar am zis că ar fi mai bine ca mai întâi să le verificăm…

— Unde să le verificați?

— La revelionul ce se organizează la fabrica de ace și suveici. Dacă personalul le va socoti bune, le vom publica ulterior.

— Și caricatura asta pe cine reprezintă?

Merișor tresări speriat:

— Credeți că seamănă?

— Tocmai că nu seamănă…

— Atunci e bine, se liniști Merișor care avea o mare neîncredere în caricaturile fără text explicativ și pe care le poate interpreta fiecare cum îl taie capul.

— Și totuși…

Redactorul-șef își întoarse mâna cu palma în sus, cu aerul că mai lipsește ceva, că acolo, în palma lui, i-ar mai trebui ceva…

— Dar ceva mai așa nu aveți?

— Mai *așa*? Merișor aștepta, descumpănit, precizări.

— Ceva mai pe gustul tuturor…

— Asta-i foarte greu, oftă secretarul de redacție.

Redactorul-șef îl privi nemulțumit. Ar mai fi vrut ceva. Dar ce? Deodată privirea i se opri pe o hârtie cu *en-tête* rătăcită pe birou. Asta era! se lumină el lăuntric păstrându-și aceeași expresie impenetrabilă care – după părerea lui – îi conferea autoritate.

— Uite, Merișor, am aici o adresă prin care suntem informați că la complexul de preparate tip „gospodina" s-a deschis o expoziție culinară cu vânzare. Să se scrie repede un reportaj de actualitate! Asta va fi într-adevăr pe gustul tuturor.

— Și cine să-l facă? îndrăzni Merișor.

— Tovarășa Luxița. Nu răspunde ea de rubrica pentru gospodine?

— Tovarășa Luxița s-a învoit să plece mai devreme. Dumneavoastră ați spus că tovarășele femei… dacă au treburi casnice…

Bineînțeles, tot el era de vină!

— Atunci Vasilescu, de la „rețeaua comercială".

— Pe Vasilescu l-ați trimis la Predeal…

— Ce să facă la Predeal? Schi? își pierdu calmul Pătlagină.

— L-ați trimis să scrie despre noul restaurant pentru

turiști…

— Bine. Ia vezi cine mai e în redacție!

Merișor aruncă o privire deznădăjduită la ceasul din perete. La ora asta sperase să fie și el plecat. Făcu înconjurul birourilor și reveni la șef:

— Mai e Grigoraș… Tocmai se pregătea să plece…

— Grigoraș?

— Da, de la cronica plastică.

— Să se ducă el! Imediat!

Merișor ridică din umeri. La urma urmei, el nu va face decât să transmită dispoziția redactorului-șef.

— Spune-i să ne scrie ceva colorat… mai auzi el strigându-i-se o ultimă indicație.

Grigoraș nu era omul să-și iasă din fire pentru atâta lucru. Era holtei, nu avea de pregătit nimic. Încă nici măcar nu-și propusese unde să petreacă revelionul. Zâmbi la ideea că poate pentru un material suplimentar cu caracter de urgență va primi o primă specială. Vizită expoziția. Scrise cronica. Merișor o duse la cules cu aprobarea telefonică a redactorului-șef care trebuise să plece la primărie – unde avea loc o mică întâlnire amicală cu urări și felicitări – și în numărul special, chiar în spațiul afectat artelor, apăru următoarea cronică plastică:

„În saloanele binecunoscutei fundații *Gust și culoare* Hotel-restaurant Litoral, în cadrul secției *Gospodina* a

avut loc vernisajul unei interesante expoziții de gen care a atras un numeros public de specialiști și amatori. În ansamblu, ceea ce impresionează plăcut ochiul este coloritul viu și bogat. Într-o gamă cromatică bine armonizată, de la albul-smântână și până la negrul-măslină, se realizează un contrapunct inspirat între galbenul-citron și verdele-mărar, echilibrat de roșul-tomat. Pericolul de a ne lăsa copleșiți de culoare este preîntâmpinat de ritmurile asincrone obținute de rândurile de sarmale care se întretaie cu rândurile de mititei, nemaivorbind de diagonalele viguroase ale caltaboșilor și patricienilor, de volutele elegante ale cârnaților de casă. Abundența de elemente – legume, fructe sau felurite vietăți – combinate cu multă fantezie ne aduc în memorie ecouri îndepărtate din ciudatele compoziții ale unui Archimboldo bine reprezentat în *Historicheskunstmuseum* de la Viena. În ce privește stilurile, ele variază de la primitivi și naivi – în tăvile cu mămăliguță cu brânză – până la formele rafinate ale poantilismului (Tehnică picturală care constă în descompunerea petei de culoare în puncte și liniuțe de culori pure, ca un mozaic, din al căror amestec optic rezultă tonul dorit.) (Seurat, Signac), din platourile cu icre, sau ale fovismului, în compoziții cu potârnichi și mistreț. Cum e și firesc, într-o expoziție întâlnim și unele note discordante. Am reproșa astfel o tratare

expresionistă a unor subiecte cu prea multă maioneză sau intensități ostentative de spanac. De asemeni credem că formulele cubismului analitic sunt depășite chiar dacă e vorba de diferite varietăți de brânză descompuse în planuri suprapuse, cu secțiuni în volume cilindrice sau sferice. În ce privește tematica, expoziția este dominată, din păcate, de naturi moarte. Natură statică cu pește, natură statică cu fazan (singura inovație, ce-i drept originală, fiind natura statică cu purcel de lapte). Publicul a acordat o deosebită prețuire semipreparatelor, caracterul deschis al lucrărilor solicitând participarea directă a consumatorilor de artă. Merită o mențiune inițiativa organizatorilor care pentru lucrările monumentale (torturi, platouri mari etc.) au prevăzut o modalitate de achiziție cu plata în rate. Anatol Grigoraș".

Articolul lui Grigoraș a marcat o *dată* în istoria cronicii de expoziție. Printr-o alchimie misterioasă operată în terminologie, cronicarii au început să vorbească despre „bucătăria" pictorului cutare care era în posesia unor „rețete infailibile", despre „compozițiile sale suculente și pline de gust". Uneori „pastele erau prea grase", alteori „tușa era prea diluată, fadă". Apăreau uneori și aprecieri concise: „varză", „spanac!"

De fapt nu era pentru prima oară când avea loc

fenomenul acesta de extrapolare, în limbajul de specialitate.

Cât despre plasticieni, unii au înțeles că atunci când îți oferă o natură statică, ție, consumator de artă, să-ți lase gura apă. „Întinde mâna și servește-te”, iată, trăirea adevărată!

Oare nu păți̧seră cândva și vrăbiile la fel, când au vrut să ciugulească strugurii lui Zeuxis (Zeuxis, care era pictorul curții, a pictat atât de realist niște struguri încât niște păsări s-au repezit imediat să-i ciugulească. Atunci pictorul rival, Parrhasius, a pictat extrem de veridic o perdea încât Zeuxis, neatent și foarte mândru de faptul că reușise să le păcălească pe păsări, i-a cerut acestuia să dea perdeaua la o parte ca să-i poată vedea pictura: când și-a realizat greșeala, Zeuxis a recunoscut că Parhassius merită premiul, spunând că dacă el Zeuxis a reușit să amăgească doar niște biete păsări, măiestria lui Parhassius a reușit să-l inducă în eroare chiar și pe el, un pictor.)?

Ciudatul destin al lui Ovidiu Năsturaș

L-am cunoscut bine. Era ceea ce se numește un băiat bun. Am fost colegi de școală, am făcut și armata împreună, iar întâmplarea a vrut să fim ulterior și colegi la aceeași întreprindere. În școală profesorii îl priveau

cu simpatie. Îi spuneau „Năsturaș”, de parcă l-ar fi alintat. Era apreciat în special pentru faptul că nu era niciodată amestecat în micile incidente școlare. N-a spart în viața lui un geam, nu l-am văzut vreodată alunecând pe balustrada scărilor de marmură ce duceau la cancelarie. N-a tras un fum de țigară nici măcar în școală! îmi amintesc că într-o zi a intrat în clasă profesorul de matematică și a scos din buzunar o hârtie împăturită.

— Am venit să vă comunic cine va pleca la București la finala olimpiadei de matematică…

Era un eveniment care electrizase întreaga clasă. Aveam matematicieni excelenți care sperau să se afirme și totodată să facă acea mult visată excursie în Capitală. Toți așteptam cu răsuflarea tăiată să aflăm cine vor fi cei șapte care ne vor reprezenta.

— Așadar, cei șapte vor fi: Bălășoiu…

Aplauze vesele.

— …Calomfirescu…

Era as la geometrie. Urmară și alte nume pe care și noi le dădeam ca sigure. Mai rămăsese de anunțat unul singur. Eram convinși că ne putea lipsi Năstase. Dar, spre surprinderea noastră, profesorul îl numi pe Năsturaș. E drept, cu o vagă ezitare în glas.

Clasa nu reacționă furtunos. Era doar nedumerire. Ne priveam unii pe alți fără să înțelegem ce s-a întâmplat.

Profesorul își drese glasul:

— Văd că vă miră alegerea pe care am făcut-o, înlocuindu-l pe Năstase cu Năsturaș… E adevărat că Năstase are notele cele mai mari, în timp ce Năsturaș e, hm, inegal… Totuși ceea ce a determinat conducerea școlii să facă această schimbare este faptul că acolo la București ne trebuie o echipă pe care să putem conta. O echipă care să nu ne producă surprize…

Lăsarăm cu toții capetele în jos. Năstase era un elev strălucit, dotat cu o mare fantezie. Din păcate însă nu numai la matematică. Nu era săptămână să nu fie chemat la cancelarie pentru… o ultimă discuție! Deși la învățătură era cel mai bun, nota la purtare scădea văzând cu ochii, tinzând în expresie matematică, către zero…

…Echipa școlii se comportase meritoriu și locul patru (mențiune) satisfăcuse atât conducerea școlii cât și orgoliul clasei. Cât despre Năsturaș, nu știu cum, dar nimeni nu avusese nimic special de spus. Poate că unii se gândiseră că Năstase ar fi ridicat punctajul măcar până la locul doi. Dar cu câte riscuri… Oricum, selecția se dovedise judicioasă.

…Mai târziu, în armată, am fost repartizați la aceeași unitate. Specialitatea: transmisioniști. Pentru că Năsturaș nu vădea acele aptitudini necesare, a fost numit furier, fiind foarte util atât comandamentului în

diferitele treburi administrative, cât și colegilor pentru care reușea să mai Obțină câte o învoire suplimentară. Ori de câte ori venea vorba despre fruntașul Năsturaș Ovidiu, toți spuneam într-un glas: „Năsturaș? Da, e băiat bun!”

…După serviciul militar am intrat la aceeași întreprindere. Munceam și ne completam studiile la „fără frecvență”. De la o vreme însă, drumul vieții lui Năsturaș luă o traiectorie cu totul aparte. La început lucram în aceeași secție. Într-o zi, șeful mă luă deoparte:

— Ce părere ai despre Năsturaș? Știu că-l cunoști de mult. Ați fost colegi de școală…

— Năsturaș? Excelent băiat.

— Mda, așa m-am gândit și eu… Din păcate, randamentul lui e modest.

— E adevărat. Ar putea să dea mai mult…

Mă gândisem de multe ori că o discuție amicală cu Ovidiu ar fi foarte utilă. Dar niciodată nu avusesem timp…

Câteva zile mai târziu ni se anunță că Ovidiu Năsturaș e trimis la un curs de perfecționare. Sincer să fiu, am fost surprinși. De ce l-au ales tocmai pe el? Erau alții cu mult mai buni…

— E adevărat, ne explicase în particular șeful de secție, dar în primul rând eu nu mă pot dispensa de niciunul din cei buni. Cu cine să-mi fac planul? Și pe

urmă nu avem chiar datoria… să-i ajutăm pe cei care deocamdată ne țin în loc?

Într-adevăr, raționamentul era logic și ne-am împăcat cu el.

Peste șase luni, Năsturaș se întoarse la locul de muncă. Era într-adevăr altul. Se petrecuse în el o anumită schimbare. Căpătase stil. Știa să pună problemele. Vedea *veriga principală.* Chiar ochii lui căpătaseră o nouă strălucire. Poate de aceea ni s-a părut și firesc să fie promovat în funcția de adjunct al șefului de secție.

În noua sa funcție, Năsturaș dovedea că de fapt rămăsese neschimbat. Era și acum, ca întotdeauna, un băiat bun. Într-o dimineață însă directorul îl convocă pe șeful secției noastre:

— Gavrilescule, centrala îmi cere un specialist în tratamente termice care să pună bazele unei secții la o unitate nouă… Să-mi dai un om. M-am gândit la…

Se gândise la mine.

— A, asta nu! Păi el îmi face planul. Stă câte 12–14 ore în fabrică și până nu termină ce are de lucru, nu pleacă. Cum o să vi-l dau tocmai pe el?! Are și două inovații pe bancul de probă…

…ar fi spus șeful meu direct.

— Bine. Atunci, te duci tu, spuse râzând dar ferm directorul. O să-ți prindă bine. E o investiție nouă,

amplasată la poalele munților Semenic. Știi ce minune e acolo? E ca și cum te-aș trimite la băi pe banii întreprinderii. Îți faci valiza și pleci!

— În niciun caz! Nu sunt eu omul să stau la băi șase luni. Știu eu ce înseamnă asta. Pe urmă, trebuie să muncesc aici un an ca să-mi repun secția pe picioare. Nu, tovarășe director, nu vă supărați, dar nu accept.

— Gavrilescule, discutăm degeaba, oftă directorul. Trebuie să dăm un om.

— Am soluția. Să plece Năsturaș! Adjunctul meu. Cunoaște problemele. Pot să-l dau că el nu e implicat direct în procesul productiv, și preiau eu treburile ce-i revin aici…

— Năsturaș?

Directorul ridică sprâncenele. Nu se gândise.

— Crezi că o să se descurce?

— Nicio grijă. A făcut recent un curs de perfecționare. Vă garantez că producția n-o să sufere.

Și așa a fost detașat Ovidiu Năsturaș la poalele muntelui Semenic, la o nouă investiție, amplasată într-un cadru încântător, unde totul era ca într-o stațiune de odihnă. Cel puțin așa ne asigura și el în ilustratele pe care ni le trimitea regulat cu salutări prietenești.

…Nici nu ne-am dat seama când au trecut cele șase luni – timpul trece repede – când am aflat că tovarășul Gavrilescu a fost numit director-adjunct în centrală.

Cum e și firesc, discutam între noi cine ar putea fi cel ce va fi numit în locul lui. Discuția asta a noastră era atât de animată încât nici nu observasem că la ea participa și Ovidiu. În toiul vorbei, ușa s-a deschis și a intrat directorul.

— Băieți – așa ne spunea el, deși printre noi erau și două tehniciene – vă prezint pe noul șef de secție.

Fără să vrem, am întors capul spre ușă să vedem cine mai urma să între, dar ușa n-avea motiv să se mai deschidă.

— În locul tovarășului Gavrilescu a fost promovat tovarășul Năsturaș.

De fapt – nu știu cum – abia atunci l-am observat!

— Era și firesc să procedăm așa – a continuat directorul – întrucât în calitatea lui de adjunct cunoaște foarte bine problemele. Specializarea pe care a făcut-o, pe de o parte, și practica pe care o are din recenta organizare a unei secții noi și moderne îl recomandă o dată mai mult, dacă mai era nevoie. Ei, eu vă doresc spor la treabă și dumitale, tovarășe Năsturaș, mult succes în noua muncă pe care ți-o încredințăm.

Ne părea rău după Gavrilescu care, deși sever, uneori chiar aspru, fusese un șef pe cinste cu care nu ne era frică că ne-am putea împotmoli în fața unei situații dificile. L-am felicitat și noi pe Năsturaș care, oricum, era băiat bun.

Am lucrat într-adevăr bine cu el. Era om de înțeles. Niciodată nu ridica tonul. Era întotdeauna de acord cu părerile noastre, ba chiar, aș putea spune, parcă evita să-și impună punctul lui de vedere.

…Așa au mers treburile mai bine de un an până într-o zi când s-a procedat la o reorganizare. Fabrica s-a extins. Au apărut secții și sectoare noi. Trebuia să lărgim mult și gama produselor fabricate. Secția noastră s-a reprofilat, a devenit sector și, în fruntea noului sector, am fost promovat eu! Sincer să fiu, eram emoționat. Sarcini noi, situație nouă, răspundere sporită. Și în noianul de gânduri care mă copleșeau în acele clipe, brusc, am descoperit că-și face loc o întrebare. Ce s-a întâmplat cu Năsturaș? Doar el fusese șeful secției. Da, Năsturaș fusese numit director-adjunct. Trebuie să spun, spre cinstea lui, că și în noua funcție rămăsese neschimbat. Băiat bun.

În perioada care a urmat l-am văzut mai puțin. Când și când ne mai întâlneam la câte o ședință cu care prilej schimbam câteva cuvinte sau cu câte o glumă ne aminteam de anii de școală. Dar timpul trecea și iată că pe diagrama personală a lui Năsturaș a apărut o nouă modificare.

— Ai auzit?

Era secretara directorului și discuția avea loc la bufet unde venisem să iau o gustare.

— Ce să aud?

— Tovarășul Năsturaș pleacă…

— Unde pleacă?

— În străinătate, la specializare.

Cred că am părut foarte surprins, pentru că Natalița a început să râdă. Apoi îmi spuse, strecurându-și vorbele pe sub ceașca de cafea:

— L-am auzit pe șefu' (adică pe director) spunând că ar fi trebuit să trimită pe altcineva, dar nu se putea dispensa de el aici.

În fond era adevărat.

Ca orice discuție de la bufet, am uitat-o repede. Poate un an, poate doi, nici nu m-am mai gândit la Năsturaș. Așa e viața, oamenii se întâlnesc, merg o bucată de drum împreună, apoi se despart. Uneori se mai întâlnesc, alteori nu.

Așa, de pildă, zilele trecute m-am întâlnit cu Calomfirescu, fostul meu coleg de liceu. Bucurie mare! Am intrat împreună la un mic restaurant să luăm o gustare și să depănăm amintiri. Ce minunați fuseseră anii de școală! Cu emoții și satisfacții. Am evocat profesorii, colegii, așa cum se obișnuiește.

— Și acum cu ce te ocupi? l-am întrebat.

— În cercetare. Și-mi vorbi cu însuflețire de institutul în care lucrează. De altfel – urmă el – chiar zilele astea mi-a apărut o lucrare. Din câte mi s-a spus, au propus-

o pentru premiul Academiei. Stai să ți-o arăt.

Și cu ochi strălucitori scoase din servietă o carte frumos editată, purtând un titlu de specialitate. Pe frontispiciu erau tipărite numele autorilor: Ovidiu Năsturaș și Pavel Calomfirescu.

— Năsturaș?! am exclamat eu.

— Nu ți-l amintești? Ne-a fost coleg…

— Cum să nu, cum să nu! Am lucrat și eu un timp cu el. Dar nu văd legătura… cu institutul, am zis moale.

— E director-adjunct administrativ, spuse Calomfirescu, punând cu un vag regret cartea înapoi în servietă.

— Și cu lucrarea?

Calomfirescu ridică din umeri.

— N-are nicio importanță… Năsturaș e băiat bun.

Am mai schimbat câteva fraze dar discuția nu se mai lega. Ne-am luat la revedere și ne-am despărțit.

M-am mai gândit multă vreme la băiețelul acela slăbuț, totdeauna tuns, totdeauna politicos, fără nicio corijență, care nu supăra pe nimeni…

Acasă am băgat de seamă că un nasture de la manșeta hainei spânzura de-un fir de ață! Trebuia cusut, bine cusut. Dar, nu știu de ce, l-am smuls și l-am aruncat pe fereastră.

Canicula

— Tii, ce căldură!

— Dar scoate-ți, dragă și tu cravata, haina… Ce stai așa ca la birou?

— Nevastă, unde-mi sunt papucii?

— Cum, unde? La locul lor obișnuit, sub banchetă.

— Și pijamaua?

— La locul ei obișnuit, pe banchetă…

— Uf, căldură mare! Bine că e puțin curent…

— Nu ți-e foame?

— Mi-e sete.

— Pe stomacul gol? Nu vrei să guști ceva?

— Ce?

— O gustărică.

— Bine, dar să fie rece.

— Niște roșioare cu cubulețe de gheață…

— De la frigideraș…

— Cu brânzică.

— Atunci merge și o berică…

— Să nu pun și doi mici?

— Așa e! Pe arăgăzel!

— Și până pregătesc eu totul, tu pui masa…

— Bine, puișor…

— Adu și taburetele…

— Dar șezlongul meu unde e?

— La locul lui, sub masă. Hai, că eu sunt gata cu mâncarea. Până iei gustărica, se fac și mititeii.

— Un moment, să pun televizorașul. Azi e meci mare…

— Și eu ce fac în timpul ăsta?

— Păi ce dorești, puișor, azi e duminică, faci ce vrei… Ai putea să-mi croșetezi pulovărul ăla pe care mi l-ai promis, că uite acu' vine iarna și n-o să-l port fără mâneci… și fără cipilica aia de schi…

— Până la meci mai e. Poate dau desene animate.

— Pe mine nu mă interesează…

— N-ai decât să-ți citești *Sportul* de ieri.

— Mai bine mai iau o berică… Tii, ce căldură!

…În fotoliul pliant, el citește *Sportul.* Ea croșetează și privește ecranul televizorului portativ. Dar se apropie cineva…

— Vă rog să mă iertați că vă deranjez de la masă…

— Da, poftim, ce doriți?

— Am și eu o rugăminte. N-ați vrea să vă mutați mașina la pomul celălalt?

— Dar ăsta ce are?

— Umbră.

— Păi, de aceea am și pus-o aici.

— Știu, dar uitați-vă, mașina dumneavoastră are loc foarte bun și la salcia aia…

— Și cu plopul ăsta ce vreți să faceți?

— Cu plopul, nimic. Am vrea sub plop să ne punem cortul. Așa că, dacă nu e deranjul prea mare…

— Hm, bine, vin imediat… Numai să văd unde-am pus cheile.

— E nemaipomenit, George! Ce oameni! Vin la iarbă verde cu casa!

— Sunt formidabili! Dacă și-ar fi luat și ei acolo o pătură, nu le-ar fi fost de ajuns!

— Așa sunt unii. Nu se urnesc din casă decât cu tot confortul!

— Auzi, dragă, să mă duc să mut mașina… Unde mi-ai pus lingura de pantofi?

— Cum, unde? Acolo unde e locul ei: în trusa cu scule.

Cu ardere interna
(din întrebările unui preadolescent)

Dacă cele ce se povestesc în cărți sunt luate din viață, înseamnă că și eu pot fi eroul unor întâmplări ca-n romane. N-am dreptate? O să vedeți că n-am! Citisem frumoasa carte *Prinț și cerșetor*, inspirată de un fapt autentic, și am căzut pe gânduri. Dacă și eu, dintr-o confuzie, nu *sunt eu*? Adică sunt un alt băiat care seamănă atât de bine cu mine, că nici eu nu mă mai deosebesc? Doar și în zilele noastre li se leagă copiilor, la maternitate, o ață la mână ca să nu se încurce. Și ce, în

zilele noastre nu se mai pot încurca? Cu gândul la carte am hotărât să verific veridicitatea celor povestite de Mark Twain. A doua zi dimineața, în loc să mă scol ca de obicei, să-mi fac repede patul, să mă spăl și să fug la școală, am rămas sub plapumă.

— Ce faci, Vasilică, de ce nu te scoli? m-a strigat mama alarmată. O să întârzii la școală!

Am tras aer în piept și am ridicat o sprânceană:

— Mai întâi și mai întâi nu sunt niciun fel de Vasilică. Eu sunt Bazil. Bazil a-ntâilea. Și pe urmă, de ce nu mi se aduce cafeaua la pat? Ce-i dezordinea asta? Unde-i șambelanul?

Mama o clipă a zâmbit, crezând că vorbesc din somn, apoi s-a speriat că sunt bolnav.

— Sunt perfect sănătos dar aș dori să terminăm cu familiarismele. Azi nu mă duc la școală!

Și am informat-o că sunt totuși dispus să-l primesc pe profesorul de matematică în audiență de lucru pe la ora 11, după ora de „bărcuțe-n baie" și o discuție confidențială cu Lăbuș. Atunci mama s-a supărat și a adoptat o poziție de forță amenințându-mă că dacă nu termin imediat cu gărgăunii (ce expresie!) îi telefonează tatii care deși e foarte ocupat nu va pregeta să-l detroneze urgent pe Bazil a-ntâilea și ultimul.

Așa stând lucrurile m-am gândit să-mi verific teoria cu privire la veridicitatea literaturii cu o altă carte.

Pesemne că asta – ca și atâtea altele, cum aveam să aflu ulterior – nu fusese bună. Și am ales alt roman celebru: *Robinson Crusoe*, inspirat și el, cum bine se știe, dintr-un fapt autentic care, de ce nu, la urma urmei, putea să mi se întâmple și mie.

Când a aflat mama că vreau să naufragiez pe insula din mijlocul lacului Herăstrău, departe de civilizație, unde să-mi dovedesc puterea de creație și capacitatea de stăpânire a stihiilor naturii, mi-a spus că-mi ia hainele și o să stau naufragiat în cămară până o să-mi vină mintea la cap. Așadar nici această operă nu se dovedise veridică. La fel am pățit și când mi-am propus să realizez *Ocolul pământului în 80 de zile.* Un coleg, dintr-o clasă mai mare, mi-a explicat că deși calculul matematic pe care se baza romanul își păstrase valabilitatea, toate celelalte condiții se schimbaseră fundamental.

După ce am luat mai multe note proaste la școală, unde părerile mele se abăteau în mod grav de la prevederile manualului, tata decise să poarte o discuție serioasă cu mine. Tata nu e critic literar, e inginer, de aceea are răbdare și ia întotdeauna în considerație toate datele problemei. După ce a ascultat expunerea mea de motive, după ce a reflectat asupra dilemei în care mă zbăteam m-a înțeles. Nu s-a supărat. A clătinat din cap, s-a ridicat de la birou și s-a dus la dulapul cu cărți. A

scos de acolo un volum gros, frumos cartonat, și mi l-a întins.

— Uite, băiatule, mi-a zis el, ia cartea asta, e singura în care lucrurile se petrec exact ca-n viață.

Am luat-o cu emoție și viu interes. Pe copertă scria cu litere mari de aur: MOTOARE CU ARDERE INTERNĂ.

Argoritm[3]

— Nu, stimabile! Nu sunt de acord! Poți să mă consideri un înapoiat, un retrograd, un conservator. Știi dumneata ce facem noi acum? Stăm de vorbă? Discutăm? Nici pomeneală. Co-mu-ni-căm! Facem schimb de informații. Dumneata primești mesajul meu, îl decodifici, îl analizezi și îmi transmiți la rândul dumitale alt mesaj. Soacră-mea a fost azi dimineață la piață. Ce crezi că a făcut acolo? A *cumpărat* ceapă? A *luat* cartofi? Te înșeli. A *selectat* zarzavat. Când a venit acasă ne-a declarat: „Acum poate să vină iarna. Avem un *stocaj* suficient de legume". Soția mea nu mai are *dureri de cap.* Nu. Are migrenă *sinaptică.* Nu mai ia ca pe vremuri deconectante, ia preparate *anticholinesterazice*! E inutil să-ți mai spun că la noi în casă totul se

[3] Noţiune derivată din *algoritm,* definind argoul modern în care cuvintele uzuale sunt substituite prin limbaj cibernetic (teoria aparţine autorului şi n-a făcut încă obiectul nici unei comunicări).

desfășoară după un *program,* că avem *modelul* săptămânii, al lunii, al sezonului. Prietenii nu-i mai alegem după afinități, după preocupări comune, pe bază de simpatie sau mai știu eu ce. Îi cultivăm în funcție de nivelul *entropiei.* Când ne uităm la televizor, cu alte cuvinte când Studioul ne *vizualizează o* emisiune, aceasta nu mai este „interesantă" sau „plicticoasă", a devenit *excitantă* sau *inhibitorie.* Ideile nu mai sunt „convingătoare" sau „banale", sunt cu *rezonanță* sau fără. Rezultatul lor e binar: cu impuls sau cu absență de impuls! Lucrurile au ajuns atât de departe încât soția mea îmi servește de cel puțin trei ori pe săptămână preparate de cod, cu toate că ea însăși recunoaște că este vorba de o simplă *analogie* lingvistică formală. Băiatul meu vine la sfârșitul trimestrului și-mi dă la semnat *diagrama* lui școlară. „Tăticule – îmi spune – dacă nu mă înșală *memoria,* mi-ai promis o bicicletă dacă voi avea un nivel de informații corespunzător simbolului 10". Frate-său mai mare e student. De curând au avut la facultate un bal. Au petrecut grozav și reuniunea s-a încheiat cu alegerea celei mai frumoase fete pe care au decretat-o *Miss-Media*! Mi-au făcut capul nu calendar, cu calendarul era simplu, mi l-au făcut computer. Soția mea se plânge că nu mai ieșim la un teatru, la un film, că toată ziua *robotește* în gospodărie. Că mașina de prăjit cartofi are nevoie de niște *reglaje* și cu toate că mi-a

semnalat acest lucru de nu știu câte ori, eu n-am reacționat la nicio *telecomandă.* Și când îi reproșez că stă prea mult de vorbă la telefon, îmi explică: „Am vorbit cu Fifi și știi bine că ea are nevoie de o redundanță mai mare". Râzi? Nu e de râs. Gândește-te, avem o pisică. O chema, omenește, Miți. Acum o cheamă Biți. Până și aia mică, fetița mea de șase ani, vine și mă întreabă: „Spune, tăticule, ursul cibernează?"

Metamorfoza

În colegiul de redacție a gazetei de perete *Polizorul* a fost discutat pe larg sumarul noului număr ce trebuia să apară peste câteva zile. Redactorul-șef Lică Pânișoară urma să scrie *editorialul*, un apel vibrant la respectarea disciplinei de producție. Un articol fusese solicitat directorului-adjunct Rădoi care, întors recent din străinătate, trebuia să propună câteva idei menite să conducă la economii mai ales la capitolul valutar. Un alt articol avea ca temă ultima plenară sindicală. De asemeni fusese stabilit locul în care va fi lipită caricatura cu textul: „*Schimbul 3 e dormitor*?" Nu va lipsi nici *Cronica rimată.* Ca de obicei, Tache Matache, unul din talentații autori ai textelor de brigadă, se va ocupa *în vers voios cum e primită la noi critica de jos.* În ultima clipă, Pânișoară ceruse să fie introdusă o rubrică nouă care,

fără îndoială, va fi foarte bine primită: *Colțul inițiativelor.* Ideea fusese acceptată ca bună, iar Smarandache, un tânăr colaborator în plină formare, primise sarcina să-l scrie.

A doua zi, Smarandache se prezentă în fața redactorului-șef cu o hârtie în mână. Pânișoară își puse pe nas ochelarii săi cu ramă de sârmă și începu să citească cu foarte multă atenție. Smarandache îl urmărea, încercând să ghicească cum reacționează, la fiecare rând, redactorul-șef. Ținând cont de spațiul acordat, articolul era scurt:

„*La secția abrazive a luat naștere o nouă inițiativă. Tinerii din colectiv au propus ca în timpul liber să alcătuiască o formație de muzicuțe cu care să participe la programul brigăzii artistice de agitație*".

Pânișoară puse hârtia jos și întrebă privind peste ochelari:

— Ce-i asta?

— O inițiativă, răspunse Smarandache care, în adâncul sufletului, nu-l simpatiza pe redactorul-șef pentru aerele directoriale pe care și le aroga, deși în producție nu era decât normator, în timp ce Smarandache era tehnician la C.T.C.

— Nu asta te întreb! Atâta lucru înțeleg și eu. Ce-i asta, adică ce vrea să fie textul pe care mi l-ai adus?

— Articolul pentru gazeta de perete.

— Și, după părerea ta, ăsta e un articol pe care să-l putem publica?

— De ce nu? se miră Smarandache. E scurt, concis. Află colegii noștri despre o inițiativă foarte frumoasă a tinerilor de la secția abrazive…

— Află, află! Pânișoară își scosese ochelarii și descria cercuri mari prin aer cu ei. Dar cum află?! Ce, îți închipui că e totuna în ce formă le comunici informația? Ia-l și refă-l.

Și cu un gest autoritar îi înapoie hârtia.

— Scurt, concis, dar *personal*. Înțelegi? Stil personal. Să se vadă că această inițiativă te-a impresionat, că n-ai trecut rece și nepăsător pe lângă ea. Că doar nu ești o mașină de înregistrat…

— Bine, dar…

Ar fi vrut să-i explice că o informație este altceva decât un reportaj. Dacă vroia un reportaj atunci…

— Niciun „bine", niciun „dar". Ia-l și scrie-l din nou.

Smarandache împături articolul, îl puse în buzunar și ieși.

A doua zi în pauza de la ora 12 se duse din nou la sediul redacției.

— Am adus articolul… spuse direct, în loc de salut.

Pânișoară își puse pe nas ochelarii săi de sârmă și se concentră în lectură: „*Am aflat cu multă bucurie că la una din secțiile noastre cu care ne mândrim și care se ocupă de*

materiale abrazive, atât de necesare uzinelor din toată țara, s-a petrecut un fapt neobișnuit. De fapt, un fapt cu care tinerii noștri ne-au obișnuit de multă vreme. Dornici să participe la programul brigăzii artistice de agitație, ei au propus să alcătuiască un mic ansamblu de muzicuțe de gură cu care vor interpreta cele mai cunoscute șlagăre. Felicitări și mult succes la viitoarele spectacole".

Redactorul-șef își scoase ochelarii și-și frecă îndelung rădăcina nasului.

— Ce-i asta? întrebă el.

— Articolul pe care mi l-ați cerut, spuse Smarandache simțind cum începe să-i tremure o vinișoară de la tâmplă.

— Măi Smarandache, tu ești băiat deștept, că dacă nu erai deștept nu te puneau la C.T.C. Asta-i articol? și înșfăcând un creion roșu începu să sublinieze pe foaia scrisă caligrafic: „De *fapt, un fapt, obișnuit, neobișnuit*", tooot învârți, cuvintele… Dar mai e ceva…

— Ce mai e?

— De unde știi că vor avea succes?

— Nu știu.

— Și atunci de ce „felicitări"?

— Pentru inițiativă.

Smarandache știa că în privința asta e invulnerabil. Și era.

— Da, mă rog, conveni Pânișoară, dar alta-i hiba, nu

știu cum să-ți explic. Articolul tău are o notă prea subiectivă…

Vinișoara de la tâmplă începu din nou să pulseze.

— Păi, nu mi-ați cerut să fie scris într-un stil personal?

Redactorul-șef îl atrăsese pe terenul său:

— *Personal* nu înseamnă *subiectiv.* Și pe urmă exprimarea ta e plată, banală, inexpresivă. Un articol la gazeta de perete trebuie să fie ca un afiș. Omul nu stă în picioare în fața gazetei dacă nu-l internează ceva. Trebuie să-i atragi atenția și să-i comunici ce ai de comunicat într-un mod care să se fixeze imediat în memoria lui. În fond, ce urmărești tu cu articolul tău?

Smarandache simțea că în clipa aceea urechile i se făcuseră purpurii. Spuse rar, ca să-și stăpânească respirația:

— Ce urmăresc? Să-mi îndeplinesc sarcina pe care mi-ați dat-o…

Pânișoară îi aruncă o privire binevoitoare:

— Foarte frumos. Dar vrei totodată ca cititorul nu numai să afle despre inițiativele tinerilor de la secția abrazive, ci să țină minte să vină să-i aplaude când va avea loc programul brigăzii de agitație, nu?

— Da.

— Bun. Atunci ia și refă articolul. Scrie-l într-o manieră mai modernă, mai expresivă, mai colorată. Ne-am înțeles?

A doua zi articolul suna în felul următor: „*În moderna secție de materiale abrazive din uzina noastră, tinerii au luat inițiativa de a alcătui o ceată melopoică de trubaduri care se vor produce în cadrul brigăzii noastre artistice cu piese folk și alte bucăți de mare expresivitate melodică. Așteptăm cu interes prima apariție pe scenă a tinerei formați muzicale*”.

Așa cum anticipase Smarandache, nu era bine. Nu știa de ce, dar era sigur că redactorul-șef o să-i explice.

— E adevărat că te-ai străduit dar n-ai ajuns la esență – începu Pânișoară. În textul tău ai introdus o serie de noțiuni moderne dar exterioare. Eu vroiam ca *stilul de exprimare* – înțelegi? – să fie modern. O proză densă, concentrată dar plină de sevă. Ca un poem într-un vers. Ar trebui să găsești câteva imagini sugestive, contrastante care să pună în evidență ideea. Și, bineînțeles, să nu lipsească o poantă. În felul acesta inițiativa pe care vrei s-o faci cunoscută se va degaja de la sine fără ostentație, fără comentarii prozaice. Ai înțeles?

— Nu, spuse pe tonul cel mai sincer Smarandache.

— Bine, răspunse Pânișoară. Atunci știi ce ai de făcut. Fă-l din nou și adu-l mâine.

În ziua următoare Smarandache intră decis în biroul redacției. Îi întinse redactorului-șef articolul.

— L-am adus. Dens, concentrat, sevă, contrastant, modern, personal, poantă!

— Bravo, bravo! se bucură Pânișoară care crescuse multe cadre pentru redacția gazetei *Polizorul.* Iată un tânăr care a înțeles ce i s-a cerut! Despături foaia de hârtie și citi:

„*Solstițiu. În cumpăna anotimpurilor din zăpadă răsar ghiocei. Din mințile tinere* – idei. *Căliți în lupta cu materialele dure, tinerii de la secția abrazive înfruntă exigențele publicului spectator, construind structuri armonice, de gură. Băieții noștri, cum se vede, sunt buni la treabă și buni de gură. Fără comentarii*".

— După cum vedeți, am pus în evidență ideea, și inițiativa se degajă de la sine…

O umbră trecu pe fața lui Pânișoară. Să se fi înșelat el în privința lui Smarandache? Poate ar fi fost mai nimerit să-i dea rubrica *Cifre care spun totul.* Se lăsă pe spătarul scaunului:

— Vezi tu, măi băiatule, articolul tău absolutizează problema fără s-o pună în legătură și cu celelalte aspecte care trebuie avute în vedere. Faptul trebuie privit în corelație cu toate elementele componente ale sferei de preocupări. E bine totuși ca scoțând la lumină filonul pozitiv, să analizezi și critic toate implicațiile, nu? Dacă privim unilateral… cum să-ți spun eu? Vezi, băieții ăștia cântă la muzicuță, dar am investigat noi suficient acest fenomen? Ce reflectă el? Poate că de fapt aici avem o altă realitate. Reversul celei aparente. Să nu uităm că în

același număr vom avea și un articol semnat de tovarășul Rădoi. Ori asta ne garantează că gazeta va fi citită și de conducere. Ne asumăm noi răspunderea pentru inițiativa de la secția abrazive? Avem noi dreptul s-o îmbrățișăm?

Smarandache se ridică, își luă articolul și se îndreptă spre ușă. Din urmă Pânișoară îi aduse aminte:

— Vezi că mâine apare gazeta. Până mâine trebuie să faci ca articolul să fie publicabil.

A doua zi articolul se dovedi publicabil. Pânișoară personal îl unse cu pelicanol și-l lipi pe panou. Apoi îl reciti cu glas tare, intonând cu satisfacție:

„Aflăm, cu mirare că unii tineri din secția abrazive ar avea intenția să se producă în cadrul brigăzii noastre artistice de agitație. Faptul în sine nu ar fi grav dacă secția și-ar fi îndeplinit la timp planul de producție. Deși s-au luat măsuri pentru recuperarea rămânerilor în urmă, credem că nu este momentul să ne gândim la divertismente și alte concerte. Pe de altă parte, ceea ce ar trebui să dea de gândit, e că tinerii – deocamdată nu vom da nume – și-au propus să cânte la muzicuță de gură. De aici se vede clar că, în ce privește curajul criticii, stăm prost! De ce nu vin cu un monolog, cu o cronică rimată, concretă, cu nume și fapte. E foarte comod să apari pe scenă și *să faci* împam, împam. *Nu se supără nici șeful atelierului, nici tehnologul, nici magazionerul. Ar mai fi multe de spus, dar din lipsă de spațiu încheiem aici.*

Până la clarificarea întregii probleme, așteptăm cu interes fructificarea acestei inițiative. Să cântăm și la muzicuță, tovarăși, că n-o fi foc!”

Chemarea necunoscutului

După îndelungi dezbateri, soția mea și cu mine am căzut de acord să luăm un câine. Nu o potaie de salon cu zulufi sau pantaloni, cu bot turtit și coadă tăiată, așa cum se poartă pe la Paris sau mai știu eu unde! Ci un câine autentic, așa cum l-a făcut natura încă înainte de intervenția lui Darwin și Miciurin. Adică un lup! Un lup în toată puterea cuvântului. Bineînțeles, domesticit, care să ne asculte orbește, să facă numai ce-i spunem noi (în special eu) și nu ce-i trăsnește lui prin cap. Vroiam cu tot dinadinsul un câine pe care să ne putem baza, care să ne păzească mașina, casa și celelalte bunuri cu folosință îndelungată. Și, în anumite situații, să ne păzească și pe noi atunci când plecam cu cortul la munte și pe litoral unde, singuri, în mijlocul pădurii sau pe plaja pustie, ne simțeam slabi și fără apărare.

Odată hotărârea luată, ne-am întrebat unde am putea găsi un astfel de animal, în mijlocul civilizației care ne înconjoară.

— Să dăm telefon la stână, propuse soția mea. Acolo, în creierul munților, printre ciobani, trebuie să fie…

Propunerea însă nu se dovedi valabilă, stânile nu aveau nici câini-lupi, nici telefon.

În cele din urmă, după multe căutări și așteptări, promisiuni și contraservicii anticipate, am fost înștiințați că ne putem considera *părinții* (*tutorii, stăpânii*?) unui splendid câine-lup nou-născut. Nu, desigur, încă nu-l puteam lua pentru că ar fi fost cu totul inuman să smulgem puiul de la sânul mamei. Peste două luni însă, odată înțărcat, va fi al nostru!

— O să-l creștem ca la carte! am declarat eu bătând, nu știu de ce, cu pumnul în masă.

Afirmația nu era o simplă metaforă pentru că pe masă îngrămădisem un mare număr de cărți, manuale, tratate, enciclopedii și broșuri cu privire la *creșterea, îngrijirea și dresajul câinilor*. Având o vastă și variată bibliografie, m-am cufundat în studiu, înarmat cu pixuri, creioane colorate și vechiul meu caiet de conspecte. Micile povestiri ilustrative m-au înduioșat (cum a salvat o lupoaică pe Romulus și Remus, cum a salvat un lup alsacian un parașutist american rămas în copac). Am transcris în caiet cu tuș colorat citate celebre: *Tragale pero*! (expresie spaniolă), *homo homini lupus* (expresie latină). Am aflat care au fost câinii preferați ai unor oameni de seamă (Caesar, Napoleon, Jean Marais), cum l-a chemat pe câinele lui Churchill și cum l-a chemat pe stăpânul lui Rin-Tin-Tin.

În sfârșit, sosi și ziua mult așteptată.

— Vino să-ți iei fiara, mi-a telefonat amicul. E de datoria mea însă să te previn că-ți iei o mare belea pe cap. Are cerul gurii ca smoala! Taică-său, scăpat de sub supraveghere, a ucis cu bestialitate un urs fără apărare, iar maică-sa a făcut prăpăd printre orătănii. Cred că va trebui să-i pui botniță și lanț de pe acum…

Eram fericit. Asta ne doream! Un dulău, un câine din Baskerville, un animal care i-ar fi putut inspira un nou roman lui Jack London, un nou film lui Hitchcock. Mi-am înștiințat soția, ne-am urcat în mașină și am pornit la adresa indicată.

Prima impresie a fost… o cruntă dezamăgire! *Fiara* ne-a fost dată într-o cutie de pantofi de damă nr. 26. O mogâldeață cenușie cu puf auriu, cu doi ochișori de căprioară și urechiușe de ursuleț.

— Vai ce dulce e! a exclamat soția mea, uitând pe loc toate principiile de educație spartană, fără sentimentalisme ieftine, ce trebuiau impuse din prima clipă.

I-am aruncat o privire mustrătoare: sigur, acum mai era mic. Dar va crește! Și atunci…

Chiar de a doua zi a început lungul șir de surprize. Patrupedul carnivor refuză cu încăpățânare să-și mănânce porția de carne – partea cea mai bună a șnițelului meu. Mirosi cu indiferență felia de șuncă pe

care i-am scos-o din sandviciul pregătit pentru servici, eu mulțumindu-mă să mănânc doar pâinea. Din supa de perișoare, culese doar mărarul, iar din bucata de șwaitzer roase numai ceara de pe margine. Intrasem în panică. Dacă se va anemia? La vârsta asta, organismul e încă fragil. Din fericire acceptă să lipăie puțin lapte și, curios, mâncă cu multă poftă compotul meu de mere, dietetic.

…Copilăria lupului trecu relativ repede. Îi pusesem numele de Fulger (mie îmi plăcuse Trăsnet, iar soției, Uragan). Se înălțase binișor și caracterul lui *specific* era acum în afară de orice dubiu. Nu mânca oase (cu excepția unei frumoase pipe de os pe care o uitasem pe brațul fotoliului), nu mânca decât vegetarian, în special flori (din glastră sau din grădiniță, după ce mai întâi le mirosea cu mult deliciu). Nu-i plăcea să iasă la plimbare. Prefera să stea ore întregi lângă aparatul de radio și să asculte concerte simfonice. Anumite pasaje le sublinia cu urlete prelungi pe care le emitea dându-și capul pe spate. Era exasperant de sociabil. Orice oaspete intrat în casă, chiar și pentru prima oară, era cel mai vechi și mai bun prieten al său. I se așeza pe genunchi și-l privea cu duioșie în ochi. În plus, era în cele mai bune relații cu motanul vecinului, cu care putea să se joace ore întregi.

La vârsta de un an era un lup matur. Înalt, puternic,

cu o înfățișare exterioară care impunea respect. Eram mândri de el, socotindu-l un membru de familie cu drepturi egale.

…De la o vreme însă în casa noastră aveau să se petreacă evenimente ciudate, misterioase. Aș îndrăzni să zic senzaționale. Întâi au început să dispară din cămară diferite alimente: o șuncă mare afumată (Fulger n-ar fi pus gura pe ea nici ca pedeapsă), o sacoșă cu conserve, o roată mare de cașcaval și multe altele. Nu găseam nicio explicație. Nu aveam personal de serviciu, iar presupunerea unei spargeri era exclusă… într-o bună zi mi-am întrebat soția dacă nu cumva dăduse la curățat costumul meu cel bun. Nici gând! Trebuie să fie în dulap. Dar în dulap nu era. Ieri îl mai văzusem acolo și astăzi dispăruse cu umeraș cu tot! apoi dispăru o sumă de bani pe care o păstram într-un plic în șifonier, sub rufe, ca o rezervă pentru situații neprevăzute…

M-am sfătuit îndelung cu soția și am ajuns la concluzia că o reclamație la miliție nu putea decât să ne facă ridicoli. Nicio ușă forțată, niciun geam tăiat. Nicio cheie pierdută, nicio bănuială. Și în plus, un câine de pază, fioros.

Dezlegarea misterului se produse cu totul pe neașteptate. Într-o zi soția mea veni lividă de la coafor. Era sursa de unde se puteau căpăta mai multe informații chiar decât de la mica publicitate. Îmi povesti

că în timp ce stătea cu capul sub cască, auzise lângă ea o discuție oare desigur avea ca scop să-i fie adusă la ureche. Așa, de pildă – afirmau persoanele care-și făceau manichiura – vecinii din cartier ne socotesc niște oameni extraordinari, plini de delicatețe și de o caritate fără egal. Atenți față de grijile și necazurile semenilor, le veneam în ajutor cu cea mai desăvârșită discreție. „Nici eu n-aș fi știut din partea cui era ajutorul primit – spunea o voce – dacă mesagerul n-ar fi fost de fiecare dată același lup bine-cunoscut". O familie numeroasă primise ajutor în alimente. O alta, în îmbrăcăminte. Până și bețivul de Constandin care-și băuse banii de chirie, primise un plic de bancnote (totuși, mi se pare exagerat, dragă! spusese una dintre persoane).

Eram consternat. Mă uitam la soția mea fără să înțeleg nimic, în timp ce ea încerca fără succes să toarne picături de valeriană într-un pahar. Era oare cu putință una ca asta? Să fi făcut toate acestea bestia, criminalul, patrupedul asasin? Care să fie explicația? De la cine să fi deprins asemenea obiceiuri? De la mine, în niciun caz! Poate nevastă-mea, cu sentimentalismele ei! Era intolerabil. Voi lua măsuri! Și am luat. L-am transferat de urgență din vestibul în curte, unde va locui de aici înainte, în coteț de lemn, cu botniță și lanț! Nu tu concerte, nu tu musafiri, să fie clar! Acolo era locul lui. Fulger ne privi cu o privire tristă, umedă, dar nu *spuse*

nimic. Își acceptă soarta cu stoicism.

…Lucrurile păreau să intre în normal. (În ultimul timp mâncase chiar de două ori oase, pe care i le adusese motanul.) Totuși, ceva în privirea lui părea schimbat. Ai fi zis că se uita dincolo de noi, undeva departe (dar asta era desigur bolnava mea închipuire, gata să umanizeze și o coadă de mătură).

Într-o noapte – dormeam adânc – am fost trezit de lătratul dezlănțuit al lui Fulger. Am sărit din pat: mașina! Am deschis fereastra, dar totul era în ordine. Ceva mai încolo, sub felinar, erau parcate ca de obicei mai multe mașini ale locatarilor de pe stradă. Nu părea nimic suspect. Totuși Fulger continua să latre sălbatec. Făcu ce făcu, se smulse din lanț și cu o săritură, pur și simplu zbură peste gard. Priveam concentrat, încercând să înțeleg ce se întâmplă. În mai puțin de un minut, Fulger îmi aduse, aproape târându-l, un necunoscut – îl ținea cu colții de mânecă. Ajuns sub fereastra mea, îi dădu drumul și începu să… scâncească. Necunoscutul își îndreptă haina și spuse cu o voce surdă:

— Aveți un câine foarte vigilent… îmi pare rău că din cauza mea v-a trezit din somn…

— Mă rog, nu face nimic… am mormăit eu. Aveți vreun necaz cu mașina?

— Unul banal… poate vi s-a întâmplat și dumneavoastră. Am uitat cheia în contact și am trântit

portiera. Dacă ați fi amabil să-mi dați puțin cheile dumneavoastră. Poate am norocul să se potrivească și n-o să fiu nevoit să stric geamul de la portieră…

Într-adevăr, mi se întâmplase și mie să uit cheile în contact spre hazul celor din jur. Asta-i culmea, să fii nevoit să-ți spargi propria mașină! Am zâmbit pe întuneric și am spus:

— Un moment…

Am luat cheile din haină și i le-am aruncat. Eram în pijama și nu-mi venea să ies, așa, în noaptea răcoroasă.

— Mulțumesc, spuse străinul. Vi le înapoiez într-un minut.

— Dați-i-le câinelui, am spus eu detașat, știind că un asemenea *aport* era foarte simplu pentru Fulger.

Străinul l-a mângâiat ușor pe cap în timp ce Fulger scheuna de plăcere, după care l-am văzut însoțindu-l cu salturi mici, vesele.

Trecură câteva clipe. Apoi am auzit o pornire de motor. Și o mașină care demarează. Deci se rezolvase… Dar, spre mirarea mea, necunoscutul nu veni să-mi restituie cheile și nici Fulger nu se reîntoarse. Nici cu, nici fără chei…

Cum o oarecare neliniște începea să pună stăpânire pe mine, m-am îmbrăcat și m-am dus la parcare… Mașina care plecase, fusese a mea!

Și odată cu ea dispăruse – pentru totdeauna – și

Fulger.

Multă vreme am încercat să-mi explic comportarea cu totul ieșită din comun a acestui câine. Prietenii m-au asigurat că e un caz izolat, un caz-limită. Chiar un caz de dincolo de limită! Firește, asta m-a consolat mult.

Dar abia acum când povestesc toate acestea, mi-am adus aminte de o frază, citită într-unul din manuale, și căreia nu-i acordasem nicio atenție. *Se întâmplă uneori ca aceste animale puternic dominate de instinct să cadă pradă unui simțământ ciudat numit „chemarea necunoscutului”*. Așa da! Orice devine suportabil dacă ți se oferă o explicație.

Fără cuvinte

Prin interfon se auzi o voce melodioasă:

— A venit tovarășul Eleudon.

Bărbatul de la birou tresări, apăsă un buton și spuse cu însuflețire:

— Să poftească, să poftească! Și, tovarășă Margareta, două cafele…

Ușa se deschise și în încăpere intră un personaj rotofei cu părut rărit pe frunte. Cel de la birou sări din fotoliul său rotativ și îi ieși în întâmpinare.

— He! He! Tovarășul Eleudon! De când nu ne-am văzut, frate?!

Îi întinse mâna strângându-i-o cu efuziune.

— De când mi-ați transformat ultima schiță umoristică într-un text explicativ la o caricatură…

— Ce memorie! Ce memorie!

— Păi, acum lucrez la un volum de memorii, spuse Eleudon cu un ton din care nu se putea deduce dacă glumește sau vorbește serios.

Gazda preferă prima variantă și dori să replice în ton:

— Mă treci și pe mine în el?

— Nu, că vreau să fie ceva vesel, zâmbi Eleudon.

— Bună! Buuună! aplaudă celălalt. Invitându-și oaspetele să ia loc în fotoliul plușat din fața biroului, îl informă că în acest moment se punea problema editării unui almanah, pentru care îi solicita colaborarea.

— Am dori ca în calitatea dumitale de umorist cu experiență să ne scrii ceva, cum să spun eu? ceva tare… tare ca o…

Căuta în mod vizibil o comparație sugestivă.

— Ca o piatră, propuse Eleudon.

— Nu, să fie ceva tare care să ardă ca o…

— Ca o țuică de turț, încercă din nou Eleudon.

— Nu omule, eu vorbesc la figurat. Povestirea dumitale să fie ascuțită ca…

— Ca un creion…

— Să fie tăioasă! Ai să spui ca o lamă. Nu, mai tăioasă!

— Ca secretara de la primărie.

— Așa! Văd că m-ai înțeles. Asta vreau. Cu arma râsului să atacăm direct mentalitățile învechite, atitudinile retrograde, disprețul față de cetățean. *Ridendo castigat mores,* spuse el cu pedanterie și, aruncând o privire spre cel din față, socoti necesar să-i traducă: adică să ne despărțim râzând de trecut!

Eleudon clătină capul cu incertitudine. Nici pe orizontală, ca o negație, nici pe verticală ca o aprobare. Mai mult ca o mișcare circulară de degajare a gâtului din strânsoarea cravatei.

— Uite, să luăm de exemplu un șef incorect!

— Da, am ceva cu un șef, spuse Eleudon fără chef. Un șef de tren.

— A, nu… Ceva mai serios. Să mergem mai sus…

— Ar fi ceva. Am văzut undeva o notă cum că de la balconul cinematografului *Ciobănița* nu se vede filmul.

Amfitrionul făcu un gest dezolat. De ce nu se făcea înțeles?

— Nu, dragă… Mai *sus.* Ziceam de un șef mai solicitat de public.

Scriitorul își adună sprâncenele la rădăcina nasului, apoi încuviință:

— Se poate: șeful spălătoriei chimice *Trandafirul.*

— Nu, dragul meu, ceva care să intereseze pe toți cetățenii orașului nu numai pe cei care nu-și spală rufele în familie, râse încântat de gluma pe care o socotea

reușită.

— Mda, ar fi ceva cu șeful parcurilor de distracție. În parc vin toți cetățenii, și cei mai tineri și, în deosebi, cei mai vârstnici.

— Parcurile… cântări cu îndoială omul din spatele biroului. Nu, e prea dispersat. Trebuie ceva mai centralizat.

— La o Centrală.

— Asta da!

— Am. Șeful de la centrala termică.

Gazda începea să dea semne de nerăbdare.

— Nu, tovarășe Eleudon, nu! Văd că tragi mereu spre zone mai călduțe.

— Așa, că la noi în cartier e o ghețărie… oftă scriitorul.

— Lasă cartierul, ți-am spus că vreau să fim curajoși! Așa ni s-a cerut. În ultima recenzie s-a scris cu litere cursive că mereu batem pasul în zone comode, lipsite de riscuri, că trebuie să ridicăm fruntea cu mai multă inițiativă spre probleme mai dificile. Așa că fruntea sus! Și să căutăm în zone mai înalte.

— Am ceva dintr-o zonă mai înaltă. Șeful cabanei de la *Babele…*

Cel din fața lui deschise brațele și se lăsă moale pe spătarul fotoliului. În clipa aceea ușa se deschise și secretara intră aducând cafelele comandate. Intrase la timp.

— Mulțumesc, tovarășă Margareta… Și adresându-se lui Eleudon: Știi, tovarășa Margareta face niște cafele, mmmm!

Eleudon aprobă cu un zâmbet de mulțumire cercetând din ochi dacă în paharul cu picior era apă minerală. Printre beșicuțele care dansau în apă, văzu chipul alungit și răsturnat al gazdei sale care sorbea din ceașca cu cafea.

— Mda, e o fată de aur… Brusc puse ceașca jos: Stai că mi-a venit o idee! Uite: hai să vedem cum promovăm femeile?! Cine sunt cei care împiedică promovarea tovarășelor noastre de viață și de muncă. Ei, ce zici?

La rândul său Eleudon sorbi din ceașcă.

— Păi, nu știu, spuse după o mică pauză.

— Cum, nu știi?!

— Nu știu pentru că nu sunt căsătorit. Secretară n-am. Mama mea e pensionară. Așa că n-am de unde să știu.

— Mă rog. Să admitem că nu știi dintr-o experiență directă, dar ia să vedem împreună cum se petrec lucrurile în viață. Uite, se scoate un post la concurs…

Eleudon îl urmărea cu atenție.

— Adică se afișează, spuse.

— Exact. Ce urmează?

— Se prezintă mai mulți candidați…

— Și candidate! punctă celălalt cu satisfacție. Ei, acu' e acu': cine va fi preferat? Să-ți spun tot eu: can-di-da-

tul! De ce? Pentru că e bărbat. Cu bărbații te înțelegi altfel. Discuți franc, bărbătește. „Uite, mă, uite, băi! Și dacă nu-ți convine, caută-ți!" Pe când cu o femeie… începe să plângă, se smiorcăie… S-a dus totul naibii. Nu mai ai nicio autoritate și mai treci și drept bădăran.

Eleudon se înveseli:

— Ei, vedeți? Exemplul nu e bun!

— Daa, nu e bun. Dar dacă sună telefonul? spuse cel de la birou insinuând înțelesuri ascunse.

— Ce telefon? Care telefon? tresări speriat Eleudon.

— Mi se pare că începi să ghicești, zâmbi interlocutorul său. Ei, și dacă la cel'alt capăt al firului ți se atrage atenție că „tovarășa Luminița are studii, că muncește cât patru bărbați", e, e, ce faci?

Eleudon cercetă atent desenul ce se formase în ceașca de cafea.

— Păi, nu știu, că eu nu sunt din comisie…

— Nu ești! Dar dacă ai fi? se enervă iar celălalt. Ce, nu poți să-ți imaginezi atâta lucru?! Vezi ce subiect grozav?

— Nu văd, oftă placid Eleudon, nu văd cine e la capătul cel'alt al firului.

Gazda oftă adânc și cu zgomot de parcă s-ar fi dezumflat o minge înțepată de un cui. Își împreună mâinile cu resemnare și rosti cu vădită descurajare:

— Bea-ți omule cafeaua, că se răcește… Bea-ți și apa minerală, că se trezește… Apoi, parcă mai mult dintr-

un automatism redacțional: și atunci cum rămâne? Nu ne scrii nimic?

Eleudon își trecu mâna pe frunte, apoi spuse apăsat:

— Vă scriu!

— Bravo! Ce ne scrii?

— Vă scriu ceva vesel.

— Foarte bine, dar ce?

— Am eu o idee. Vă scriu ceva… muzical.

— Muzical? deschise gura de uimire omul din fața sa.

— Da, un *cântec fără cuvinte.*

— Fără cuvinte? Și atunci cum o să se înțeleagă critica, satira?!

Eleudon își scutură energic capul:

— Las' că se știu ei…

— Și dacă e fără cuvinte cum o să se cânte?

— Cu la, la, la.

Urechile bărbatului de la birou se făcură roșii. Se îndreptă în fotoliu:

— Cu la, la, la? Adică unde *la,* tovarășe Eleudon? Unde bați dumneata?

Scriitorul se ridică din fotoliu cu un zâmbet șters. Schiță un gest de parcă ar fi vrut să se dezvinovățească. Amfitrionul se ridică la rândul său dar privea undeva departe peste umărul lui Eleudon.

Se despărțiră.

Fără cuvinte.

1 ianuarie

Ziua de 1 ianuarie începe în orice casă cu un căscat prelung.

— Aăăăăăă… la mulți ani, dragăăăă…

Hainele sunt aruncate prin cameră într-o dezordine perfectă. De undeva, de sub o claie de păr blond, vine un răspuns înăbușit…

— ’mulți ani…

Soțul se ridică în capul oaselor:

— De fapt… ți-am spus și aseeeaaaară la 12 când am ridicat paharul și te-am sărutat…

De sub claia de păr blond apare o față îmbufnată:

— Chestia cu paharul e adevărată. Dar când ai vrut să arăți în public că ești un soț iubitor, nu știu în ce direcție te uitai c-ai răsturnat paharul…

Pe fața soțului se întipărește o expresie de mare uimire:

— Aaaa, de aia erai tu pe urmă îmbrăcată într-o rochie a Predușoaiei… Apoi cu un zâmbet tandru: Da’ știi că-ți venea bine? Îți sublinia…

— Păi, ce era să fac? i-o taie consoarta. Mi-a dat Milica o rochie de-a fi-si… Și adaugă cu subtext: S-a scuzat că ale ei nu-mi vin, că ea e mai „plinuță”…

Soțul privește visător. Pesemne încearcă să-și

rememoreze seara din ajun. Apoi spune trăgând cuvintele:

— Serios? Așa drăguță e fi-sa? Ca să vezi, și eu care credeam că juna aia e logodnica lui Cristi… Mă miram eu că-i fac curte, și lui Cristi nici nu-i pasă…

Se întoarce plin de sentimente bune spre scumpa sa soție:

— Auzi, faci o cafea? Da' așa, amară…

— Îți fac, dar… răspunde soția și, deodată, din senin, începe să plângă, să știi că e ultima oară că mai facem revelionul la alții…

Soțul rămâne perplex, apoi încearcă, împăciuitor:

— Ei, bravo, și acu' de ce plângi? Nu vrei să mai facem la alții, facem la noi… Îi chemăm pe Predușoii, că acu' avem obligații…

Plânsul se întrerupe brusc și răspunsul vine furios:

— Nu chemăm pe nimeni! Eu să muncesc, ca pe urmă să nu am nicio plăcere. Că nici așa n-am avut…

— Ei, lasă, de ce să exagerăm? Ai mâncat…

— …două sarmale…

— Ai dansat…

— …două tangouri.

— Rock nici nu ți-ar fi stat bine… Totuși suntem oameni la o vârstă…

— Care „suntem"? Tu ești, că ai cu șapte ani mai mult ca mine…

— Ei vezi? spune soțul cu gravitate. Ar vrea să dea discuției o anumită demnitate, să nu se lase antrenat pe panta pe care îl împinge soția. E într-adevăr un bărbat la o vârstă, serios.

— Ceea ce nu te-a împiedicat s-o faci pe clovnul!

Ce comic sună cuvântul ăsta. Tot nu știe cum se pronunță corect: clovn sau claun… începe să râdă:

— Am făcut-o pe clovnul? Nu se poate!

— Da, ai vrut neapărat să-i arăți lui Fifi o scamatorie cu verigheta…

Ia te uită!

— Și ce vezi tu rău în asta? spune moale. E o scamatorie pe care am învățat-o de la Iozefini…

— Numai că două ore n-ai reușit să-i scoți verigheta de pe deget!

Oftează:

— Ei, ce vrei, eu nu sunt Iozefini…

— Lasă că n-ai avut niciun haz! spune soția crezând că e ironizată.

— Adineaori ai spus că am făcut-o pe clovnul…

— Da, când am jucat gajurile. Ai vrut neapărat să mergi pe sârmă…

Da, de chestia asta își amintește.

— Ce vroiai să fac? Asta era pedeapsa pe care mi-a dat-o Brebenel…

— Și tu trebuia să te iei după toate prostiile lui!

A, nu! Până aici!

— Ce ești copil? Păi Brebenel e șefu' meu. Dacă în celelalte zile mă iau după prostiile lui, tocmai de revelion să nu-l ascult? Vrei să-mi dea pedeapsa la birou?

Soțul simte că discuția se apropie de o zonă primejdioasă. Există lucruri pe care soția lui nu le va pricepe niciodată. E cazul să schimbe vorba.

— N-are rost acum să-mi faci tot felul de reproșuri. Odată pe an are voie fiecare să fie mai copil, mai zburdalnic. Ce naiba, mai simți nevoia să faci o trăsnaie…

— Ai făcut-o, spune tăios soția.

— Uite așa ești tu. Exagerezi. Ei, gata, acum jos din pat, jos barba…

Aruncă plapoma de-o parte și în aceeași clipă scoate un strigăt de durere:

— Auuuh, piciorul! Dar ce-i asta? Sunt bandajat?!

E speriat de-a binelea. Soția îi explică de parcă ar fi fost vorba de un fapt citit în ziar:

— Noroc că printre invitați era și un doctor…

— Și a făcut vreo demonstrație pe mine?

Se tot uită la pansament și nu-i vine să creadă.

— Demonstrația ai făcut-o tu! Ai vrut să explici musafirilor cum se truchează filmele cu cascadori…

— Dar ce, nu sunt trucate? se indignează soțul.

— Ba da, dar când ai încălecat balustrada pentru „scena cea mare” n-ai observat că apartamentul de sub Preduțoiu n-are balcon…

— Și ce-i cu asta?

— Ai sărit de parcă ar fi avut…

Acum simte dureri ascuțite în picior.

— Ca să vezi ce ghinion!

— Ghinion? Spune mai bine „noroc”. Dacă Preduțoii stăteau la nouă?

Ei, da, asta e soția lui! Pe el îl doare, și dumneaei întâi îi face reproșuri, și acum îl mai ia și peste picior!

— Îți mai arde de glumă, spune cu amărăciune. Eu puteam să fiu acum… să nu mai fiu!

Îl cuprinde o milă fierbinte pentru persoana sa întotdeauna neînțeleasă. Niciodată nu-i pasă de el!

— N-am văzut și aseară? Ce tot discutai cu încliftatul (Dichisit, șic, elegant.) ăla? Probabil că abia așteptat să sar din balcon în balcon, fără balcon…

Acum chiar s-a enervat!

Soția se dă jos din pat, își pune un capot și-l privește cu un zâmbet binevoitor:

— Bine c-ai scăpat, dragă. Ca-n filme…

Undeva țârâie o sonerie. E la ușă sau telefonul? La ușă. Cine o fi la o oră atât de matinală? Nici nu e douăsprezece.

— Cred că e salvatorul, spune soția.

— Ce salvator? Care salvator?

— Omul cu mașina.

— Care om, care mașină?!

Ce se petrece aici? Soțul nu înțelege nimic. Poate nici nu s-a trezit din somn și totul nu-i decât un vis… Dar nu, nu e vis.

— Nu ți-am spus că a fost ca-n filme? Când ai sărit, din fericire, jos în stradă era o mașină…

— Și ce-i cu asta?

— Asta te-a salvat, dar ai făcut praf capota omului. O Dacie ca a noastră. Acum a venit…

— Pentru ce? Ce vrea?

— Cum, ce vrea? Până i-o repari, o să-i dai mașina ta.

Cascador, ofer servicii…

E la noi la întreprindere unu' Oanță. De fapt nici nu știu foarte bine în ce secție lucrează. Ne mai întâlnim pe la ședințe sau la cantină, că e ca și mine la regim. Nu știu cine și de ce i-a scornit porecla de *cascadorul.* Într-o zi ne nimerim amândoi la cantină.

— Ce faci, bătrâne? îmi zice.

— Noroc, cascadorule, fac eu.

Ne așezăm la aceeași masă pe care erau pregătite două cești cu compot de mere. Până ne aduce rasolul cu cartofi fierți, îl mâncăm cu pâine. Și câte nu discută

oamenii la un compot! Și așa vine vorba despre porecla lui. Adică o întorc eu ca să vină. Oanță râde:

— Eu mi-s de meserie policalificat. Unde mă pui, acolo-s bun. Porecla mi-au scornit-o vecinii din bloc și tot ei au adus-o și aici în uzină. Ce face cascadorul la film? Să luăm un parexamplu: vezi într-un film cu gangsteri o mașină care merge cu două sute la oră… vine virajul și fiuuu, mașina sare în prăpastie. Cine e la volan? Cascadorul. E simplu. Asta face orice cascador.

Dar ia să-l văd eu pe dumnealui ridicându-se în ședința noastră de bloc și spunând tare de ce nu plătește întreținerea tovarășul Sbierea de la doi? Cât o să mai admitem această situație? O să mă întrebi la ce-ți trebuie un curaj special pentru asta. Ei află, tovarășul Sbierea e responsabil la depozitul de tablă și dacă nu vrea, nu ne dă material să ne reparăm acoperișul. Ia să vedem ce cascador rezistă să-i plouă tot anul în cap? Și atunci vecinii care mă știu rău de gură au venit la mine: nene Oanță, așa și pe dincolo, matale care ai curaj să i-o spui de la obraz că așa nu mai merge. Ce să fac? M-am dus. I-am zis. Întâi s-a uitat nu știu cum la mine, dar pe urmă a plătit. A plătit la bloc, dar mi-a plătit și mie, că am avut nevoie de niște elemenți de calorifer și când m-am dus la el, mi-a strâns mâna, mi-a zis frate încolo, frate încoace, dar n-am, ce să fac, cu plăcere te-aș servi, dar n-am. Și avea canalia în depozit…

Eu râd, dar Oanță nu prea. Urmează cu înverșunare:

— Sau să luăm un alt exemplu. Tot așa într-un film vezi pe acoperiș că se bat doi. Pac, pac, dă-i! Și unul dintre bătăuși pică jos. Adică jos de tot, pe asfalt. Cine-i persoana? Cascadorul. E ceva și nu prea, că sub asfalt e camuflată o saltea groasă de plastic. Dar ia să-l văd pe dumnealui că se ridică în plenara sindicală să zică de ce tovarășul director își cară mobila personală cu camionul întreprinderii? De ce pleacă la vânătoare cu microbuzul statului? Vezi? Aici e altă chestie. Mai grea. Că tovarășul director nu e bătăuș. Nu ridică pumnu', nu ridică nici tonul. Ridică telefonul. Și finalul e la fel ca-n filme: vederea generală a străzii. La ultima plenară sindicală vine la mine ditamai președintele și-mi spune: tovarășe Oanță fii bun și ridică matale chestiunea grădiniței. Ce grădiniță? întreb eu. A grădiniței de copii. Că tovarășul director a blocat fondurile pentru reparații și nici nu vrea să audă. Păi de ce s-o ridic eu, că nici n-am copil?! Păi tocmai de aia. Eu nu pot să mă iau cu el că am doi. Înțelegi, o să spună că pun probleme personale. Ce să fac? M-am ridicat și am zis. Directorul a înțeles. A deblocat fondurile, dar m-a blocat pe mine, că trebuia să iau o gradație și a zis să mai aștept, că n-am nici copil măcar și sunt alții înainte cu doi. Și uite așa am devenit cascador. O săritură cu calul într-un fluviu e o nimica toată pe lângă situațiile în care trebuie să joc eu. Că eu

joc fără cal dresat și de filmat nu mă filmează nimeni. În schimb, sunt folosit ca dublură pentru rolurile cele mai grele. Vine o inspecție, cine e pus să dea explicații? *Maistrul* Oanță. De fapt nici nu sunt maistru. Sunt numai ajutor. Trebuie cineva să se ridice și să-și facă autocritica, vezi matale, că secția nu și-a îndeplinit planul? Oanță. Trebuie trimis cineva la beneficiar cu explicații de ce nu s-au livrat la timp utilajele? Cine e trimis, ia ghici?

— Oanță!

— Bineînțeles. De aceea și sunt mereu cerut ba de o secție, ba de alta. Pe unde se așteaptă o bubuială, acolo e de mine! Zilele trecute mă pomenesc cu Adamache de la brigada de agitație. Zice: Auzi, ne trebuie o dublură pentru spectacolul festiv. Avem un monolog cu economiile. Păi eu n-am talent, zic. Nu trebuie talent, zice. Trebuie curaj. Dar acu' îi dăm tare cu satira de jos în sus și comicul nostru – Vasiliu, îl știi – are rău de înălțime. Așa că avem nevoie de un cascador.

Ne terminăm masa. Când să ne ridicăm, hop că vine Remetea de la *personal.* Poftă bună, să vă fie de bine, etc. Apoi intră în subiect.

— Auzi, nea Oanță… ți-am făcut formele…

— Ce forme?

— Păi nu știi? Ești detașat o lună la Sibiu…

— Ce să fac la Sibiu?

— O să afli acolo, dar e de rău, și directorul de acolo a vorbit cu al nostru… Au pățit ceva și le trebuie un om…

— Pentru ce?

— Cum, pentru ce? Ca să-l dea afară. Cică trebuie să dea o sancțiune mare și n-are cui.

— Și m-ați găsit pe mine?

— Păi nu e nicio problemă. Ei te scot cu transfer și vii înapoi la noi. Doar știi bine că la noi ai locul asigurat.